BRABANT STRIP

magazine 122

verschijnt maandelijks, behalve in juli en augustus - 9/2004 - Afgiftekantoor, 1800 Vilvoorde 1 - P308727
Afzender: Brabant Strip vzw, De Wandelbaerstr. 8, 1930 Zaventem

TILLIEUX : voor volwassenen ...

BRABANT STRIP MAGAZINE

Gratis voor leden van *Brabant Strip vzw*, vereniging van stripliefhebbers van 9 tot 99, en van *de Reclamestripclub*. Wordt niet los verkocht.

Redactie en medewerkers :
Willem Gay, J.P. Legein, Jean Smits, Yves Kerremans, Jozef Peeters, de familie Lezy, Joop Schreurs, Philippe Mouvet, Pierre Borms, Felix De Keye, Daniel Mostrey, Léon den Hartog.

Eindredactie en opmaak:
Patrick Vranken

Logo's:
Dirk Stallaert, Jef Nys, W. Vandersteen
cover : M. Tillieux

INHOUD

Agenda 3
Maurice Tillieux 4
Koffieklets 23
Reclamerubriek 32
Uitgelezen 36

Overname van artikels of illustraties, zelfs gedeeltelijk, is niet toegelaten zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever. Copyright van afbeeldingen en foto's berust bij de diverse auteurs en uitgeverijen.

Lidgeld 2004 B&NL :20 euro
(B):**001-2980926-95**
(Nl) : Giro **7616528**
(Andere landen : 25 euro)

Verantwoordelijke uitgever :
Patrick Vranken
Berreweide 34, 1840 Londerzeel.
tel :(0032)(0)52 / 31.23.46

E-mail en internetadres :
brabant.strip@worldonline.be
www.brabantstrip.be

nr.9 van 30/11/2004
1.300 exemplaren

LIDGELD BETALEN?
NU!

Veel vragen kregen we naar het betalen van het lidgeld. Dat is goed, dat zien we graag. Enkele leden namen al het initiatief om eigenhandig 20 euro over te maken voor 2005. Dat is nog beter. Maar het kan ook heel gewoon met de overschrijving die in het midden van dit magazine meegeniet zit. Is een vlijtige verzamelaar al weg met die overschrijving of ben je zelf een vlijtige verzamelaar die liever niets uit dit magazine haalt (want dan is het niet meer compleet...)? Geen probleem, maak dan eigenhandig 20 euro over via onze bankrekening. Op geheel ambachtelijke wijze kan het dus gewoon ook nog.
Aangezien wij nu allemaal in de Euromarket leven, kan vanuit Nederland evengoed zonder kosten op de Belgische rekening gestort worden.
Dan vermeld je :
BIC GEBABEBB
IBAN BE76001298092695.
We verzenden pas in 2005 na ontvangst van het lidgeld.
Alvast bedankt.

COLLECTIE FENIX?
WACHTEN!

Meer vragen nog kregen we naar de inschrijving voor Collectie Fenix 2005. Hoe? Iedereen gaat er maar vanuit dat er een edite 2005 komt? Dan zullen we er maar voor zorgen zeker?

We werken nog aan de exacte titellijst en aan de juiste prijs, maar kijk alvast uit naar magazine 123, want daarin staat alles wat je moet weten. Nog even geduld!

Is ROSSE JOHN echt dood?

Nogal wat leden vroegen ons of Rosse John echt overleden is nadat hij zijn laatste artikel schreef (magazine 121). Het is zo dat de eerste reeks, over de oude Suske en Wiske-albums, nu afgelopen is. Maar er blijft nog heel wat te bespreken over Suske en Wiske en Willy Vandersteen dat nog niet aan bod kwam. Vandersteenfans houden dus best het eerste magazine van 2005 in het oog!

AGENDA Stripevenementen

14 sep tot 12 dec 2004 BCB Brussel
De Codex Boturini, Van Aztlan naar Mexico
Meer info in BS 120

04 dec 2004 Zulte
2de Kiekeboe-fandag van 10.30u tot 17u in het ontmoetingcentrum,kerkstraat 36 te Zulte(olsene). Ruil en stripbeurs enkel van Kiekeboe matriaal. Nieuw item te koop 80 exemplaren(enkel die dag). Gratis tafels op aanvraag (0475 943266). Gratis inkom
Info/kiekeboevrienden@hotmail.com
www.kiekeboevrienden.be

5 & 6 dec Boulogne-sur-Mer (Frankrijk)
Inlichtingen : http://www.ville-boulogne-sur-mer.fr/fest_bd/pages/presentation.html

24 dec 2004 Antwerpen
Millennium stripbeurs in zaal Tipsy, St-Jansplein 20, te Antwerpen, open vanaf 12 uur. Info & reservatie: 0495479517. Onder voorbehoud tekenaar Patrick Van Oppen (Pieter Aspe) vanaf 14h30.

15 en 16 jan 2004 Avelgem
1ste Postzegel- en Stripruilbeurs in het Ontmoetingscentrum Feniks, Ganzenhofstraat 69.
Info: Erwin Decruyenaere tel: 056/75.47.66

20 feb 2005 Opwijk
Jaarlijkse stripbeurs in het Hof Ten Hemelrijk - Kloosterstraat 7. Tekenaars komen signeren van 14u, te weten: Marc de Bel - Ivan Adriaenssens - Michael Vincent - Luc Vincent - Steven Dhondt - Patrick van Oppen - Jan Bosschaert - Info: Griet Van Buggenhout: Tel: 052/35.61.65 of mail griet.vanbuggenhout@nijdrop.be.
Men kan ook tercht op onze web site: www.nijdrop.be

19 en 20 feb 2005 Rijswijk
Jaarlijkse stripbeurs. Info: http://www.stripbeurs.com

20 feb 2005 Opwijk
Jaarlijkse stripbeurs in het Hof Ten Hemelrijk - Kloosterstraat 7. Tekenaars komen signeren van 14u.

10 apr 2005 Leuven
Jaarlijkse stripbeurs georganiseerd door stripclub Tafel Rond van 10u tot 17u in zaal "Het Bad", Martelarenlaan (achter het station)

Ledendag TURNHOUT!

12 dec.

Gezien het succes van onze ledendagen in Tunrhout, zetten we de traditie graag voort. Leden krijgen een gratis tafel om strips en ruilmateriaal uit te stallen en kunnen daarvoor contact opnemen met Paul De Bont, (0032) (0) 14.65.73.79

Enige voorwaarde : de beschikbare ruimte wordt verdeeld onder de aanwezigen ; ceremoniemeester Paul zal daarop toezien en zonodig vragen wat op te schuiven!

Bar en broodjes zijn voorzien in parochiecentrum Den Donk, vlakbij afrit 24

vanaf 13uur

Elke maand weer de compleetste agenda van stripactiviteiten! Organisatoren sturen info schriftelijk naar : Brabant Strip Agenda, p/a Michel Sels, Kreupelstraat 144 te 1980 Eppegem. e-mail: michel.sels@pandora.be. De agenda wordt afgesloten op de 1ste van iedere maand.

In 1973, op 18-jarige leeftijd, begon ik terug strips te verzamelen. Begin 1974 ontmoette ik Karel Driesen, een verwoed verzamelaar. Hij organiseerde tentoonstellingen en ruilbeurzen en had veel interesse voor originele tekeningen, wat voor die tijd toch vrij ongebruikelijk was. Hij vatte het idee op een striptijdschrift te lanceren, wat hem toeliet tekenaars te bezoeken. Dat gaf hem de gelegenheid een tekeningetje te vragen terwijl er een interview werd afgenomen, een betere tekening die gebruikt werd op de affiches die de ruilbeurzen aankondigden, en een "deftige" tekening om de omslag van zijn tijdschrift te sieren (deze twee laatsten mocht de tekenaar in alle rust op een later tijdstip maken en opsturen). Orgelpunt van zijn masterplan was de stichting van een stripmuseum (toen al!!), waaraan hij zijn collectie zou schenken, in ruil voor de functie van "conservator voor het leven", uiteraard betaald door de stad, want een mens moet toch van iets leven. Telkens hij zijn plannen voorlegde aan de tekenaars, waren deze uiteraard enthousiast, zij het dat sommigen zichtbaar bedenkingen leken te hebben. Toch schonken een aantal tekenaars gepubliceerde originelen om deze toekomstdroom te helpen realiseren.

KD had maar één probleem : hij kende geen Frans. Toen hij hoorde dat ik deze taal vrij goed machtig was, vroeg hij me of ik niet geïnteresseerd was om mee op interview te gaan en daarop zei ik uiteraard niet neen. Mijn stripcollectie was vrij klein én mijn stripkennis zeer beperkt. Daarenboven wist ik meestal maar een paar dagen op voorhand dat we een tekenaar gingen bezoeken en wie dat was, dus veel voorbereidend werk van mijn kant was niet mogelijk. KD gaf mij in de auto op weg naar de tekenaar meestal een vel papier waarop hij de voornaamste reeksen en personnages van de betreffende tekenaar had vermeld, samen met enkele kernwoorden waarrond ik een interview moest opbouwen :problematisch in het geval van mijn onderhoud met Jo-El Azara, want ik had geen idéé wat die mens ooit getekend had!

Dat Driesen zelf nauwelijks Franstalige strips bezat blijkt duidelijk uit dit interview met M. Tillieux : buiten een "one-shot" vraagje i.v.m. L'explorateur *behandelen we niets van zijn werk tot 1955 (Robbedoes Almanak, Bimbo, Jeep, Heroïc Albums, geschreven verhalen...), noch zijn werk bij Pilote (Zappy Max). Nog een geluk dat ik de Felix-heruitgaven van RanTanPlan bezat en gelezen had, en de Gag de Poche waarin Tillieux een kortverhaal had geschreven, of het interview was wel héél kort geweest...*

Omdat ik nog studeerde en niet kon typen, kwam van de vertaling en het uitschrijven van die interviews natuurlijk niets in huis... Zowat alle destijds afgenomen interviews zijn inmiddels compleet achterhaald, maar door het vroege overlijden van Tillieux kan onderstaand gesprek wellicht toch enige relevantie hebben. Het voordeel was wel dat ik niet veel moest vragen om Tillieux aan de praat te krijgen, zodat het toch nog iets werd. Ik besef ten volle dat het interview zeer amateuristisch is, en ik zou het bij herkansing nu volledig anders doen, maar helaas kan dat niet meer.

Voor mij was het één van de drie meest interessante en gezelligste interviews die ik ooit heb afgenomen en de mens Tillieux heeft me zo geboeid dat ik ook (een groot deel van) zijn werk tot mijn absolute favorieten reken (zij het dan wel in het Frans, want de meeste woordspelingen zijn onvertaalbaar). Ook zijn werkkamer zal ik niet gemakkelijk vergeten : er lagen een aantal vuurwapens ("als documentatiemateriaal, maar wel onklaar gemaakt" dixit Tillieux) en tegen de muur hingen rondomrond vier rijen boekenplanken met strips, documentatie en dergelijke. Er stond (rondomrond?) ook een lage bankkast. Toen hij één van die deurtjes opende, vielen pakken originele platen op de grond. Sfeer !!

- Marc de Lint -

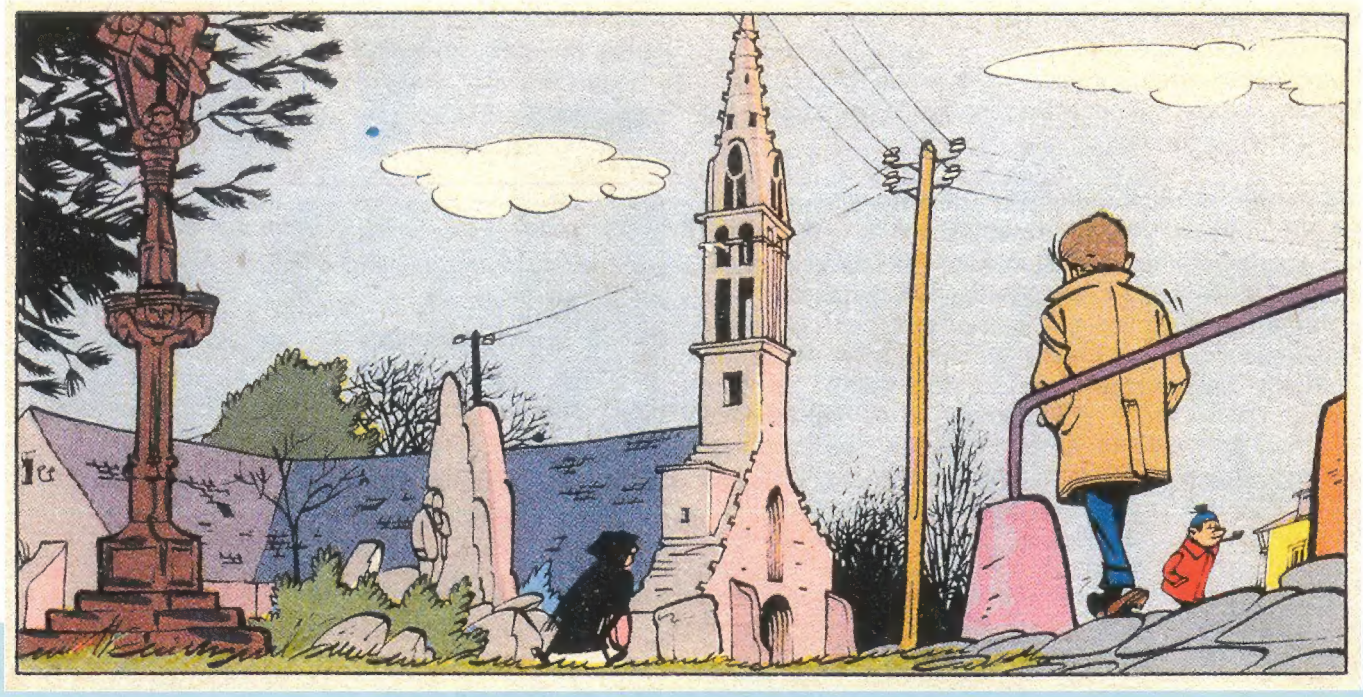

Een exclusief (!) interview met...

MAURICE TILLIEUX

U hebt gewerkt bij *L'explorateur*.
Ja, dat was eigenlijk een zijsprongetje in mijn werk. Het was een tijdschriftje gecreëerd door een persoon die ook bij Bimbo heeft gewerkt, een zekere Guillaume. Het werd uitgegeven door "La Jeunesse Catholique" of zoiets, het heeft trouwens niet lang bestaan.

U tekende hiervoor *Achille et Boule de Gomme*
Ja *(bekijkt het en lacht)* wat een verschrikking ..

In 1955 begint uw medewer-king aan *Sprint/Risque Tout* met *Paul Panter*.
Ja, dat was een grote onder-neming van Dupuis.

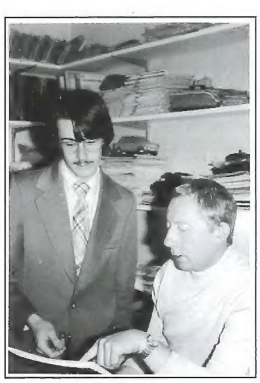

Als semi-realistische reeks is het toch goed gelukt, vind ik.
Het was de eerste reeks die ik voor Dupuis heb ge-maakt. In die pe-riode wenste ik nog niet voor *Robbedoes* te werken, en met *Sprint/Risque Tout* engageerde ik me niet ten opzichte van Dupuis. De reeks werkte trouwens volgens hetzelfde principe van de privé-detective. Ik herinner me trouwens niet eens meer hoe zijn assistent heette.

1956, u begint bij Robbedoes, en onmiddellijk met Guus Slim.
Ja, die trouwens een voortzetting was van Felix. Ik wenste trouwens Felix verder te zetten bij Robbedoes, maar dat wilde de uitgever niet. En dus heb ik hetzelfde verder gezet, maar onder een andere benaming.

In 1960 heeft u *Cesar* gecreëerd voor *Le Moustique*
Juist.

Had u daar zelf om verzocht?
Neen, helemaal niet ! Het was de uitgever die me vroeg een kleine reeks te maken om het tijdschrift te versieren. Ik wist niet goed wat maken, en daarom hebben we gepraat over enkele korte episodes die ik gemaakt had voor Robbedoes, en dat gegeven uitgewerkt tot iets voor Le Moustique. Ik weet niet meer precies hoeveel ik er gemaakt heb, maar het zijn er toch nogal wat geweest. Een deel is trouwens ook in de reeks Gag de poche verschenen, samen met een aantal Guus Slims. Wat mij vooral beviel was het verhaal *Les momies de Saint-Sulpice*. Een geschreven verhaal trouwens waarbij ik een aantal losse illustraties heb gemaakt, waarvoor ik niet eens potloodtekeningen heb gemaakt. Ik had alleen het verhaal geschreven en ingestuurd, maar ik werd gebeld : er moesten toch wat illustraties bij, en die heb ik dan maar gemaakt op één voormiddag.

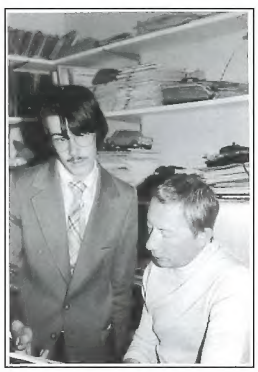

U heeft trouwens nog andere verhalen geschreven, onder schuilnamen die ik trouwens niet ken.
Ja, maar in ieder geval zijn dat er niet zoveel hoor, dat is zo oud ...

◀ *Jezus-Eik, 28-09-1974. Maurice Tillieux, King of cool, geflankeerd door Karel Driessen (l.) en Marc de Lint (r.)*

◀ *Maurice TIllieux in zijn werkkamer*

Het was toch een goed verhaal vond ik, van die mummies.
Ik heb het verhaal trouwens niet verzonnen : indien u Bordeaux bezoekt, en naar de Sint-Michielskerk gaat, dan kunt u vragen om de mummies te zien.

Zijn ze dan teruggevonden in een kelder ?
Het is vrij eenvoudig : er was een kerkhof bij die kerk waar men graafwerken heeft gedaan voor nieuwe funderingen, en waarbij men in de droge zandgrond een aantal lijken heeft opgegraven die gemummuficieerd waren. Men wist niet wat men er mee moest doen, en omdat er een crypte was onder de kerk heeft men ze daar op een rij gezet *(lachje)*. Dat was rond 1780. Iemand is toen op het idee gekomen om ze te tonen aan het publiek. Ik heb ze trouwens gezien toen ik 11 jaar oud was, en dat heeft veel indruk nagelaten : men moest afdalen met een toorts in de hand, en dan het schaduwspel... Die lijken waren trouwens vrij indrukwekkend. Iets in die aard kan men ook bezoeken in Mexico. In Bordeaux is er onder andere een priester bij,

Zijn bezoek aan de crypte in Bordeaux verwerkte Tillieux in La disparition de Mr. Noble (1954). Wij brachten het Felix-verhaal in magazine 21.

met een nogal beschadigd kleed aan natuurlijk, die gedood werd in een duel : men ziet duidelijk het gat waar het zwaard hem doorboord heeft *(lacht)*. Het verhaal van die officier bij de Dragonders die om middernacht de crypte bezocht heeft en die de dood gevonden heeft toen hij zijn cape vastspijkerde met zijn dolk die hij in de crypte moest achterlaten als bewijs dat hij er geweest was, is een legende die reeds bestond. Ik weet niet of het waar gebeurd is, maar ik heb het in ieder geval niet uitgevonden. Ik heb het verhaal gehoord toen ik 11 jaar oud was en ik heb het later neergeschreven toen ik het me herinnerde. Ik hou trouwens het meest van verhalen waarin de psychologie een rol speelt.
Ik baseer mij wel dikwijls op zeer concrete politieverhalen - meer bepaald van de FBI - om mijn scenario's te schrijven, maar ik verkies dié verhalen waarin de psychologie speelt.
(... op de band is een stuk onverstaanbaar...)

Voor de reeks Gags de Poche schreef Tillieux de plot van Mr. Noble uit als tekstverhaal en voegde er vijf illustraties aan toe.

Ik herinner me trouwens absoluut niet meer wat ik 20 jaar geleden gemaakt heb...

U bent niet de enige : K. Driesen gaat dikwijls bij Willy Vandersteen langs met oud werk van zijn hand, dat hij zich ook niet meer herinnert.
Maar ik heb Vandersteen heel goed gekend, vermits we samen gewerkt hebben! Ik heb voor hem gewerkt voor *(denkt even na)* Ons Volk. Ik heb voor hem reeksen getekend voor Ons Volk. (1)

Wat dan precies?
Dat is heel oud...

Guillaume Tell? (Willem Tell)?
Neen, neen, niet Guillaume Tell. Vandersteen woonde toen nog in Brussel in de Avenue - of was het de Boulevard - des gloires nationales, vlakbij de basiliek van Koekelberg (2).

Waren dat lange verhalen?
Neen, dat waren verhalen van een 30-tal bladzijden ongeveer. Ik herinner me nog een verhaal dat Vandersteen overgenomen had van Stanislas-André Steeman, want Vandersteen geneerde zich absoluut niet (lacht), hij nam gelijk wat over. Het was gebaseerd op de roman *Le dernier des six* die Steeman toen geschreven had. We hebben toen het verhaal herschreven. Ik weet de titel in het Nederlands niet meer (3).

Was het een politieverhaal?
Ja, het was een politieverhaal dat zich afspeelde in het Oosten, in Indië of zo, met 6 personen die één na een vermoord werden. Op het einde bleek dat de eerste nooit vermoord werd, maar dat hij de dader was.

Mij zegt het niets. Bent U zeker dat het voor Ons Volk was?
Absoluut zeker! (4)

En wanneer was dat ongeveer?
Rond 1950 - 1952 *(denkt na)* een jaar vóór hij begon te werken voor Kuifje.

Dat moet dan 1949 zijn.
Heel goed mogelijk! Ik en datums... Ik was me namelijk gaan aanbieden bij Kuifje, maar daar vertelde men me dat ze niets voor mij konden doen, maar dat ze iemand kenden en dat was Vandersteen. Ik heb hem toen daar ontmoet, en toen is de samenwerking begonnen. Zijn zoon Bob was toen nog klein.

DE STAALBLAUWE BOEDDHA
DOOR WILLY VANDERSTEEN
EN.. EEN BLOEDSPOOR! ARME KEREL! ZOU HIJ IN 'T WATER GESTORT ZIJN?
WAT!?, G-G!? DOKTER BURTON, ONZE VRIEND! WIJ WAANDEN U DOOD!
EEN EENVOUDIGE LIST! IK LIET U VERONDERSTELLEN DAT IK IN HET WATER OMKWAM! IK VOLGDE U ECHTER IN DE BOOT OM DE STAALBLAUWE BOEDDHA IN MIJN BEZIT TE KRIJGEN!
DUS, GIJ HOODDET DE HANDLANGERS VAN HU-SHEN. HOE EN WAAROM? WAAROM STONDTGIJ ONS NAAR HET LEVEN?
IK DOODDE HEM MET EEN BLAASPIJP MET GIFTIGE PIJLTJES! TOEN IK NA HET ONGELUK VAN HU-SHEN HET BEELDJE EN DE TEEP KON BEMACHTIGEN..
Z'N EMMER!
?
VERDRAAID! BLOED!
BLOED !
15B

Tillieux beschrijft de plot van De staalblauwe Boeddha. We willen graag beamen dat Vandersteen zich niet geneerde om een goed idee over te nemen, maar Tillieux deed dat blijkbaar ook niet. Hij gebruikte de plot van Steeman zelfs nog tweemaal : een keer voor Felix, in De spookmoordenaar en een keer voor Jess Long, in Bloedig spoor (Piroton, scen. Tillieux)). Telkens gaat de moordenaar, net als de professor in De staalblauwe Boeddha, een emmertje water halen... Opmerkelijk : 3 Tillieux-scènes onder elkaar !

We trachten een volledige biografie samen te stellen over uw werk. Herinnert u zich nog andere reeksen die we nog niet behandeld hebben? Hoeveel heeft u bijvoorbeeld voor Vandersteen getekend?
Voor hem heb ik 3 of 4 verhalen getekend. Hij schreef de teksten in het Nederlands bovenaan - *Noot van MdL : ik neem aan dat hij daarmee de tekstballons bedoelt* - en duidde aan wat ik moest tekenen. In totaal moet ik zo een 120 à 150 platen getekend hebben, allemaal in realistische stijl.

Jammer dat u niet meer weet welke verhalen het zijn.
Dat weet Willy Vandersteen zelf ook niet meer..

Wanneer we zo'n verhalen aan hem tonen, bevestigt hij dat hij ze gemaakt heeft.
Het énige wat Vandersteen deed was het volgende : als ik de platen terug bracht, dan bekeek hij ze, en zei hij *"Dat is goed, maar waarom heb je de bakstenen zo getekend?"* Als ik een muur tekende, dan zette ik een paar streepjes om het reliëf in de muur aan te geven. *"Dat is niet goed"*, zei hij dan (lacht), en dan nam hij een scheermesje, kraste alles uit, en hertekende hij alle baksteentjes. *"Nu is het goed"*, zei hij dan *(lacht)*. Nu ja, zelf corrigeer ik ook dikwijls werk van mijn medewerkers, terwijl je eigenlijk niets wezenlijks verbetert of verandert. Alleen bij Gos verander ik niets, omdat hij de reeks volledig heeft overgenomen. Maar ik herneem de reeks zelf na het volgende verhaal, *Tussen wal en schip*. Gos is hieraan bezig, maar ik begin binnenkort, zodat de twee verhalen na elkaar kunnen verschijnen in Robbedoes.

In het weekblad Robbedoes verschijnt Cesar opnieuw.
Och, ik denk dat dat alleen is om bladzijden te vullen in het weekblad.

Tekent u hiervoor ook nieuwe gags?
Neen, het is uitsluitend een herneming van oud werk. Er wordt trouwens niet in chronologische volgorde gepubliceerd, waardoor de tekenstijl soms sterk afwijkt van week tot week. U mag ook niet vergeten dat ik dat destijds maakte bovenop Guus Slim, en dus had ik tegen de uitgever gezegd dat hij niet te veel mocht verwachten. Als je bijvoorbeeld bedenkt dat Roba slechts één plaat per week maakt...

▼ *Tillieux met "zijn" tekenaars : Francis, Will en Gos*

Waarom heeft u de reeks eigenlijk aan Gos overgelaten?
Het was een kwestie van tijd. Er was op zeker moment een tekort aan scenaristen bij uitgeverij Dupuis. Om het weekblad te vullen waren er op zeker ogenblik een zestigtal tekenaars verbonden aan het weekblad. Een tekenaar is niet noodzakelijk een scenarioschrijver, en dus kreeg ik meer en meer opdrachten van Dupuis. Ik was bijna alleen, maar gelukkig is Cauvin er bij gekomen, die enorm talentvol is, en die veel werkdruk heeft overgenomen.

U heeft geschreven voor Francis, Remacle, Will enzovoort.
Ik heb enorm veel scenario's gemaakt voor bijna iedereen, maar ik heb dat nu afgebouwd, want dat is zeer vermoeiend werk.

◀ *Opmerkelijk : Tillieux bevestigt dat hij van plan was om Guus Slim opnieuw zelf in handen te nemen, nadat Gos de laatste verhalen uitwerkte, niet tot zeer grote tevredenheid van de absolute fans. Helaas heeft de dood van Maurice Tillieux, begin 1978, dat verhinderd. Het laatste album, Tussen wal en schip, verscheen in de loop van 1978.*

Herinnert u zich hoeveel platen er ongeveer verschenen zijn?
Ja, ongeveer 300, 297 indien ik me niet vergis.

Gaat u die reeks nog verder zetten?
Neen, het is de moeite niet.

In de fanzines werd tot hier toe niet veel over u geschreven, maar nu worden de verhalen van Félix plots terug gepubliceerd, onder andere in Rantanplan en Spirou.
Maar dat is heel goed! *(lacht)* Bravo! Dat is trouwens makkelijk te verklaren : de mensen die dat nu terug opzoeken en lezen zijn 30 à 40 jaar oud, en hebben Felix in hun jeugd gekend.

U heeft een aantal kortverhalen gemaakt rond Guus Slim, onder andere *Warm en koud*.
Ja, dat zijn trouwens herwerkte scenario's van Felix, want ik ben gedurende een jaar ziek geweest, ik heb last gehad met mijn schildklier en kon niet meer werken, en er moesten absoluut scenario's gemaakt worden. Gelukkig zijn er nu jongeren bijgekomen bij Dupuis, want de oudjes weet je, die slagen er niet meer te volgen : Peyo doet niets meer, Franquin, tsja... Roba slaagt er nauwelijks in te volgen, zoals ik trouwens. Een weekblad kan je niet alleen maken met ouderen, je hebt jeugdig talent nodig. Omdat ik ziek was, en er absoluut produktie moest zijn, heb ik oude verhalen hernomen uit Heroïc-albums die op de lichtbak werden gelegd, en die zonder potloodtekeningen rechtstreeks in inkt werden getekend zonder enige wijziging, behalve met aanpassing van de personnages, zodat die op Guus Slim zouden lijken.

U heeft deze verhalen dus niet zelf getekend?
Toch wel, maar met de hulp van J.M. Brouyère, en met Bob de Groot en Turk die trouwens bepaalde platen ook volledig getekend hebben.

Was dat op vraag van Dupuis?
Neen, daar wist Dupuis niets van : ik zocht zelf assistentie. Niemand heeft dat trouwens gemerkt, op een paar lezers na die er mij over geschreven hebben.

Greg heeft trouwens ook een scenario van u gebruikt.
(Noot van MdL : het Félix-verhaal Cette sacrée publicité*)*
Ja, maar dat was wel in onderling akkoord!

U heeft ook Felix-verhalen hernomen voor Baard en Kale?
Will werkt heel regelmatig en kan twee verhalen per jaar tekenen. Hij maakt zijn twee platen per week. Maurice Rosy, die zijn scenario's schreef, heeft Will laten vallen. Will, die een kameraad is, heeft me toen gevraagd scenario's te schrijven voor Baard en Kale. Omdat hij toen begonnen was met Isabel, waarvoor Macherot en Delporte de scenario's zouden leveren, was de afspraak dat ik één Baard en Kale-verhaal per jaar zou maken, en zij één voor Isabel. Maar omdat ze geen scenario klaar hadden, zat Will zonder werk, en kwam hij terug naar mij voor het volgende Baard en Kale-verhaal. Omdat ik daar niet op gerekend had, hebben we besloten een oud Felix-verhaal te herwerken.

Hetzelfde is gebeurd met Piroton?
Bij Piroton ligt het een beetje anders. Je houdt van zijn stijl of niet, maar ik heb het gevoel dat er méér in zit, want hij heeft toch een zekere flair voor het stripverhaal en ik vond het jammer dat hij slechts op de zestigste plaats of zo stond in de poll van Robbedoes. Hij is daarna toch geklommen naar de twaalfde plaats met Jess Long!

Iets anders : hoe vindt Tillieux nieuwe scenario's uit?
(In het Nederlands:) Op een goede of een slechte dag? *(lacht)*

Beide..
Eigenlijk blijft dat hetzelfde : hij doet niets! *(lacht en vervolgt op sarcastische toon)*. Hij staat op om 9 uur en voelt zich slecht tot 12 uur. Om half één eet hij... om 14 uur gaat het niet echt beter (lacht), om 15 uur denkt hij bij zichzelf dat hij wellicht wel eens wat zou moeten doen om zijn kost te verdienen. Om 16 uur bellen alle tekenaars om te vragen

waar hun scenario's blijven, om 17 uur zijn de telefoontjes achter de rug, om 18 uur denkt hij na wat het meest dringende is, om 18u30 neemt hij zijn papiertjes ter hand, en omdat hij ab-so-luut niet meer weet waar hij gebleven is herleest hij zijn werk, vanaf 19 tot 20 uur schrijft hij wat aan zijn scenario's, dan gaat hij eten. Dan werkt hij wat links en rechts aan verschillende zaken.... Maar kijk, tegen 22 uur begint het beter te gaan!

Aha!
Hij besluit een scenario voor Piroton te maken, en dan werkt hij tot 2 uur 's nachts!! *(hilariteit)*. Zo werkt het natuurlijk niet helemaal, ik maak maar een grapje...

Waar haalt u de ideeën voor uw scenario's vandaan? Haalt u bijvoorbeeld inspiratie uit politieromans?
Ik lees wel wat, maar dat is alleen maar om te weten wat de anderen doen. Ik haal mijn inspiratie vooral uit faits-divers en uit het dagelijkse leven, of uit bepaalde gebeurtenissen die ik bijvoorbeeld op de radio heb gehoord.

Stelt het geen probleem om in verschillende genres te werken?
A neen! Daar hou ik juist van. Iets voor Piroton is volledig verschillend dan een Guus Slim! Voor Piroton zijn het FBI-verhalen waarin de held totaal onbelangrijk is. Men is niet verplicht de held te gebruiken voor de continuïteit van het verhaal, men kan gelijk welk soort verhaal gebruiken. Dat is wat mij altijd heeft bevallen : het ecclectisme. Men kan gelijk wat doen. Maar voor bepaalde reeksen zijn bepaalde ideeën niet bruikbaar! Voor Guus Slim bijvoorbeeld is het nodig dat de drie hoofdpersonnages zo veel mogelijk opgevoerd worden. Voor Jess Long heeft dat totaal geen belang, want dat zijn kortverhalen waarin de FBI slechts een vaag voorwendsel is om eerder een reeks te creëren rond de tweedeplansfiguren, die even de hoofdpersonnages

Tillieux in politieke problemen

HÉROÏC-ALBUMS
Paraît le mercredi
UN RÉCIT DESSINÉ COMPLET CHAQUE SEMAINE
HÉROÏC RELAXE LES ADULTES, RAVIT LES JEUNES, RAVIGOTE LES VIEUX.
UN RÉCIT COMPLET
L'EFFROYABLE ARMÉE

Drie Felix-verhalen, Les Chevaliers de l'Apocalypse, On a volé des Cerveaux *en* l'Effroyable Armée, *bewerkte Tillieux tot het Baard en Kale-verhaal* Graai naar de macht, *waarin B&K een revolutie in Portugal verijdelen. Het liep in Robbedoes tussen eind 1973 en mei 1974. Op 1 mei 1974 leidde de Anjer-revolutie in Portugal tot de val van het rechtse regime van dictator Salazar. Het verhaal van Tillieux is dus kantje boordje: het kan gelezen worden alsof Baard en Kale Salazar aan de macht hielden...*

worden, maar die veel interessanter zijn dan de held. Wat betreft de Ford-T : ik hou heel veel van humoristische reeksen, nu ja, ik maak alles graag, maar ik hou graag van afwisseling. Ik ben ook geboeid door de geschiedenis van de cinema en van de roman. In de cinema van de jaren '30 heb je de gangsterfilm met bijvoorbeeld de brutale gangster, zoals Dillinger, met het machinegeweer. Vanaf 1936-1937 krijg je de sociale integratie van de misdaad : ze verstopt zich achter een façade van eerlijkheid, zoals Al Capone. In de jaren '50 is de misdaad geïntegreerd in de maatschappij, wat het haast onmogelijk maakt om ze te verwerken in een stripverhaal gezien de complexiteit, en waarin men het verschil niet meer ziet tussen een eerlijke of oneerlijke politicus of andere publieke figuur. Kijk bijvoorbeeld maar naar Watergate. Ik heb altijd van alle genres gehouden, en ik verwerk ze allemaal graag in mijn werk, maar voor een geschiedenis als Watergate is het natuurlijk moeilijker, en

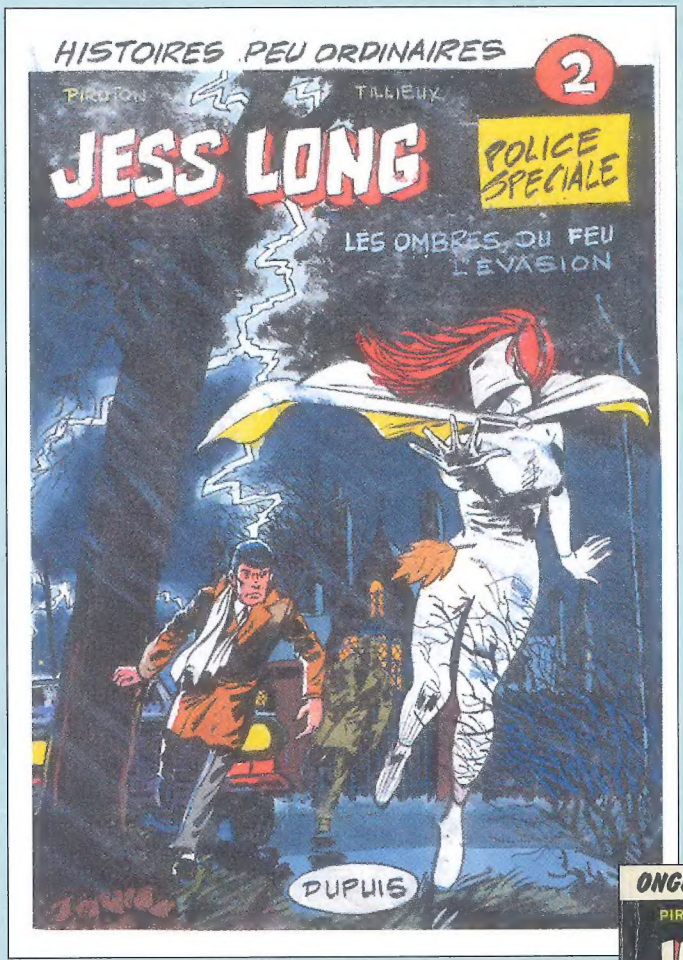

moet ik wel een onderwerp en ideeën hebben. Ik volg trouwens de mode niet, ik vermijd zoveel mogelijk de politiek, want naargelang wat ik doe werd ik soms beschouwd als fascist. Ik heb de grootste problemen gehad in Portugal met het laatste verhaal van Baard en Kale : ik ben daar nu verboden, wat vrij grappig is, want een deel van mijn familie is Portugees : de zuster van mijn moeder.

Met welk verhaal zijn die moeilijkheden begonnen?

Ik heb altijd een hoop problemen gehad sinds 1946: ik heb last gehad met communisten, met fascisten, met rechts, met links, met uiterst-rechts, met gauchisten... En wat grappig is, is dat ik me dat niet eens realiseer!!

Het opname-cassetje van 45 minuten was hiermee vol. En blijkbaar werd er toen geen nieuw ingestopt... Wéér een gemiste kans, zal de lezer wel denken! We praatten nog wat na, waarbij MT uitgenodigd werd om naar Antwerpen te komen om op een zaterdagmiddag zijn albums te signeren op een ruilbeurs in Billiard Palace, een uitnodiging die hij aanvaard én gehonoreerd heeft. We namen nog enkele foto's in de tuin en kwamen nog even terug op zijn werk voor Vandersteen. Hij herinnerde zich nog een markant detail : onder een aantal (?) platen diende hij ook een rechthoekje te tekenen. Vandersteen schreef de tekst-ballons én zette zijn handtekening in dit rechthoekje. Die manier van signeren werd mijns inziens uitsluitend door Vandersteen gebruikt [5]. Blijft de vraag wat Tillieux precies getekend heeft voor Vandersteen. Een grondig stijlonderzoek van de platen die bij Ons Volk verschenen zijn lijkt me de aangewezen weg om dit raadsel op te helderen.

Noten

(1) Noot van MdL : alhoewel het interview volledig in het Frans verliep, gebruikte MT wel degelijk tot tweemaal toe de Nederlandse benaming "Ons Volk"

(2) Tillieux haalt aan dat Vandersteen toen in de "Avenue des Gloires Nationales" (de Landsroemlaan) woonde. Dat kan kloppen : Vandersteen woonde er tussen 1946 en 1949. In 1949 is hij verhuist naar de Boogschuttersstraat.

(3) In feite gaat het om de roman Six hommes morts *van S-A Steeman uit 1931, die in 1941 verfilmd werd als* Le dernier des six. *Zes mannen hebben met gokken een som geld gewonnen. Ze sluiten een pact om 5 jaar uit elkaar te gaan en proberen elk apart fortuin te maken met het gewonnen geld. Net voor de geplande samenkomst, waar het totale fortuin verdeeld zal worden, blijken 2 van de 6 vermoord. De plot van* De staalblauwe Boeddha *heeft met dit verhaal alleen gemeen, dat het eerste "slachtoffer" in feite de moordenaar is. In Tillieux's* De spookmoordenaar *en* Bloedig spoor *daarentegen is er ook nog hetzelfde motief: het geld. Het thema van de moordenaar die zelf voor slachtoffer speelt, werd overigens ook gebruikt door Agtha Christie in Tien kleine negertjes (1939).*

(4) Noot van MdL : ik kende de realistische verhalen van W. Vandersteen nauwelijks. Dat verklaart waarom dat verhaal mij niets zegt natuurlijk. Ik kon toen ook geen enkel andere titel of verhaal suggereren. De grootste fout die we toen gemaakt hebben is dat we nadien niet teruggegaan zijn naar MT met die verhalen, eenmaal ze gepubliceerd waren in CISO, om hem te vragen welke van zijn hand waren, maar inmiddels waren we dan al een paar jaar verder.

(5) Bij De staalblauwe Boeddha komt deze signatuur niet voor...

◀ *Jess Long lag Tillieux nauw aan het hart. Hij maakte verschillende cover-studies. Hier de cover van Schimmen uit de brand, waarvan het laatste ontwerp haast exact door Piroton overgenomen werd.*

De geboorte van WISKE

Vandersteen en Tillieux betwisten elkaar het vaderschap!

De oproep van Marc de Lint om verder onderzoek uit te voeren naar de samenwerking tussen Willy Vandersteen en Maurice Tillieux, is niet zonder gevolg gebleven.
Dit is het resultaat. Maurice Tillieux wordt tegenwoordig terecht beschouwd als één van de grote striptekenaars uit de hoogdagen van de Frans-Belgische stripperiode (toen de weekbladen Kuifje en Robbedoes aan de top stonden), weliswaar helemaal achteraan in de kopgroep van Dupuis-auteurs als Franquin, Morris, Peyo en Roba. Tillieux is dan ook meer een cultauteur dan een succesauteur. In tegenstelling tot Franquin en Morris, die pure natuurtalenten waren en het geluk hebben gehad om heel vroeg - dank zij Jijé - in het weekblad Robbedoes hun ding te kunnen doen, heeft Tillieux op eigen houtje een hele scholing moeten doorlopen. Via illustratiewerk, publicitaire tekeningen, allerhande gag- en stripreeksen in evenveel kranten en tijdschriften, zijn stilaan zijn vertelkunst en tekenstijl gerijpt tot de meesterlijke realisaties die we uit de Paul Panter- en Guus Slim-strips uit de jaren 1950 en 1960 kennen. In Robbedoes vind je reeds illustraties van Tillieux in 1940, jaren vóór Franquin en Morris erin verschenen, en vanaf 1945 ook in Humoradio en Le Moustique, maar Dupuis weigerde pertinent strips van hem te laten verschijnen, argumenterend dat daar kwalitatief nog hard aan geschaafd moest worden.

- Philippe Mouvet -

Tiliieux in de jaren veertig

Door deze weigering zag Tillieux zich genoodzaakt om bij andere uitgevers te gaan aankloppen om zijn strips gepubliceerd te krijgen. We vinden hem onder verschillende schuilnamen terug in tal van jeugdtijdschriftjes, zoals Bimbo en Jeep. Voor Bimbo tekende hij o.a. stripplaten van *Bimbo, Romarin en Misky* en *Jonas en Zenobie*.[2]
Voor Jeep en Jeep/Blondine tekende hij o.a. *Zouzour en Zourzou* en ook de vervolgstrips *De Helsche bende* en *Jonas en Zenobie*. Al deze strips zijn getekend in een humoristische stijl, waarbij de Zenobie-strip erg beïnvloed is door Hergé's klare lijn.[2]

In het eerste nummer van *Le Pavé* (Franstalig, 27-5-45) vinden we de eerste gagstrip van Tillieux's *Browie* en zijn eerste politieke cartoon. Tot nr. 43 (22-3-46) verschijnen zowat 35 Browie-gags. De cartoons verschijnen tot in nr. 69 (27-9-46). Ook deze tekeningen zijn in humoristische stijl getekend.
Vanaf 6-12-1945 verschijnt in *Le drapeau rouge,* de Franstalige editie van de communistische krant *De Rode Vaan* wekelijks de vervolgstrip *Les Trafiquants de Tchoung-King*, die op 21-3-1946 plots onderbroken wordt. Deze tot voor kort totaal onbekende strip werd getekend door Tillieux onder het pseudoniem Saint-Thiers. De tekenstijl die Tillieux hier gebruikt, is ook weer sterk beïnvloed door Hergé. Het verhaal zelf is onbenullig, maar is wel een eerste aanzet tot de latere *Bob bang* -verhalen voor Heroic-Albums.

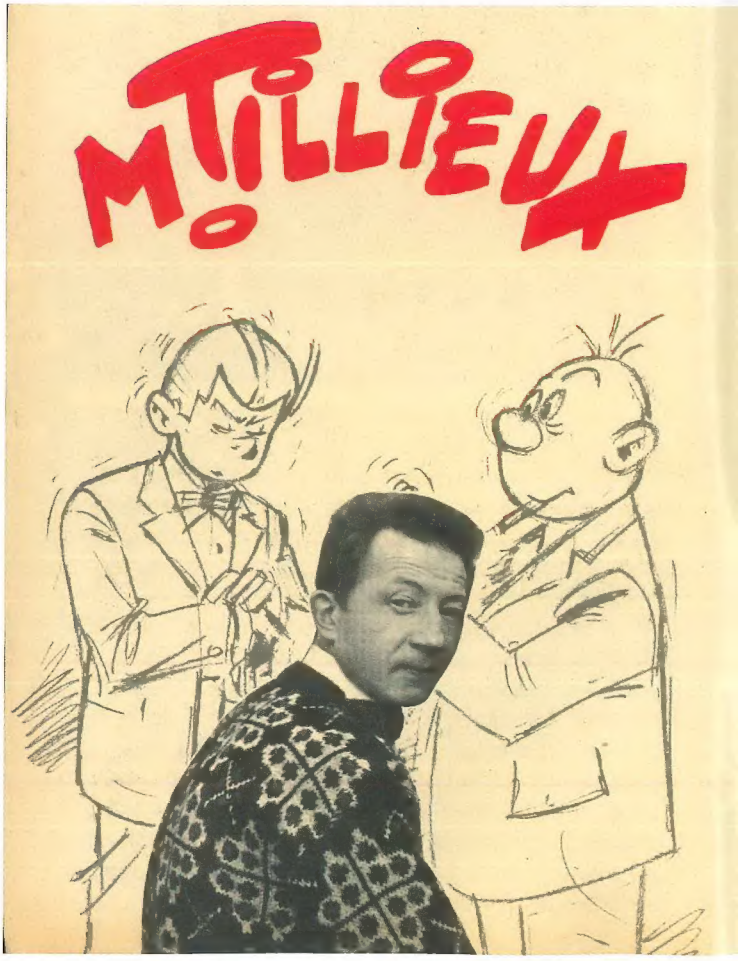

Een realistische stijl?

Vanaf 1945 tot begin 1947 kan men dus wel stellen dat de productie van Tillieux fenomenaal is. Dat *Browie* en *Les Trafiquants* vroegtijdig gestopt zijn, is waarschijnlijk het gevolg van de nijpende papierschaarste in 1946, die menige krant de das omdeed, of zó sterk liet inkrimpen dat er geen plaats over was voor strips. Eind 1946 besluit Tillieux om zijn medewerking aan Jeep en Jeep/blondine stop te zetten en voor Heroic-albums te gaan werken. Fernand Cheneval, een ex-collega van bij Bimbo, had in 1945 dit tijdschrift opgezet met de bedoeling maandelijks (later tweewekelijks en wekelijks) een volledig stripverhaal aan zijn lezers te kunnen aanbieden [3]. De auteur die dit verhaal voor zijn rekening nam, stond dus wel voor een berg werk : het zijn immers stripverhalen van telkens zo'n dertien bladzijden! Tillieux start in het eerste nummer van 1947 (zowel in de Franstalige als de Nederlandstalige versie van het blad) met een verhaal van Bob Bang. Het is een zeemansverhaal dat wat lijkt op *Les Trafiquants*, maar dan veel beter uitgewerkt. Tillieux produceert zo niet minder dan 8 Bob Bang-verhalen tussen nr. 1 en nr.18! (vanaf het 3de verhaal om de twee nummers). In deze Bob Bang-verhalen is de tekenstijl van Tillieux nog steeds erg beïnvloed door die van Hergé.

In nr.20, ergens in november van dat jaar (er verschijnen slechts 23 nummers van Heroic-Albums in 1947) verschijnt een eerste realistisch verhaal. Voor de 20 nummers die in 1948 verschijnen, maakt Tillieux nog acht zulke realistische verhalen en één Bob Bang-verhaal. In nr. 4 van 1949 verschijnt dan eindelijk zijn allereerste Felix-verhaal, het eerste van een lange reeks die tot in 1956 zal lopen. Voor deze Felix-verhalen stapt Tillieux opnieuw over naar een humoristische tekenstijl. Van dan af zal hij enkel nog realistische tekeningen maken voor tekstillustraties (met uitzondering van twee realistische verhalen begin 1951).

We kunnen dus stellen dat Tillieux zich tussen november 1947 en eind 1948 blijkbaar specifiek gaat toeleggen op een realistische tekenstijl. Om het waarom van deze stijlverandering te achterhalen, doken we in een hoop naslagwerken over Tillieux en we vonden het antwoord. Verrassend genoeg verwijst Tillieux daarin zelf deels naar Willy Vandersteen....!

De Antwerpse connectie

Over de wissel van een humoristische stijl voor een meer realistische, vertelt Maurice Tillieux het volgende :

"....Er zijn in 1947 zo'n 8 Bob Bang-verhalen verschenen, maar tegen het einde van dat jaar vroeg Fernand Cheneval mij om realistische strips te tekenen. De verantwoordelijke uitgever van Heroïc-Albums, de in Antwerpen gevestigde Volksgazet, had er bij Cheneval op aangedrongen. Dus heb ik een reeks realistische strips gemaakt, 10 verhalen van eind 1947 tot eind 1948, met 2 extra verhalen begin 1951. Hiervoor heb ik allerlei tekenaars gekopieerd: Fred Harman , Milton Caniff... eender waar, eender wat, eender hoe... Uiteindelijk werd dat geen groot succes en werd in Antwerpen beslist om opnieuw gewone reeksen te brengen. Zo is de reeks Felix-verhalen begin 1949 gestart, en ben ik met realistische verhalen gestopt....".

Het is vermoedelijk in deze "Antwerpse" periode dat Tillieux bij Willy Vandersteen belandt. In november 1947 is het weekblad *Ons Volk* na juridisch touwtrekken opnieuw eigendom geworden van nv De Standaard [4]. *Het verzonken rijk* is pas in Overal verschenen en *De blauwe kreeft* in 't Kapoentje. Vandersteen wordt verzocht om voor de nieuwe uitgave van *Ons Volk* een nieuwe realistische strip te maken. Ook voor het wekelijkse kinderhoekje van de krant Het Nieuwsblad zou er een nieuw realistisch verhaal moeten gemaakt worden. Nam Tillieux het initiatief om Vandersteen te contacteren, in de hoop bij hem realistische verhalen te leren tekenen en zo aan de vraag van Cheneval te voldoen? Indien Volksgazet plots om realistische verhalen vraagt, kan de uitgever mogelijk het voorbeeld van Vandersteen gezien hebben, wellicht in *Ons Volk*. Een hypothese is dat de Antwerpse uitgever Tillieux op het spoor van Vandersteen gezet had kunnen hebben.

O KID, DAT IS ONTZETTEND.!!
WIJ HEBBEN DE BENSON-ZENDING ONTDEKT... OF LIEVER, HETGEEN ER VAN OVERBLIJFT. HIER WAARSCHIJNLIJK BENSON ; DAAR ANETT... EN DE DRAGERS . ZE ZIJN ER ALLEMAAL .
EN IN WELKE HOUDING! BEKIJK ZE ! ZE STIERVEN BIJ HET ETEN, ALLEN TEGELIJK, ALSOF ZE VERGIFTIGD WERDEN . BENSON KON ZELFS DE TAFEL NIET VERLATEN... EN DIE KEREL DAAR— WEET JE WAT DIE DEED ?

Strook uit realistisch Tillieux-verhaal voor Heroic, met duidelijke invloed van Milton Caniff

Of was Vandersteen zelf actief op zoek naar een medewerker om hem bij te staan in het uitwerken van zijn realistische strips? Volgens Tillieux zelf werd hem bij een sollicitatie bij het Weekblad Kuifje verteld dat Vandersteen medewerkers zocht, en kwamen ze zo in contact.

De schorpioen te Londen, realistisch Tillieux-verhaal voor Heroic.

Tillieux over Vandersteen

Wat zegt Maurice Tillieux nog over zijn samenwerking met Willy Vandersteen? [5] : *"... Voor Willy Vandersteen heb ik strips getekend die in Ons Volk verschenen. Het waren verhalen van een dertigtal platen. Ik herinner mij een verhaal dat Vandersteen volledig van een roman van Stanislas-André Steeman had overgenomen,* Le dernier des six...." *"... Ik heb zo'n 3 of vier verhalen getekend. Het moet in totaal over zowat 140 of 150 platen gaan, allen in een erg realistische stijl gemaakt...."*

" Vandersteens tussenkomst was erg beperkt. Hij bracht de Nederlandse tekst in de plaatjes en legde mij uit wat ik moest tekenen. Feitelijk beperkte hij zijn tussenkomst in de tekeningen tot het verbeteren van stenen..."

Meer informatie hebben we in interviews en naslagwerken over Tillieux en Vandersteen niet gevonden. Er is ook niemand meer die er zich iets over kan herinneren. Een bevestiging uit een tweede (betrouwbare) bron is dus onmogelijk, zodat we deze informatie met het nodige voorbehoud willen brengen.

Vandersteens realistische verhalen

In een poging om deze informatie na te trekken, doken we zelf in de vroege realistische strips van onze twee toekomstige striptenoren, op zoek naar meer aanwijzingen. Het is geen eenvoudige klus geworden, daar Vandersteen zelf nooit melding heeft gemaakt van deze samenwerking en we uit de biografie kunnen opmaken dat er blijkbaar in de archieven ook geen verwijzingen naar gevonden werden [6]. Van Tillieux weten we ondertussen dat de informatie die hij doorheen de jaren over zijn striploopbaan verschafte, niet steeds even secuur gebleken is...

Over de realistische verhalen die Vandersteen tussen december 1945 en 1951 afleverde, kunnen we zeggen dat ze grafisch enorm evolueerden, wat op zich vrij normaal is, maar ook kwalitatief sterk verschillend waren. Dat was niet alleen chronologisch het geval, maar ook voor verhalen die parallel in verschillende publicaties liepen.

Afgaande op de aanwijzigingen van Tillieux hebben we de verhalen nagekeken die verschenen tussen eind 1947 en begin 1949. Het zijn er vier. De twee eerste verschenen tegelijkertijd:

1a – ***De eerste maanraket,*** wekelijks in Ons Volk van 16 november 1947 tot 31 mei 1948. (Dit verhaal wordt beschouwd als het beste realistisch verhaal van Vandersteen uit die periode).

Fragmenten uit De eerste maanraket. *Op een aantal platen zijn de vrouwen inderdaad een stuk beter getekend. Verschillende tekenaars hebben duidelijk aan dit verhaal gewerkt. Maar wie?*

1b – ***Tussen water en vuur,*** elke donderdag in het kinderhoekje "Ons Volkske" van de krant Het Nieuwsblad, van 6 november 1947 tot 13 mei 1948.

De twee volgende verhalen verschenen in dezelfde publicaties, en dus eveneens gelijktijdig:

2a – ***De Staalblauwe Boeddha*** wekelijks in Ons Volk van 6 juni 1948 tot 16 januari 1949.

2b – ***De jonge brigand*** in het kinderhoekje "Ons Volkske" van 20 mei 1948 tot 13 januari 1949.

Wat meteen opvalt, is dat de twee verhalen in *Ons Volk* veel beter afgewerkt zijn dan de twee in *Ons Volkske*. De zorg besteed aan de inkting van *De eerste maanraket* en *De staalblauwe Boeddha* is constant, al verandert de fysionomie en de tekenstijl van eenzelfde personage zo vaak in de loop van het verhaal, dat je de indruk hebt dat het door verschillende mensen werd uitgetekend.

In *De eerste maanraket* lijken sommige vrouwelijke personages soms zó weggeplukt uit een strip van Milton Caniff, (vooral van plaat 4 tot 8) om er dan enkele bladzijden later maar heel gewoon uit te zien. In plaat 4 vinden we zelfs een strook die evengoed uit een verhaal van *De Blauwe Sperwer* van Sirius gekopieerd zou kunnen zijn. In het vervolg van het verhaal is deze bruikleen minder opvallend en de tekenstijl constanter, in de lijn van *Het Veenspook*, dat Vandersteen begin 1947 voor Ons Volk getekend had. In *De staalblauwe Boeddha* zet die tekenstijl zich voort, maar midden in het verhaal wordt het plots heel anders (en veel beter!).

De twee verhalen voor Ons Volkske zijn, in vergelijking met de Ons Volk-verhalen, slordiger afgewerkt. In *Tussen water en vuur* is niet alleen de inkting minder geslaagd maar ook de hele grafische aanpak, al werd voor dit verhaal grafisch veel meer "geleend" uit Hal Fosters *Prins Valliant*. Wat dankzij de geleende inspiratie een knappe strip had kunnen worden, is uiteindelijk magertjes en slordig uitgevallen. Grafisch zit dit verhaal meer in de lijn van *Het Verzonken rijk*, een strip die Vandersteen voor Overal had getekend in de tweede helft van 1947, tussen *Het Veenspook* en *De eerste maanraket* in. We kunnen moeilijk geloven dat *De eerste maanraket* en *Tussen water en vuur* door dezelfde tekenaar(s) gemaakt zijn, tenzij Vandersteen in het laatste verhaal een mogelijke helpende hand een stapel Prins Valliants heeft toegestopt met de opdracht om zijn plan te trekken en de voorbereidende schetsen uit te werken en te inkten....

Desondanks is *Tussen water en vuur* een verhaal waarin je de (verbeterende?) hand van Vandersteen meer herkent dan in het volgende verhaal *De jonge brigand.* Door de afwezigheid van Foster-invloeden, een andere grafiek dan de eerder besproken realistische verhalen en een totaal andere inktingsstijl, staat dit laatste verhaal, net als *Tussen vuur en water* erg ver van de Vandersteenstrips voor Ons Volk. We zijn nu ook erg ver van de sfeervolle expressionistische strips uit 1946-47. Ondervraagd over deze realistische strips, en de duidelijke "bruikleen" van Foster, Raymond en

Caniffs grafische elementen en plaatjes, erkent Vandersteen openhartig (net zoals Tillieux) zijn beperkingen: *"... Ja. Maar ik moest wel érgens de houdingen, de verhoudingen, enz. leren. In het begin tekende ik erg snel en impulsief, instinctmatig; realistische strips tekenen was voor mij een gok. Ik ben er trouwens nooit erg goed in geweest."* (7)

De inbreng van Tillieux

Nu is het nog de vraag wat Tillieux in die grafisch weinig constante productie tussen 1947 en 1949 heeft gedaan. Als we Vandersteen mogen geloven, werd de rol van een "helpende hand" in die jaren beperkt tot het letteren en inkten. Gezien de verschillen tussen de verhalen voor *Ons Volk* en die voor *Ons Volkske*, zijn we geneigd te zeggen dat Vandersteen hiervoor verschillende "helpende handen" heeft ingeschakeld. Met zekerheid weten we niet, maar er zijn zo'n grote verschillen in het uitwerken en arceren van de decors en in de invulling van zwarte vlakken in de plaatjes, dat het haast niet anders te verklaren valt. Ook personages zijn heel anders afgewerkt. Tenzij voor Vandersteen elk nieuw verhaal een mogelijkheid bood om eens "wat anders" uit te proberen...

IK BEN TOCH DE SCHORPIOEN NIET!
NATUURLIJK NIET, MISS, MAAR SIR FERGUSSON IS ONTSTEMD; ZIJN WONDE IS PIJNLIJK. HET VERBAND BELET HEM TE SPREKEN. DIT VERKLAART ZIJN... ZIJN ONVERSCHILLIGHEID

Typische koppen uit realistisch Tillieux-werk.

Maar als het allemaal erg snel moet gaan, zoals hij zelf verklaart, is dat weinig waarschijnlijk.

Eén van de eerste grafische elementen die op een mogelijke tussenkomst van Tillieux zou den kunnen wijzen, zijn de erg mooi gekopieerde vrouwengezichten in de eerste platen van *De Eerste Maanraket*. Vandersteen had ze eerder nooit zó uitgebeeld. Tillieux daarentegen zal zulke Caniff-vrouwen later in zijn realistische strips blijven gebruiken. Blijkbaar heeft Vandersteen deze flagrante stijlbreuk met zijn vorige strips snel opgemerkt, want na plaat 8 verdwijnt deze erg geslaagde design uit het verhaal. Té mooi tekenen, wordt gecensureerd. Daarna wordt het moeilijk om Tillieux-elementen in Vandersteens strips te herkennen, hoewel er toch getwijfeld kan worden bij *De jonge brigand*. Van eind 1947 tot ver in 1948 vallen in de realistische verhalen van Maurice Tillieux voor Heroic-Albums wel erg typische grafische elementen op, die in de Vandersteenstrips uit die periode helemaal ontbreken. Zo is het typisch voor Tillieux om bij gezichten in vooraanzicht de neus meestal enkel aan de basis aan te zetten. Een neuskam in vooraanzicht tekent hij meestal maar sporadisch of gedeeltelijk. De afstand tussen neusbasis en ogen is ook langer dan normaal. In de strips van Vandersteen is dat niet echt duidelijk terug te vinden, al zou je het wel (minstens af en toe) kunnen verwachten, indien Tillieux wel degelijk die strips had geïnkt. Ofwel moest Vandersteen daar erg streng op toekijken, ofwel waren zijn potloodtekeningen erg gedetailleerd, wat Tillieux in zijn hoger vermelde interview tegensprak. Enkel in *Tussen Vuur en water* heb ik welgeteld één plaatje gevonden met een "spookneus", wat volgens mij eerder als toeval mag beschouwd worden.

De vierkante kin, de houding van het hoofd, de wenkbrauwen.... Tillieux?
Het is Van Gansen, uit Vandersteens De jonge Brigand, *waarvan de stijl wel erg weinig aan Vandersteen doet denken.*

Eigenlijk is het pas vanaf midden september 1948, vanaf plaat 16 van *De Staalblauwe Boeddha* dat het duidelijk wordt dat Maurice Tillieux Vandersteen assisteert. Vanaf dan is de grafiek van de stripplaten zonder twijfel de zijne tot aan het einde van het verhaal. Er zijn dus twee mogelijkheden: ofwel is Tillieux sinds eind 1947 op een erg anonieme wijze voor Vandersteen aan het werken en gebeurt er midden 1948 iets dat Tillieux meer ruimte biedt om zijn ding te doen, ofwel beperkt de bijdrage van Tillieux zich (in tegenstelling tot wat hij zelf in het interview vertelt) tot deze ene helft van dat laatste verhaal. In dit laatste geval klopt wat Tillieux zegt over de beperkte grafische inbreng van Vandersteen in die verhalen.

Rechts nogmaals Van Gansen. Onder een fragment uit De Schorpioen, verhaal van Tillieux.

De samenwerking stopt

Maar wat zou er in september 1948 dan wel gebeurd zijn, dat meer inbreng van TIllieux zou veroorzaakt hebben? Wel, vanaf 16 september 1948 verschijnen de avonturen van Suske en Wiske, parallel met de andere Suske en Wiske verhalen in de krant, nu ook in het Weekblad Kuifje en een dikke maand later, vanaf 31 oktober 1948, verschijnen eveneens wekelijks *De Avonturen van Lambik* in het Parochieblad (tot begin 1950). Dat jaagt de te produceren stroken per week sterk de hoogte in. Meer werk betekent minder tijd voor Vandersteen, die meer beroep moest doen op medewerkers, in dit geval Tillieux. Het kan het verhaal van Tillieux, dat hij via de redactie van Kuifje met Vandersteen in contact kwam, bevestigen.

We kunnen ons afvragen waarom de stijl van *De Staalblauwe Boeddha* vanaf dat moment zo sterk veranderde.

Jenny en Matt, de hoofdrolspelers uit De staalblauwe Boeddha, *in plaat 2.*

Jenny en Matt in plaat 24! Duidelijk Tillieux, vergelijk ook met de vrouwenfiguren op pagina 13

Was Tillieux op dat ogenblik al een tijdje voor Vandersteen aan het werken of is hij net op dat ogenblik aangeworven? Heeft Vandersteen, omwille van tijdsgebrek en de extra inspanningen voor Kuifje, op dat ogenblik beslist om de grafische uitwerking van de realistische strip geheel aan Tillieux over te laten? Of is het, gesteld dat Tillieux al langer voor Vandersteen werkte, een persoonlijke initiatief van Tillieux geweest die, gezien de verminderde tussenkomsten en controle van Vandersteen, zijn kans schoon zag om eens te tonen wat hij kon? Hoe dan ook is het tweede deel van *De Staalblauwe Boeddha* grafisch op en top een Tillieux-productie, zelfs met meer zorg uitgewerkt dan zijn eigen realistisch verhaal *Contre les Iroquois* uit november 1948.

Blijkbaar is toen wel iets misgelopen tussen Vandersteen en Tillieux, want na de Boeddha is er voor de eerste keer een onderbreking van 6 maand in het brengen van realistische verhalen door Vandersteen. Werd de verzorgde uitwerking van de Vandersteenstrips voor Tillieux té tijdrovend, of was Vandersteen zelf niet gediend met zulke verfijnde, te ver van zijn eigen stijl staande, strip? Werd het hierdoor té duidelijk dat hij met een (goede) assistent werkte die hij zelf liever anoniem en onopvallend in de schaduw had willen laten verder werken? Hopen vragen, waarop we nooit een antwoord zullen krijgen. Blijkbaar betekende deze "coming-out" voor Tillieux wel het einde van zijn medewerking aan de realistische strips van Vandersteen.

De pantoscaaf

Maar hiermee is het verhaal over Tillieux en Vandersteen nog niet afgelopen. Vanaf maart 1949 verschijnt *De Pantoscaaf* in De Knape, een maandblad van de KSA (de Vlaamse Katholieke Studenten Aktie). Dit stripverhaal verschijnt tot juli 1950 en telt 15 pagina's. Het werd getekend in een meer humoristische stijl. We hebben de tekeningen van de eerste 5 bladzijden vergeleken met illustraties en strips die Tillieux maakte voor Spirou (humoristische en realistische illustraties) en Heroïc-Albums (de humoristische Felix-strips) en kunnen met zekerheid zeggen dat de 4 eerste platen (mogelijk ook de eerste strook van plaat 5) door hem gemaakt zijn. Het vervolg werd gerealiseerd door François-Joseph Herman, de allereerste officiële grafische assistent van Vandersteen [8]. Dit blijkt overduidelijk als je de grafiek van het tweede deel van *De Pantoscaaf* vergelijkt met die van de platen van de vervolgstrip *Le Secret de la Mer* die F.-J. Herman voor *Feu Sacré* in diezelfde periode maakte.

JENNY IS STERK ONDER DE INDRUK VAN DE DOOD VAN BURTON.
ZOU DIT AKELIG BEELDJE DAN WERKELIJK ONGELUK BRENGEN, MATT?
ONZIN! HET BLIJKT ENKEL DAT EEN GEHEIMZINNIGE VIJAND ONS BELOERT!

Linksboven : illustratie uit Spirou 529 (3/6/1948), gesigneerd Tillieux. Boven : Matt uit De staalblauwe Boeddha Rechts : Wies uit De Pantoscaaf. Duidelijk 3 keer Tillieux

Het is dank zij deze Pantoscaaf-platen dat we met een vrij grote zekerheid kunnen stellen dat er ergens rond mei of juni 1949 aan de samenwerking tussen Vandersteen en Tillieux een einde kwam. Vanaf dan neemt Herman *De Pantoscaaf* over. Eind juni 1949 start er na 6 maand onderbreking een nieuw realistisch verhaal in *Ons Volk*, mogelijk ook door Herman onder begeleiding van Vandersteen getekend, maar dit is maar een vermoeden. Hoe dan ook is het geen Tillieux-strip meer.

Als we nu het gedeelte van het interview van Tillieux in verband met zijn medewerking aan de realistische strips van Vandersteen herlezen, kunnen we ons oprecht vragen stellen over zijn beweringen: 3 of 4 verhalen van een 30-tal pagina's elk maken nog steeds 90 à 120 pagina's en geen 140 à 150. Als we de pagina's optellen van de vier hoger vermelde verhalen, komen we aan een totaal van 120. Met vijf Pantoscaafplaten wordt het dan 125. Wat grafisch aantoonbaar door Tillieux getekend is, kun je echter herleiden tot de laatste 17 platen van *De Staalblauwe Boeddha* en de 4 eerste platen van *De Pantoscaaf*, wat ons een totaal van 21 platen oplevert. De bewering dat Vandersteen een scenario voor een realistisch verhaal van S.A. Steeman had 'geleend" kan wel kloppen, maar zo'n plot vinden we enkel - sterk aangepast - terug in het tweede deel van *De Staalblauwe Boeddha*, als bij toeval in die enige platen die bewijsbaar door Tillieux getekend zijn...

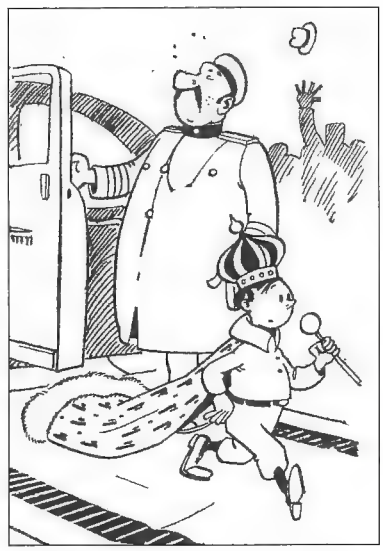

Gesteld dat Tillieux inderdaad aan 3 à 4 verhalen zou hebben meegetekend, dan zou deze medewerking van in november 1947 begonnen zijn, op het moment dat hij zelf realistische strips begint te maken. Gesteld dat Tillieux echter enkel vanaf *De Staalblauwe Boeddha* zou zijn ingevallen, dan begint die medewerking pas in september 1948, op het ogenblik dat Vandersteen voor het Weekblad Kuifje begint te werken. Wat er nu juist van waar is, kunnen we niet zeggen, maar het verschil tussen wat Tillieux zelf beweert en wat we in de strips zelf konden terugvinden, lijkt ons toch erg groot. Mocht het tweede scenario meer aanleunen bij de werkelijkheid, dan kunnen we ons terecht afvragen waarom Tillieux zijn inbreng opklopt tot 3 à 4 verhalen. Heeft hij van Vandersteen niet de erkenning gekregen die hij verwachtte en wilde hij zijn rol wat opwaarderen? Was hij wat verbitterd omdat Vandersteen hem later totaal had geschrapt uit de Vandersteen-story? Of relativeerde Tillieux deze samenwerking en hechtte hij geen belang aan de exacte hoeveelheid platen die hij toen getekend had? Ten tijde van het interview (1974) vond hij dat misschien helemaal niet relevant meer.

Ook het figuurtje van Ratteke is typisch Tillieux. Links : illustraties uit Spirou 606 (24/11/1949) en Heroic 34 (24/8/1949).

Onder : halve plaat uit De Pantoscaaf (mei 1949).

De Pantoscaaf
DOOR : WILLY VANDERSTEEN
Weet gij wel dat ge ons Ratteke bijna dood geschoten hebt?
Ha ja 't konijn! Vlak in zijn oog, he?
Nee!! Wij zaten daar binnen en...
Ha! 't Is daar binnen Dan zal ik...
...het zelf wel halen!
Maar Mijnheer, wij...
Krol jongen, gij gaat u moe maken hoor!
Mm! Hebt gij dat zelf gemaakt, manneken? Dat is schoon speelgoed! Maar waar is nu mijn konijn?
Schrijf het eens op een briefke, Wies... heu... Dienstoverste!
Jandorie, dat is een gedacht!
Mijnheer. Dit toestel is geen speelgoed en zeker geen konijn! Gelieve het dode lijk te verlaten. Hoogachtend

De geboorte van Wiske

In december 1971 kreeg de stripverzamelaar Jean Pierre Verheylewegen een schriftelijk antwoord van Tillieux op zijn vraag of de strip *Jonas et Zenobie* uit *Jeep/blondine* wel degelijk door hem getekend was -daar was men in 1971 nog niet achter - en of er enige grafische beïnvloeding was tussen zijn Zenobie-figuurtje en het Wiske-figuurtje van Vandersteen. Zenobie had, net als Wiske, een puntig kokosnoot-hoofdje met vlinderstrikje. Zenobies hoofd was wel érg puntig, maar de gelijkenis viel op en de vraag van Verheylewegen was terecht. Het antwoord van Tillieux was op zijn minst verrassend te noemen*: "... Zenobie is wel degelijk van mij. Hierover is er ook een plezierige anekdote te vertellen: toen ik lang geleden Vandersteen ontmoette, vertelde hij mij dat hij pas een koppel stripfiguurtjes had bedacht die hij "Suske en Wiske" ging noemen. Wiske was heel gemakkelijk te tekenen geweest, omdat hij het figuurtje "gepikt" had uit het voor hem onbekende stripblad Bimbo of Jeep (of zoiets...) en dat dat figuurtje Zenobie heette. Ik heb hem geantwoord dat ik dat figuurtje goed kende om de eenvoudige reden dat ik het gecreëerd had. Je had Vandersteens gezicht moeten zien! Spijtig dat ik toen geen aanspraak heb gemaakt op een deel van zijn auteursrechten..."*

Een grove leugen dus, want *Rikki en Wiske* verscheen vanaf vrijdag 30 maart 1945 in de krant *De Nieuwe Standaard* en Zenobie pas in september van dat jaar in Jeep/Blondine! *Op het Eiland Amoras*, het eerste officiele Suske en Wiske-verhaal is inderdaad pas nadien - vanaf 19 december - in de krant verschenen, maar Wiske was grafisch niet veranderd. Wat Maurice Tillieux in 1971 bezielde om zo'n verhaal te verzinnen, weten we niet, maar deze bewering kunnen we moeilijk afdoen als de gevolgen van een gebrekkig geheugen. Dat je je misrekent in het aantal platen dat je voor Vandersteen hebt getekend, tot daar aan toe, maar dat je je het ontwerp van Wiske toeëigent, is andere koek! Dat tekenaars van elkaar afkeken of gewoon "leenden" was in de tijd dat onze twee striptenoren aan hun carrière begonnen te werken de gewoonste zaak van de wereld ; ze geven het allebei ook vlot toe. Veel tekenaars deden het. Er bestond toen geen cursus om het vak te leren en je moest wel het vak van anderen leren, desnoods door te "lenen" als de raven. Striptekenen was in die tijd ook een hard beroep: veel tekenen en weinig verdienen. Ook de concurrentie was hard en het viel niet mee om zich te laten opmerken en erkennen.

De onjuiste bewering over het "vaderschap" van Wiske, 25 jaar na datum, zegt volgens mij meer over een meer algemeen, blijvend gevoel van gebrek aan gepaste waardering voor zijn stripwerk die Tillieux jaren meezeulde, dan over zijn medewerking aan de strips van Willy Vandersteen. Mogelijk duidt het er ook op dat de relatie Tillieux-Vandersteen in onmin geëindigd is.

Inspiratie

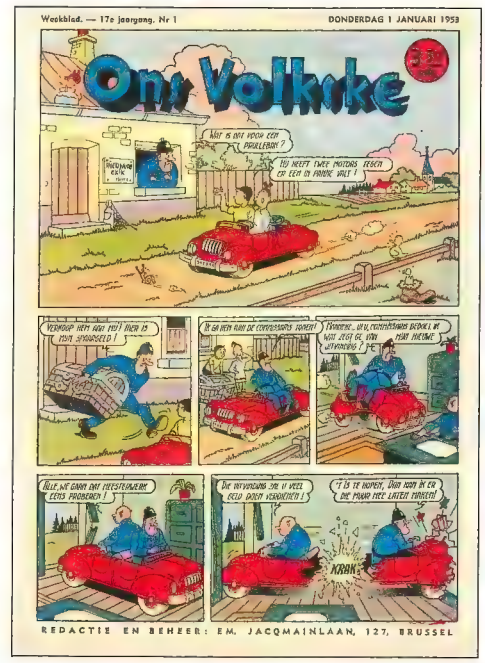

Om dit artikel af te sluiten, willen we nog een voorbeeld aanhalen van het feit dat het "uitlenen" van elkaars ideeën nog diep in de jaren '50 in stripland geen probleem scheen te zijn. Ook hier vonden we een link tussen Vandersteen en Tillieux. In Heroïc-Albums 32 uit 1953 verschijnt het Felix-verhaal *Le Souffle du Diable*. Dit verhaal is in feite het eerste deel van een dubbelverhaal dat voortgezet wordt in nr. 38 met *Sabotage*. Op zich is *Le Souffle du Diable* enkel een aanloopje tot dat tweede deel en het verhaal is hoofdzakelijk opgebouwd uit twee uitgesponnen gags.

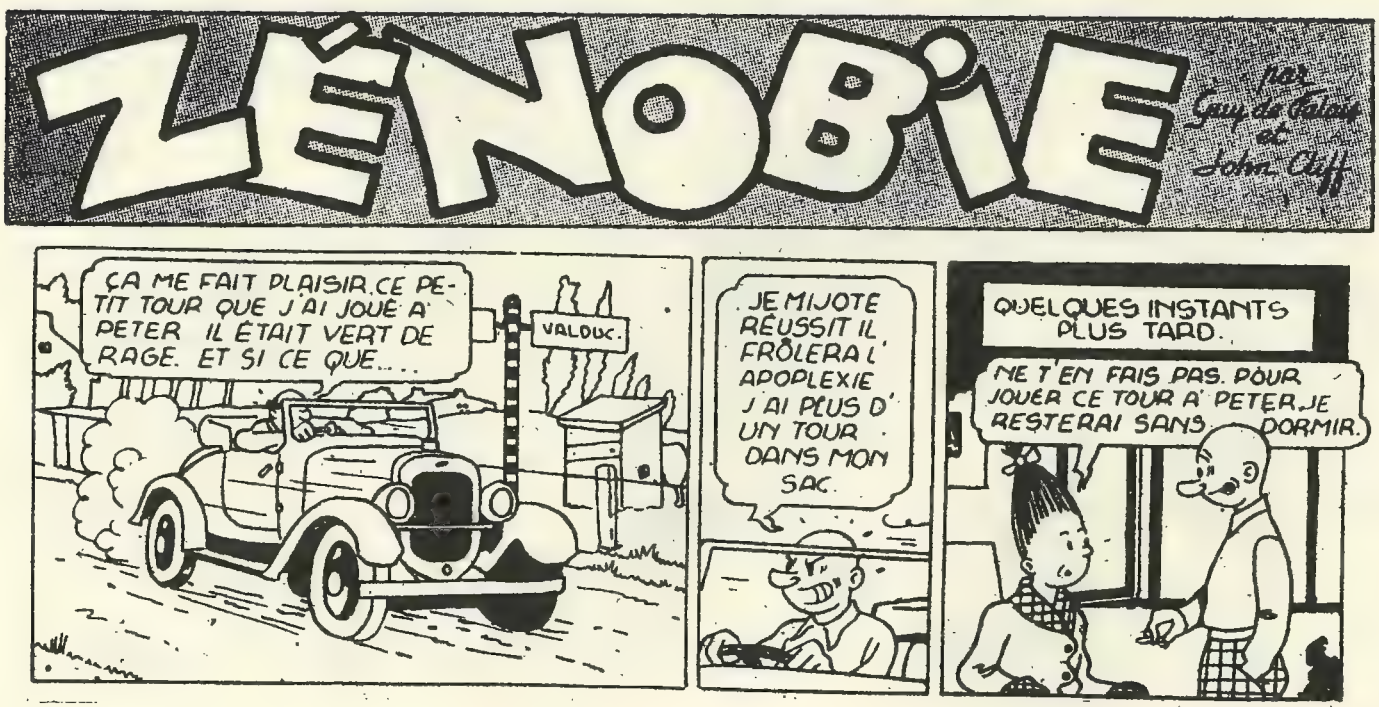
ZÉNOBIE
par Guy de Boisot et John Cliff
ÇA ME FAIT PLAISIR CE PETIT TOUR QUE J'AI JOUÉ À PETER IL ÉTAIT VERT DE RAGE. ET SI CE QUE...
VALDUC
JE MIJOTE RÉUSSIT IL FRÔLERA L' APOPLEXIE J'AI PLUS D' UN TOUR DANS MON SAC.
QUELQUES INSTANTS PLUS TARD.
NE T'EN FAIS PAS. POUR JOUER CE TOUR À PETER JE RESTERAI SANS DORMIR.

Nu blijkt dat die twee gags "geleend" zijn van Vandersteen en Hergé... De eerste gag draait rond een wagen met twee voorkanten, twee motoren en besturingsytemen dus, die in tegenovergestelde richting gemonteerd zijn. Wat moet gebeuren, gebeurt : de twee inzittenden willen elk een andere kant op en de wagen scheurt in twee onbruikbare delen. Het idee voor deze eerste gag, die Tillieux over *zeven* pagina's uitsmeert, komt eigenlijk uit een gag van *De Vrolijke Bengels*, die Vandersteen tekende voor *Ons Volkske*. Deze Vandersteengag verscheen wel maanden eerder, in nr. 1 van 1 januari 1953. Misschien haalden beide twee tekenaars hun inspiratie uit een gemeenschappelijke bron die we nog niet hebben kunnen opsporen. Wie zal het zeggen?

De tweede gag in *Le Souffle du Diable* gaat over in de muur opklapbare bedden. Dat is een gag uit het Kuifjeverhaal *De schat van Scharlaken Rackham* : het bed is een uitvinding van Professor Zonnebloem uit de oorlogsjaren. Overtuigd dat het geen kwaad kan om goede verhalen te herbruiken, zal Tillieux dit dubbelverhaal herwerken tot de strip *De Windmaker*, een verhaal van Guus Slim uit 1968. Inclusief de twee gags...

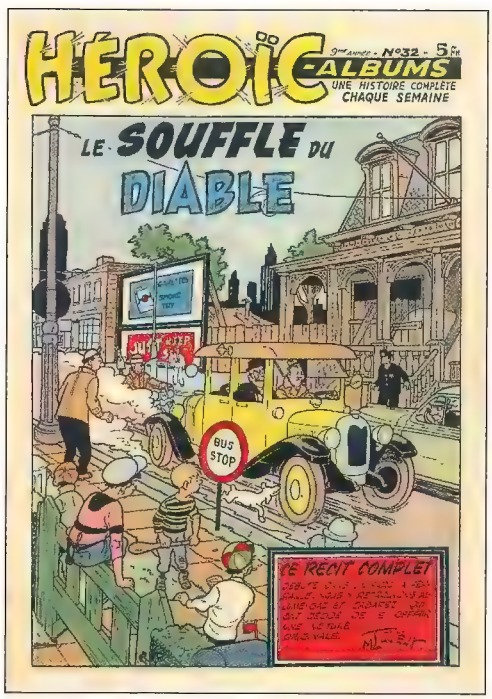

Links de gag van Vandersteen met de dubbele wagen in Ons Volkske, rechts Tillieux met dezelfde gag, ook in 1953 maar dan maanden later...

Tot slot

Hiermee denken we alle elementen te hebben aangehaald met betrekking tot de medewerking van Maurice Tillieux aan de strips van Willy Vandersteen. Tegelijk is de sfeer geschetst waarin striptekenaars in de tweede helft van de jaren veertig gaandeweg het vak moesten leren, met vallen en opstaan en door bij de buren te gaan kijken. Tenslotte blijkt nog maar eens de gebrekkige betrouwbaarheid van wat deze inmiddels bekende stripauteurs hierover te vertellen hebben. Aan de lezer nu om er conclusies uit te trekken. Wat ons betreft, houden we het bij een minimale (aantoonbare) medewerking, en het gevoel dat Tillieux van Vandersteen meer waardering had verwacht voor het resultaat van deze medewerking.

Wat er ook van zij : Tillieux en Vandersteen zijn beiden wel degelijk grootmeesters in het vak, en ik hoop dat deze, bij momenten wat pikante uiteenzetting, jullie gewoon gaat aanzetten om al deze verhalen opnieuw uit de stripkast te halen. Uren leesplezier verzekerd!

Zenobie, de zus van Wiske? Tillieux (ps. John Cliff) start met deze strip enkele maanden nadat Rikki en Wiske al in de krant liepen.

Noten

(1) Zie ook het dossier in Brabant Strip magazine verschenen in 1994/1995 (nrs. 14,24,29), van de hand van Jean Smits.

(2) De chronologie van Tillieux's vroege werk :

1944-49: in Bimbo met geïllustreerde kortverhalen, een hoop stripplaten van *Bimbo, Romarin en Misky* (anoniem) en in 1948/49 *Jonas en Zenobie* (gesigneerd john cliff), een strip uit Jeep/ Blondine die daar afgebroken werd en in Bimbo hernomen en vervolledigd werd.

1945-47: in Jeep en Jeep/Blondine (franstalige editie), met gagstrips als *Zouzour en Zourzou* (ps. Ronald Scott), *Patrick and Dolly* (ps. James Jhames), *Dasy Black* (ps. Jill Morisson), allen vanaf Jeep nr.1 (16 juni 1945) tot het laatste nummer van Jeep/Blondine (N°44 van 15-2-47), samen 88 nummers dus. Dat geldt niet voor *Zouzour et zourzou*, die niet in nr. 9, 10 en 11 van Jeep staan. Verder ook de vervolgstrips *De Helsche bende* (ps. John Cliff, van J. nr. 1 tot J/B nr. 44) en *Jonas en Zenobie* (ps. John Cliff, van J/B nr. 13 tot 44). Al deze strips zijn getekend in een humoristische stijl, waarbij de Zenobie-strip erg beïnvloed is door Hergé's klare lijn. De Vlaamse versie van Jeep start samen met de Vlaamse naoorlogse Bimbo op 18 juli 1945 (de Franstalige Bimbo verscheen na de oorlog opnieuw vanaf 11 oktober 1944). Van de Vlaamse Jeep komen er, net zoals van de Vlaamse Bimbo, slechts 40 nummers (tot nr. 40 van 13 april 1946, dat overeenstemt met nr. 44 in het Frans). Daardoor wordt in het Nederlands veel minder Tillieux gepubliceerd dan in de Franstalige tegenhanger. We vinden er wel de reeksen *Patrick and Dolly*, *De Helse bende* en *Dasy Black* in terug.

1945 - 46: *Le Pavé* (Franstalig): in het eerste nummer (nr. 1= 27-5-45) van dit Franstalig blaadje, dat 3 weken eerder dan de Franstalige Bimbo van start gaat, vinden we de eerste gagstrip van Tillieux's *Browie*, en zijn eerste politieke cartoon. Opmerkelijk is dat Tillieux in *Le Pavé* met zijn echte naam tekent. Tot nr. 43 (22-3-46) verschijnen zowat 35 Browie-gags. De cartoons verschijnen tot in nr. 69 (27-9-46).

(3) NV De Standaard had verschijningsverbod opgelegd gekregen, omdat zij tijdens WOII een collaborerende krant publiceerde. Direct na de bevrijding, in 1944, werden de bladen van De Standaard overgenomen en uitgegeven door nv De Gids. In 1947 kreeg nv De Standaard terug het recht om zijn bladen uit te geven.

(4) Uit *Les Dossiers de la Bande Dessinée* nr. 10 van maart 2001 (Dossier Tillieux). Hierin werd een compilatie van verschillende interviews opgenomen.

(6) Willy Vandersteen, De Breugel van het beeldverhaal, Peter Van Hooydonck, Standaard Uitgeverij, 1994, pag. 90-91.

(7) In : Schtroumpf nr. 51 van september 1981.

(8) Willy Vandersteen, De Breugel van het beeldverhaal, Peter Van Hooydonck, Standaard Uitgeverij, 1994, pag. 119.

TILLIEUX : voor volwassenen ...

Het is bekend dat Maurice Tillieux in Franstalige middens nog steeds geroemd wordt als dé grote stripscenarist. Weliswaar is zijn rol in de boekenrekken overgenomen door volgelingen als Dufaux en Van Hamme, maar voor de generatie die strips uit de jaren veertig tot zestig nog weet naar waarde te schatten, is er toch maar één rots in de branding : Tillieux. De beste verhalen waren van zijn hand, daar zal de Franstalige stripliefhebber een eed op doen, net zoals wij aanvaarden dat Willy Vandersteen de beste stripverteller was die Vlaanderen ooit gekend heeft.
Niet toevallig plaats ik de twee tenoren hier tegenover elkaar, want Tillieux, een ster in Franstalige gebieden, heeft nooit de status gekend die Vandersteen in Vlaanderen en Nederland had, en omgekeerd. Daar is misschien een goeie reden voor. Vandersteen schreef voor kinderen, maar volwassenen beleefden er ook plezier aan. Tillieux schreef voor volwassenen, maar op zo'n sluwe wijze, dat zijn verhalen de censuur passeerden en in tijdschriftjes voor jongeren gepubliceerd werden. We kunnen stellen dat Maurice Tillieux de grondslagen gelegd heeft van wat we vandaag de "volwassenenstrip" noemen.

- Patrick Vranken -

Geboeid door de Angelsaksische literatuur, vooral politieromans van o.a. Agatha Christie, begint de jonge Tillieux in de jaren veertig zelf stukjes te schrijven en in 1943 verschijnt zelfs zijn eerste roman *Le navire qui tue ses capitaines*. Het is een somber verhaal over een schip waarvan de kapiteins op onverklaarbare wijze verdwijnen. De roman combineert de passies van de auteur : de zee, de grote vaart en het gruwelijke mysterie. Dat heeft hij op het eerste gezicht gemeen met Jean Ray/John Flanders, in wiens oeuvre dezelfde thema's steeds weerkeren. Naar eigen zeggen heeft Tillieux de Vlaamse grootmeester van de fantastische literatuur ooit ontmoet (waarbij de traditionele Jean Ray-legendes verhaald worden), maar wat er ook van waar is, de lectuur van Harry Dickson heeft ongetwijfeld zijn sporen nagelaten bij Tillieux.
Nadat hij in de jaren veertig zijn eerste stappen zet op het grafische vlak als illustrator voor verschillende blaadjes en Vandersteen wat assisteert bij enkele realistische verhalen, zorgt zijn aanwerving bij Heroïc-albums voor de grote doorbraak. Volksgazet, de socialistische uitgever (niet onbelangrijk detail), wil ook een marktaandeel verwerven in het groeiende succes van de bladen voor de jeugd. Na de noeste arbeid in de harde jaren vijftig is ontspanning nodig

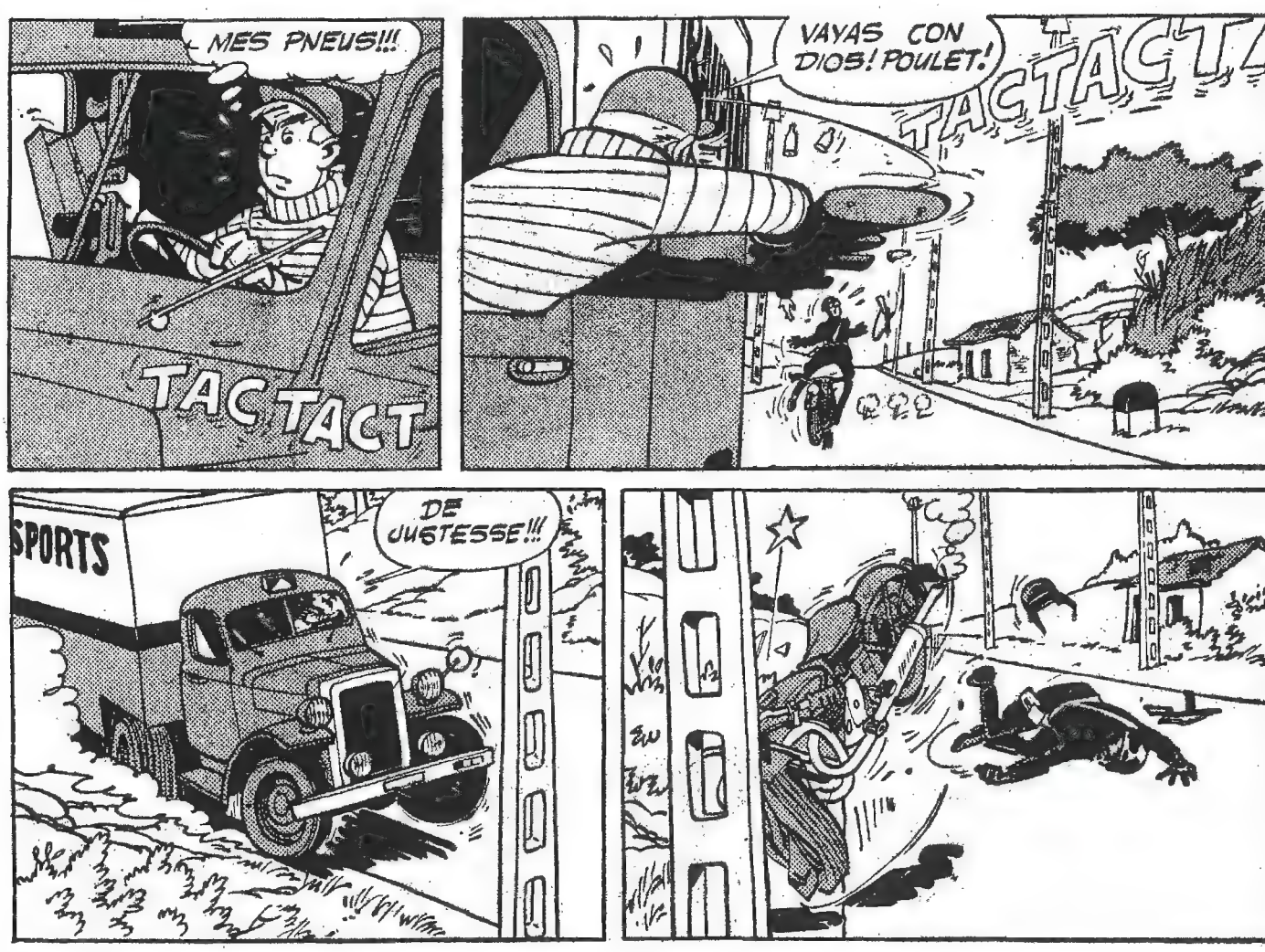

en de grijze tristesse van Wereldoorlog II moet vervangen worden door kleurrijke avonturen. In vergelijking met *Robbedoes* en *Kuifje*, brave, stichtende, en vooral *katholieke* bladen moet *Heroic* verder gaan. En dat doet het blad ook: het gaat veel verder dan een jongerentijdschrift ooit geweest is. De uitgever is tolerant, zéér tolerant zelfs. Tillieux : *"We konden doen wat we wilden, er was geen censuur. Wat zelfcensuur, dat wel, we keken wel uit om niet té ver te gaan"*. Lees : er werd zo ver gegaan als de moraal het op het einde van de jaren veertig en het begin van de jaren vijftig toeliet.

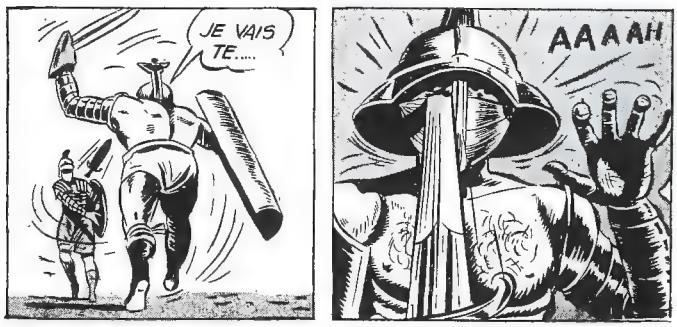

▲ *Doodslag expliciet in beeld (De Gladiator, Heroic serie II, 37)* ▶

Dame neergemept met gummiknuppel, niet echt vrouwvriendelijk (De Schorpioen in Londen, Heroic serie II, 33)

Sex in beeld brengen, daar dacht men zelfs niet aan, maar geweld en gruwel, daar was de mens sinds de jaren veertig wel aan gewend. Heroic zou het blaadje worden voor de lezer die wat meer "opwinding" zocht, voor wie de katholieke tegenhangers te braaf waren. Dupuis wees Tillieux's stripwerk kordaat af, Goddank! Daardoor kreeg hij de vrijheid om bij Heroic zijn demonen te ontbinden. Aanvankelijk doet hij het nog "rustig" aan, met enkele verhalen van luitenant-ter-zee Bob Bang, die het aan de stok krijgt met gangsters van divers pluimage. Bob Bang is de realisatie in stripvorm van de grote thema's die Tillieux koestert van in zijn jeugd.

◀ *Koelbloedige moord op agent, En appuyant la gachette, Heroic II° jaar nr. 4*

In de jaren 1947-1948 oefent hij zich met het brengen van avonturenverhalen en twee policiers, over De schorpioen Het zijn oefeningen voor het ware werk : de geboorte van Felix, de sympathieke maar cynische detective, in 1949. De drang naar het gruwelijke en het fantastische krijgt de overhand en wat de lezer voorgeschoteld krijgt is ongezien: moorden, onverbloemd op papier gezet, gehangenen en skeletten zorgen voor de "sfeer". Heel ongebruikelijk voor die tijd : er wordt écht met scherp geschoten en dat iemand die neergeschoten is, ook crepeert, wordt niet verdoezeld. Wat de verhalen van Felix zo volwassen maakt, is dat het niet zozeer om fantasie, om science-fiction gaat, maar om realistische verhalen, weliswaar in humoristische stijl getekend. Tillieux weet telkens opnieuw te verklaren waarom het gruwelijk en dramatische verhaal werkelijk had kunnen gebeuren. Nee, het *is* echt gebeurd. Hij is er als eerste en als enige in geslaagd om het realisme van de Amerikaanse strips à la Milton Caniff te combineren met de sfeer van de Franse *policier :* hij schetst meesterlijk de natte, sombere *look* van een stad of dorp, waardoor de lezer onmiddellijk aanvoelt dat hier iets dramatisch gaat gebeuren.

Tillieux voegt een extra dimensie toe aan dat realisme, door ten volle de psychologie van de personages te ontleden en uit te spelen. Voorbeeld : aan sex werd dan wel niet gedaan in de jaren vijftig, maar Tillieux slaagt er toch in om de fysieke aantrekking tussen Felix en Linda op papier te zetten, zonder beelden, louter door - niet eens aangebrande -dialogen. Dat niveau en die finesse worden vandaag helaas niet meer gehaald in volwassenenstrips.

LINDA A PASSÉ SA ROBE. ELLE DEMANDE SI TU VEUX LA VOIR?
NON! MOINS JE LA VERRAI! MIEUX ÇA VAUDRA! JE FINIS PAR M'Y INTÉRESSER UN PEU TROP A' CETTE FILLE!
HOLA! MINUTE! CHASSE RÉSERVÉE! PLATE-BANDE PERSONNELLE INTERDITE A' TES PIEDS! C'EST MOI QUI L' ÉPOUSE!
ÉPOUSE-LA ET DÉBARRASSE-M' EN!...
..ET TÂCHE DE FAIRE VITE! PARCE QUE SI QUELQU'UN M'EMBÊTE ICI, C'EST BIEN ELLE!
VA DIRE A' LINDA DE PRÉPARER SES BAGAGES!
TU ES MARRANT! ELLE N'EN A PAS! MAIS JE VAIS LUI DIRE QUE NOUS PARTONS!
On peu plus tard....
AINSI, IL PARAÎT QUE VOUS M'AVEZ ASSEZ VUE!
QUI VOUS A DIT ÇA ??!!
2
1B

◀

Hoe verwerkt Tillieux een thema voor volwassenen in een strip? De sexuele spanning tussen de personages wordt subtiel opgedreven.
De stoere Felix weet geen blijf met zijn gevoelens voor Linda en reageert korzelig en nors : "als er hier iemand op mijn zenuwen werkt, is zij het wel" en "trouw met haar (Gasaansteker)", dat ik er van af ben".

Linda : "het schijnt dat je me niet kunt uitstaan". Felix : "Wie zegt dat?"

(vervolg pag.20)

ALLUME-GAZ !
ALLUME-GAZ EST UN IMBÉCILE !
SI JE VOUS GÊNE, DITES-LE ! JE NE ME SUIS JAMAIS IMPOSÉE À QUELQU'UN ET CE N'EST PAS AUJOURD'HUI QUE JE COMMENCERAI ! MAIS J'AVAIS CRU....
ÉCOUTEZ ! C'EST MOI QUI AI EU L'IDÉE D'ESCALADER LE DONJON DE SCHWARTZBURG ET DE VOUS EN SORTIR.
QUAND JE SUIS ENTRÉE DANS UN BAIN, J'ACCEPTE D'ÊTRE MOUILLÉE. MAINTENANT FILEZ ! ON PART DANS UNE HEURE.
IL EST D'UNE POLITESSE EXQUISE CE MATIN !
OUAIS !... ET IL N'A PAS DÉJEUNÉ....
..C'EST BIEN LA PREMIÈRE FOIS QUE JE VOIS ÇA DEPUIS QUE JE LE CONNAIS !
24
DONNEZ-MOI ÇA ! CE N'EST PAS AINSI QUE L'ON PLIE UNE CHEMISE !!!
?
LAISSEZ CETTE CHEMISE TRANQUILLE !!
IL Y A DIX ANS QUE JE LES PLIE MOI-MÊME !! JE NE VOUS AI PAS ATTENDUE POUR APPRENDRE !!!
QUANT À TOI, PLIE-MOI CE PYJAMA !!!
ET DÉBARRASSEZ-MOI LE PLANCHER !!
NOM D'UN PIED !! OÙ AI-JE ÉTÉ CHERCHER CETTE IDÉE DE ME COLLER CETTE BONNE FEMME SUR LE DOS ??
3
28

Uit Felixs houding in plaatje 1 blijkt dat hij het tegendeel wil zeggen van wat hij beweerde tegen Gasaansteker, maar dat durft hij niet toegeven.
Linda in plaatje 2 : "als ik je erger, zeg het dan. Ik heb me nog nooit aan iemand opgedrongen, maar ik dacht dat..."
Felix blijft weerstand bieden en zet haar aan de deur.
De scène eindigt met een fysieke confrontatie, wanneer Linda overgaat tot daden. Ze raakt Felix aan en suggereert dat hij best een vrouw kan gebruiken... Felix ontploft. Beiden krijgen zo de kans de opgebouwde spanning te ontladen.
Mooi! Echte liefde, realistisch in beeld gebracht!

Tenslotte krijgen we als kers op de taart de perfecte cynische woordhumor, die de auteur onderscheidt van alle anderen. Het is de taal van de straat, die we kennen uit films met Jean Gabin en verhalen van Simenon.
In de jaren zestig worden al die elementen geperfectioneerd in *Guus Slim*. De gruwel wordt door Dupuis weliswaar gebannen, maar dat compenseert TIllieux ruimschoots met de verzopenhond-sfeer, die een absoluut meesterwerk oplevert als *Verdronken wagen*.

Niet toevallig krijgen we in latere jaren getuigenissen te lezen van zowat alle bekende (Franstalige) stripauteurs, die bekennen hoezeer Tillieux hun manier van vertellen beïnvloed heeft. Als je kijkt naar Tardi met Isabelle Avondrood en uiteraard met zijn policiers, dan is dat een rechtstreeks uitvloeisel van Tillieux's "verderfelijke" inspiratie. In de jaren zeventig doet Tillieux het als tekenaar wat kalmer aan, omdat hij door Dupuis (jazeker, de grote katholieke uitgever heeft na vele jaren zijn talent erkend) ingezet wordt als leverancier van de beste scenario's : hij schrijft o.a. voor Will, voor Gos, voor Walthéry en voor Piroton. *Jess Long*, getekend door Piroton, neemt in het oeuvre van Tillieux een heel bijzondere plaats in. In feite versmelten in deze strip alle vroegere probeersels en invloeden tot de ultieme Tillieux-scenario's. In de jaren zeventig is er flinke rek gekomen op de moraal en wat in de jaren veertig en vijftig zelfs met moeite kon in de socialistische pers, kan nu probleemloos bij Dupuis. We zien herbruikte Felix-verhalen, maar ditmaal met nog minder franjes en meer expliciete beelden. De realistische stijl van Piroton brengt de verhalen van Tillieux echt tot leven. Tillieux is gehecht aan deze reeks en investeert er veel in, daarvan getuigen de

gedetailleerde coverontwerpen die hij maakt en die getrouw door Piroton gevolgd worden. Uiteindelijk is de lijn perfect door te trekken van Felix over Guus Slim naar Jess Long. Tillieux bereikt in die laatste reeks de perfectie voor de scenarist : niet langer de *hero* staat op het voorplan, maar het verhaal, de plot, de miserie van de randfiguren zelf. Jess Long mag vaak nog net op tijd opduiken, om de brokken te ruimen.

Het succes van Tillieux bij de kenners is dus niet toevallig: hij was een trendsetter en ging nooit moralistisch of betuttelend te werk. Voor adolescenten die opgegroeid zijn met de verhalen van Maurice Tillieux kan bijgevolg alleen hij de grootste zijn, omdat hij kleur en opwinding gaf aan hun jeugd.

De Striepclub

www.striepclub.be, de actieve site vol info over promoties, acties, nieuwe albums, comics, exclusieve uitgaves, posters en prentkaarten, enkel te verkrijgen in of via de deelnemende winkels van De Striepclub.

Schrijf je in op onze wekelijkse nieuwsbrief via info@striepclub.be

www.striepclub.be

TISTJEN DOP

strips en games

patersstraat 96 - 2300 turnhout - tel. 014 / 42.88.29

Open : woensdag, donderdag en vrijdag:
10 - 12 en 13.30 - 18 uur
zaterdag: 10 - 17 uur

http://www.tistjendop.be e-mail: info@tistjendop.be

STRIPWINKEL

GOBELIJN

GOBELIJN

MECHELSESTRAAT 35
LEUVEN
TEL. 016 / 23.55.86

Open van 10 tot 13 uur en van 14 tot 18 uur, van maandag tot en met vrijdag. Zaterdag doorlopend geopend.

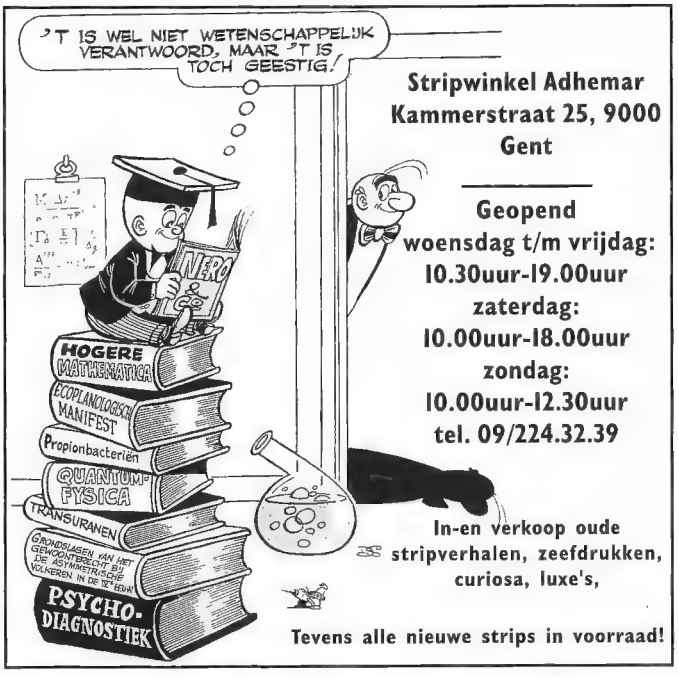

Stripwinkel Adhemar
Kammerstraat 25, 9000 Gent

Geopend
woensdag t/m vrijdag:
10.30uur-19.00uur
zaterdag:
10.00uur-18.00uur
zondag:
10.00uur-12.30uur
tel. 09/224.32.39

In-en verkoop oude stripverhalen, zeefdrukken, curiosa, luxe's,

Tevens alle nieuwe strips in voorraad!

Koffie Klets

**Gezonde roddels,
toekomstvoorspellingen,
nieuwe uitgaven,
luxetoestanden,
enz...**

Yag Millew
maakt er een lekker soepje van!

Al een tijdje kunnen Nederlandse en Vlaamse striefhebbers elke dag een pagina van hun favoriete strip per e-mail toegestuurd krijgen. Voor 35 euro per jaar biedt de website **www.stripverhaal.net** abonnementen op strips die niet (meer) in boekvorm verschijnen. *"Na bijna vier jaar onderhandelen met de auteurs heb ik inmiddels contracten met ongeveer twintig striptekenaars en -schrijvers"*, zegt stripboekenfan en initiatiefnemer Rob Crawfurd over zijn website. *"Van tien mensen heb ik de rechten voor hun hele oeuvre."* De website richt zich vooral op Nederlandse strips uit de jaren '70 en '80. Volgens Crawfurd zijn strips uit die tijd bijna niet meer te krijgen en velen zelfs nooit in boekvorm uitgekomen. Crawfurd wil met de website vooral jongeren aantrekken. *"Je ziet op beurzen en bijeenkomsten voor striefhebbers altijd dezelfde mensen en die worden steeds ouder. Ik hoop dat jongeren door de site meer interesse krijgen in strips. Vandaar ook het medium internet."* Op de planning staan voorlopig: Fred Julsing, Dick Matena, Roel Dijkstra, Eppo, De Generaal, Noortje, Ukkie, Rooie Oortjes enz.

Destino, de tekenfilm waaraan de surrealistische Spaanse kunstenaar **Salvador Dali** in 1946 begon te werken voor Walt Disney, is zaterdag na 58 jaar in première gegaan in New York. De zes minuten durende film bleef jarenlang onafgewerkt liggen wegens financiële problemen. Maar in 2003 wist Roy Disney, neef van de legendarische Walt Disney, de kortfilm dan toch te voltooien. In hetzelfde jaar werd de prent al meteen genomineerd voor een Oscar. De film combineert Dali's unieke surrealistische visie en eigen verhaallijnen met moderne filmtechnieken. Bovendien verwerkte de kunstenaar er zoveel symboliek in dat kunsthistorici en psychologen er waarschijnlijk jaren zoet mee zijn. Destino ging niet toevallig dit jaar pas in première. Op 11 maart 2004 was het immers 100 jaar geleden dat Dali werd geboren. 2004 werd dan ook uitgeroepen tot Dali-jaar en in het kader van die gebeurtenis zijn er dit jaar wereldwijd talloze tentoonstellingen en evenementen.

Nu de rechten van de Franka-strip opnieuw bij **Henk Kuijpers** berusten, wordt gedacht om de volledige serie te herdrukken. Als eerste herdruk wordt geopteerd voor *De vlucht van de Atlantis*. Het verhaal werd opnieuw ingekleurd en geletterd en grafisch herzien. Veel is opnieuw getekend en in totaal is het album met negen pagina's uitgebreid. Oorspronkelijk was het verhaal opgezet als dubbelverhaal, maar die lengte kon men door publicatie in Veronica niet krijgen. Met deze negen toegevoegde pagina's heeft het verhaal opnieuw zijn oorspronkelijk bedachte ritme. Van dit album verschijnt de bekende softcover (7,50), de hardcover (14,95), een luxe (39,95) en een Collectors Edition, oplage 475 sets, genummerd en gesigneerd met exclusieve prent. De Collectors Edition wordt niet door de striphandel verspreid maar is te bestellen via Franka BV, Bennevelderstraat 3, 7856 TA Benneveld, Drenthe, Nederland of via henk@franka.nl

In Brabant Strip magazine 120 zetten we eventjes volgende website in het zonnetje: www.guinness1.webbuilder02.hostbasket.com. Een site gevuld met allerlei nuttige weetjes over de familie **Kiekeboe**. Het geheel werd keurig in elkaar gezet door Marc Baldewijns. Marc laat onze via Koffieklets weten dat er vanaf heden geopteerd wordt voor een iets beter klinkende domeinnaam, namelijk www.kiekeboecollector.be Goed idee, vinden wij.

De Brusselse tekenaar **Gal** (Gerard Alsteens) heeft donderdag 07/10/'04 de tweede editie van de BeNe-prijs gewonnen. De huiscartoonist van het weekblad Knack, viel in de prijzen met een cartoon over de Nobelprijs voor de vrede voor de Iraanse mensenrechtenactiviste Shirin Ebadi. Hiervoor ontving hij een bronzen trofee, ontworpen door Ever Meulen. Niet minder dan 103 cartoons die het afgelopen jaar in de Belgische en Nederlandse pers waren verschenen, kwamen in aanmerking voor deze vorig jaar gestichte BeNe-prijs, een gemeenschappelijk initiatief van de Nederlandse Inktspotprijs en de Belgische PCB (Press Cartoon Belgium).

Op 12/10/'04 leek het erop dat de Wilrijkse Theadrôme in zijn blootje werd gezet en klaar was voor ontmanteling. Gelukkig ging het hier enkel om BV's (Bekende Vlamingen) die massaal neerstreken op de persvoorstelling van het derde Geverniste Vernepelingskes album, tot leven gebracht door **Jan Bosschaert** en **Urbanus**. Urbanus kan om zoveel belangstelling alleen maar lachen. *"Vroeger"*, vertelt hij, *"vonden ze de Vernepelingskes nogal plat, maar ik denk niet dat dit waar is. Want dat zeiden ze vroeger van de aarde ook"*. Toch is en blijft dit album een unicum, Urbanus en Bosschaert steken in kortverhalen de draak met Bekend Vlaanderen, waaronder Zohra, Jan Leyers, Sophie Dewaele, Zsofi Horvath, enz. Maar ze steken nog meer de draak met zichzelf, vindt Bosschaert : *"Het is zo dat onze grappen aanvaardbaar zijn, omdat wij onszelf belachelijk maken als geboren geile losers. En ook omdat je met een scenarist als Urbanus, je dat kan permitteren in Vlaanderen. We hebben nog geen boze reacties gekregen"*. Jan tekent de vrouwen altijd iets ranker en mooier dan ze echt zijn. De fans mogen op beide oren slapen : *"We hebben zeker nog perverse gedachten genoeg voor een vierde album"*.

Gal volgt de Belgische tekenaar ZAK (De Morgen) op. Eerder dit jaar won hij al de PCB-prijs zij het met een andere cartoon dan de donderdag in Amsterdam bekroonde tekening. Het leek wel een gezellig Belgisch onderonsje in het Nederlandse Persmuseum GVA-huiscartoonist Quirit won in Amsterdam de publieksprijs met een cartoon over de Israëlische liquidaties van Hamas-militanten met 931 stemmen, Lectrr had 909 stemmen en Canary Pete 88 stemmen. Al moeten we eerlijk toegeven dat Ouirit en Lectrr door uitgekiend gebruik van het internet hun lezerspubliek handig dirigeerden naar de publiekspoll. Via hun eigen websites plaatsten ze banners, pop-ups en dringende stemadviezen in de strijd om de titel. Wat resulteerde in een nek aan nek race voor beide heren.

Een digitale animatiefilm die de pas overleden Christopher "Superman" Reeve van thuis uit regisseerde, blijft in productie. Dat maakte Morris Berger, het hoofd van de productiefirma IDT Entertainment, bekend aan het vakblad Hollywood Reporter. *Yankee Irving* gaat over een vader en diens baseballspelende zoon die allerlei persoonlijke problemen moet overwinnen om zijn droom over een profcarrière te kunnen verwezenlijken. De 52-jarige Reeve, die aan een hartstilstand stierf, voerde de regie van bij hem thuis via een video conferentiesysteem dat in het huis van de verlamde acteur in Pound Rigde, in de staat New York, geïnstalleerd was. *"Heel binnenkort gaan we op zoek naar een nieuwe regisseur. Eerst moeten we dit verlies verwerken"*, aldus Berger, die eraan toevoegde dat de film normalerwijze in 2006 uitkomt.

Of het volgende een goed idee is, blijft de vraag, maar naar verluidt wordt één van de best bekeken tv-families van het scherm gehaald, vooraleer ze de kijkers gaan vervelen. De man achter de favoriete inwoners van Springfield, **The Simpsons**, zegt dat het steeds moeilijker aan het worden is om nog interessante verhaaltjes te bedenken. Matt Groening heeft een contract lopen tot 2008, dan zullen er negentien jaargangen gemaakt zijn. Maar in 2009 wil hij er helemaal mee kappen. Aan The Sun vertelde hij: *"Het succes van de serie is gigantisch. Maar het publiek steeds weer verrassen is niet meer zo vanzelfsprekend. Ik droom er van om 365 afleveringen te maken, zodat men het hele jaar door de reeks kan bekijken zonder herhalingen"*. In de komende jaargangen wil hij personages uit de bijrollen meer op de voorgrond betrekken, een trucje dat scenaristen wel meer gebruiken in soapseries, om de spanning en vaart erin te houden. De Simpsons zijn, geloof het of niet, sinds 1990 onafgebroken over de hele wereld te bekijken op tv.

Dat de Belg **Franquin** een groot tekenaar was, daar is ieder het zonder twijfel over eens. Zelfs de Fransen dragen deze duizendpoot, die gestalte gaf aan Robbedoes, kantoorklerk Guust Flater en de Marsupilami, hoog in het vaandel. Als eerbetoon aan deze man, die overleed in 1997, werd in Parijs in het Cité des Sciences et de L'industrie

30, gelegen avenue Corentin-Cariou, te Parijs cedex 19 de grootste tentoonstelling ooit over Franquin geopend. Op deze tentoonstelling "Le monde de Franquin" wordt niet alleen zijn bekendste werk ondergebracht, maar belicht men eveneens de minder bekende delen van zijn oeuvre. In totaal worden zo maar eventjes 350 werken aan het publiek getoond. Ook diverse uitvindingen van Guust Flater, waaronder de overbekende Flaterfoon, werden door de organisatoren nagebouwd. Deze indrukwekkende tentoonstelling is nog te bekijken tot 31 augustus 2005. Open van dinsdag tot en met zaterdag van 10 tot 18 uur en tot 19 uur op zondag. Op maandag gesloten. Meer info op website www.cite-sciences.fr of tel: 003(0)1-40.05.80.00.

Een stad als hoofdfiguur in de strip is geen unicum, maar het is steeds leuk om zien hoe tekenaar en scenarist hun stad in beeld brengen. In de strip *Lier in de ban van Kofi Annan* krijgt Lier in elk geval een positieve uitstraling. Wanneer Koffi Annan een noodlanding maakt in Lier, is hij onder de indruk van de culturele, toeristische en sportieve troeven van de stad. Op zijn tocht doorheen de Pallieterstad maakt de secretaris-generaal van de UNO kennis met diverse bekende figuren, en als klap op de vuurpijl reikt hij zelfs aan de stad een trofee uit. Dirk Van der Auwera, tekenaarsnaam **D'Auwe** stond in voor de tekeningen, dit jaar tekende hij eveneens een strip over de Donkvrienden. Het scenario vloeide uit de pen van Johan Van Rooy. De strip telt 44 pagina's. De luxe, prijs 35,00 euro kan men bestellen via overschrijving op rekeningnummer: 733-018258-763 met vermelding: Stripverhaal Annan. Gewone

versie 5,00 euro vanaf 27 november te verkrijgen in het Toeristisch Bureau op de Grote Markt in Lier en in de kranten en boekenwinkels. Het verhaal is een uitgave van de vzw Ons Lier Bruist.

Wie dacht dat animatiefilms alleen een jong publiek kan bekoren zal dringend zijn mening moeten herzien. Want volwassenen vinden de tekenfilms van **Tom & Jerry** de leukste tekenfilmserie ooit. Dat bleek uit een onderzoek van de Britse BBC die 1000 volwassenen tussen 25 en 54 jaar ondervroeg. Scooby-Doo werd eervol tweede, en Dangermouse, een bij ons zo goed als onbekende animatie, werd derde. Verder in het rijtje vinden we oude bekenden zoals The Flintstones, Bugs Bunny, Road Runner en Popeye. Tom en Jerry bestaan sinds 1940, en Scooby Doo verscheen voor het eerst op het kleine scherm in 1969. Toch raar dat de voorkeur der Britten uitgaat naar dieren met menselijke karaktertrekjes.

De Simpsons duiken meer dan eens op in deze kolommen, het lijkt wel een nooit eindigend epos. Al maanden circuleerden berichten dat één der figuren uit de **Simpsons** homo of lesbisch zou zijn. Velen gokten op Smithers, de assistent en voetveeg van Mr Burns, maar anderen gokten dan weer op de zussen van Marge. En inderdaad die laatste kregen voor vijftig procent gelijk. Patty, de helft van de tweeling out zich als lesbisch, zo schrijft de Britse krant The Sun. Thelma, de andere zus, blijkt hetero te zijn. De aflevering van de outing komt pas in januari '05 op de buis. Patty ontmoet naar verluidt in een bar een gelijkgestemde ziel, waarna het paar na een tijdje in het huwelijk treed. Homer zou de ceremonie leiden. Een aflevering om naar uit te kijken.

Op 3 oktober '04 vond er in de zalen van "Servarts Beaux Arts", Grote Zavel 40 te Brussel een unieke **Kuifjesveiling** plaats. De veiling werd georganiseerd door het Nederlandse veilinghuis Glerum, in opdracht van een Nederlandse verzamelaar die zijn unieke en volledige privé-collectie liet veilen. Aan de veiling gingen een aantal kijkdagen vooraf , in Amsterdam van 16 t/m 19 september, te Parijs van 24 t/ m 26 september en tot slot in Brussel van 1 t/m 3 oktober. De absolute topper was een eerste druk van het allereerste *Tintin au pays des Sovjets*, gesigneerd door Hergé en zijn vrouw als Tintin en Milou. Deze strip werd verkocht voor 21.000 euro. Maar het tweede album *Tintin au Congo* uit 1931 bracht nog meer op: 22.000 euro, en een zeer zeldzame Ogéo-uitgave van Tintin et Milou en Amérique wisselde van eigenaar voor 7500 euro. De verzameling bevatte in totaal 249 loten, bevattende alle eerste Franse zwartwit-drukken (39 nummers), alle Nederlandse harde kaften uit de periode 1946-1960, en alle Nederlandse varianten in spelling, tekening en uitvoering van de Kuifjesalbums (160 nummers). In zijn geheel was het een mooie verzameling, maar niet alle boeken waren in uitstekende staat , zoals de organisatoren wilden laten geloven. Zo zaten er tussen de varianten nogal wat kneusjes. Er was een veilingcatalogus (20 euro), waarin alle covers en achterkanten van de verschillende drukken. Best interessant, maar niet alle scans in het boek zijn van topkwaliteit.

Het houdt maar niet op, Dick Matena zorgde voor een heuse rage. Na de verstripping van *De avonden* van auteur Gerard Reve en het lanceren van de Proust-strip *Op zoek naar de verloren tijd* lijkt er geen rem meer te staan op het in beeld brengen van literatuur. Tom Bouden bracht onlangs nog Oscar Wildes *The Importance of being Ernest*, en binnenkort verschijnt van Dick Matena *A Christmas Carol* (Charles Dickens) en *Kort Amerikaans* van Jan Wolkers. In de helft van 2005 wordt opnieuw een Nederlands **literair werk** gepubliceerd. Het gaat om *Bint* een boek uit 1934 van de hand van Ferdinand Borderwijk. Naar verluidt wordt het geen integrale versie zoals Matena deed. Het geheel wordt geadapteerd door Patty Scholte, een dichteres, maar in stripmiddens beter bekend als scenariste Patty Klein (Noortje, De Leukebroeders). Voor het uittekenen werd geopteerd voor Amsterdammer Milan Hulsing, (*Wat Fred niet wist*). Bint handelt over een rector, die regeert als een dictator in een Rotterdamse school en een nieuwe leraar, die een zieke collega vervangt en naar zijn pijpen wil laten dansen. En alsof dit nog niet van het goede teveel is, gaat striptekenaar Daan Jippes, in samenwerking met Phielix en Valkema, (medewerkers Studio Jan Kruis) de detectiveromans van Henk van der Kallen (1904-1964) beter bekend onder het pseudoniem Havank, in stripvorm gieten. Havank verwierf succes met zijn detectiveromans over *De Schaduw*. De strip wordt voorgepubliceerd in Algemeen Dagblad.

De Leuvense lokale Radio **Scorpio** bestaat 25 jaar. Een hele prestatie voor wellicht de enige niet-commerciële radio in Vlaanderen. Helaas uitsluitend te beluisteren in het Leuvense op 106 FM. Waarom dan dit item? Wel, het wekelijkse programma "Gestript" (woensdag van 19 tot 20u) viert dit op een originele manier. De medewerkers vroegen aan 15 tekenaars, waaronder, Jan Bosschaert, Jean-Pol, Kim, Pieter de Poortere, Conz, Stijn Gisquiére, Seb, Kristof Spaey, Guido Devadder, Gerolf Vande Perre, Bart Schoofs, Shellac en Ilah, om het jubileum gestript te interpreteren. De tekeningen werden tentoongesteld in de Leuvense stripwinkels Gobelijn en Het Besloten Land. Het leuke is dat de tekeningen aan een vooraf bepaalde prijs verkocht werden in bovenstaande winkels ten voordele van vzw Radio Scorpio, waardoor nieuwe apparatuur kon worden aangeschaft. Door de enorme belangstelling en de uitermate vlotte verkoop werd de actie al een maand vroeger afgesloten dan gepland.

Een verjaardag staat synoniem voor feest. Alhoewel voor 't Vlaams Stripcentrum vzw gelegen Boomsesteenweg 337, te Wilrijk wordt het waarschijnlijk een verjaardag in mineur. Hun 25-jarig bestaan wordt gedwarsboomd door Philip Heylen, schepen van Cultuur van Stad Antwerpen, die doodleuk besliste om hun jaarlijkse huursubsidie van 12500 euro terug te schroeven tot plusminus 2500 euro. Het nieuws werd gebracht op 20/10/'04 tijdens een blitz-bezoek van de schepen aan het centrum. Naar verluidt ging hij niet verder dan de voordeur. Van de werking van het centrum heeft hij niets gezien, laat staan dat hij weet wat het Stripcentrum doet. Tevens werd vermeld dat er administratief zo goed als geen info bestaat over deze vereniging. Daar waar sinds 2000 elk jaar een werkingsverslag, jaarbalans en een begroting moet binnengegeven worden om deze huursubsidie te ontvangen. Als er geen wijziging in de begroting komt, het voorstel

werd al op 22/10/'04 goedgekeurd, dan is dit de doodsteek voor **'t Vlaams Stripcentrum**. Aankoop van strips, naslagwerken, tijdschriften en werkingskosten swingen nu al de pan uit, en daarbij nog 10.000 euro bij elkaar schrapen is dan niet meer haalbaar.

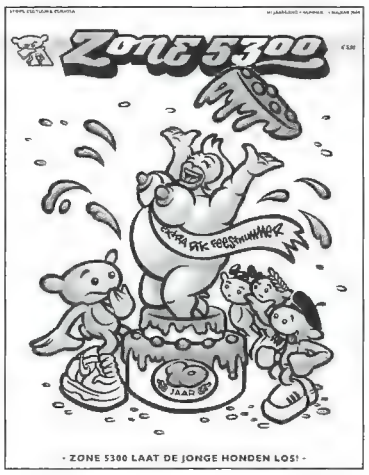

Ongeveer in het zelfde schuitje bevindt zich het Nederlandse blad Zone 5300. Voor hen is het erop of eronder. **Zone 5300**, het tijdschrift voor strips, cultuur en curiosa lag 10 jaar geleden voor het eerst in de Nederlandse en Vlaamse winkels. Reden om te vieren dus, daarom brachten ze ditmaal een dubbeldikke jubileumeditie uit, met daarin een selectie van het beste jonge Nederlandse en Vlaamse strip- en illustratietalent van dit moment, onder het motto 'Zone 5300 laat de jonge honden los!'. Tien jaar geleden publiceerden de ondertussen al gevestigde waarden Gummbah,Erik Kriek, Maaike Hartjes, Bart Schoofs, enz. nu is het de beurt aan nieuw en jong talent als Simon Spruyt, Niels Kalk, Nozzman, Judith Vanistendael en Alice.herfst. Nu besliste het college van B & W (college Burgemeester en wethouders) van Rotterdam om Zone 5300 en andere kleine Rotterdamse organisaties met terugwerkende kracht in de kou te laten staan in het Cultuurplan 2005-2008. Al 10 jaar wordt het tijdschrift en de website www.zone5300.nl onbezoldigd in elkaar gezet. Maar in de huidige economische structuur is het een hele klus om het hoofd boven water te houden. Daarom deed Zone 5300 een aanvraag in het kader van het Cultuurplan 2005-2008 voor een gemeentelijke subsidie en kreeg hiervoor van de Rotterdamse Kunst Stichting een positief advies voor 53.000 euro per jaar. Maar de wethouder van kunstzaken, Stefan Hulman, negeerde het advies van de Rotterdamse Kunst Stichting. Zone 5300 krijgt geen cent als het aan Hulman ligt. Volgens Hulman redenering zijn kleintjes administratief alleen maar lastig. Strips ingeburgerd in de samenleving, het is maar hoe één of andere schepen of wethouder het bekijkt.

Tot 29/10/'04 kon je terecht in kasteel "Ter Poorten" in Hasselt, voor de tentoonstelling "Tussen hemel en aarde" van Limburgs tekenaar **Kim Duchateau**. Voor Christof Rutten een ideale gelegenheid om Kim eens in het zonnetje te plaatsen. (Belang van Limburg 02/10/'04) Zijn cartoons en tekeningen duiken zowat overal op in de Vlaamse media. Toch heeft auteur Kim nog nooit een grote expo gehad in Limburg. Maar op initiatief van het Van Havermaet Cultuurfonds worden er regelmatig tentoonstellingen opgezet rond Limburgse kunstenaars. Een expo met een cartoonist is voor het fonds een primeur. Zelfs voor Kim was het nieuw, nooit eerder was er zoveel werk, waaronder cartoons, illustraties en schilderijen van hem in het Limburgse te zien. Naast absurde en politieke cartoons sieren ook schilderijen de muren. Knap, maar veel schildert Kim niet. Wegens tijdgebrek hoogstens twee doeken per jaar. Voor Kim zijn de tekeningen van zijn cartoons belangrijk :*"Sommige cartoonisten denken alleen nog maar aan de grap en letten niet op de tekening. Ik vind het grafische erg belangrijk, daar lok ik mensen mee. En vervolgens schotel ik ze een van de pot gerukte absurde grap voor. Daarom kunnen ze me waarschijnlijk zo moeilijk plaatsen. Dat verklaart ook mijn uiteenlopend publiek. Dat zijn zowel Marc Reynebeau-types als truckchauffeurs".*

Reeds na de dood van Rode Ridder tekenaar Karel Biddeloo(17/8/1943-07/06/ 2004) deden geruchten de ronde over een mogelijke opvolging. Standaard Uitgeverij, die de rechten in haar bezit heeft, deed er aanvankelijk het zwijgen toe. Vier maanden na Karels overlijden op 15/10/'04 werd een nieuw duo aan de massaal opgetrommelde pers voorgesteld. Uit een tiental kandidaturen werd geopteerd voor Nederlands scenarist Martin Lodewijk, (Agent 327, Storm) en Duits tekenaar Claus Scholz (Bakelandt). Hiermee kan men letterlijk stellen dat **de Rode Ridder** internationaal vertegenwoordigd is. Volgens tekenaar en scenarist moet er geen stijlbreuk verwacht worden. Een slechterik als Bahaal kan je niet laten vallen. Bovennatuurlijke verschijnselen kunnen zeker blijven, al zal het middeleeuws kader herkenbaarder worden. Standaard uitgeverij koos zelf voor een niet te grote breuk met het verleden. In dat opzicht voldoet Claus Scholz zijn versie het beste. En Martin Lodewijk heeft al vier veelbelovende synopsissen geschreven. Het eerste album van dit duo verschijnt najaar 2005 en het verschijningsritme daalt van zes naar vier albums per jaar.

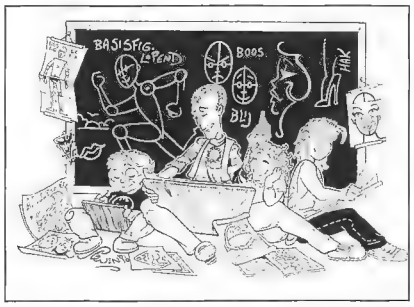

Voel je al jarenlang het tekentalent door de aderen stromen, of de vingers kriebelen maar weet je met die expressie geen uitweg? Dan biedt Comic Strips de redding. Comic Strips organiseert een **striptekencursus**, waarin je al je energie en kunnen kwijtkan. Niet zomaar een tekencursus, maar één onder de kundige leiding van Steven De Rie. (Stille Getuige, Gazetmadam, Zeefdrukkers). Steven maakt je wegwijs in het tekenen van strips, het ontwerpen van een scenario en, heel belangrijk, hoe geef ik mijn ideeën vorm? Voor wie is deze cursus? Voor allen die zich geroepen voelen, jong en oud. Dit vanaf 1 december van 19.30 tot 21.30 uur, bij Comic Strips, Hoogstraat 11, 2800 Mechelen. De prijs bedraagt 100 euro voor de ganse cursus of 10 euro per les. Wel graag je eigen tekengerief meebrengen. Info en inschrijvingen 0474/49.06.25

Bij het verschijnen van het eerste album van **Lady S**, *Na Zdorovje Shanjoeska* bleek dat het verhaal al zo een 15 jaar sluimerde in het bureau van Jean Van Hamme. Dat het verhaal toch nog verschijnt is te danken aan Uitgeverij Dupuis. Deze uitgever zocht na de tv-verfilming van Largo Winch naar een nieuwe strip die in aanmerking kon komen voor verfilming. Er werd gepolst of Van Hamme niets in zijn la had liggen. En inderdaad, dat werd Lady S : "*Dupuis keurde het goed en ze hebben mij een aantal tekenaars voorgesteld waaruit ik Philippe Aymond heb gekozen. Voor de verfilming is het nog te vroeg, er is nog niets ondertekend. Er is nog maar één album uit. En eerlijk gezegd ik trek er mij niet teveel van aan. Ik heb wel inzagerecht in de scenario's van de film, maar weet goed genoeg dat ik op een internationaal megaproject weinig impact heb. Ik probeer goeie verhalen te maken. That's it.* (Jan Bex, Belang van Limburg 09/10/'04).

Klaas Storme, beter bekend als **Zaza**, de huiscartoonist van De Standaard, startte ooit zijn carrière in Campuskrant, een degelijk maar oersaai driewekelijks tijdschrift van de Katholieke Universiteit Leuven. Tim Vuylsteke zocht Zaza op in zijn woonst te Berchem en liet hem vertellen over zijn cartoonisten bestaan, zijn diploma godsdienstwetenschappen en het nut van een faxapparaat. "*Zoals velen kwam ik naar Leuven met een heel pak vragen, en vertrok vier jaar later met nog meer vragen. Ik was een beetje ontgoocheld over de manier waarop men met vragen omgaat op de universiteit. Ik vind dat als een prof een vraag stelt, prof en student samen moeten nadenken over de vraag. Er moet overleg zijn. In mijn tijd lag de nadruk te veel op reproduceren, wijl de taak van de universiteit is om studenten te laten nadenken. Na de universiteit werd Klaas leerkracht, maar toen hij ontslagen werd op zijn eerste school wegens de onorthodoxe manier waarop hij lesgaf, besefte hij dat hij misschien maar eens een tweede job moest zoeken buiten het onderwijs. Acht jaar heeft hij voor de klas gestaan, waar niets erop wees dat hij ooit Zaza zou worden. Ik ben pas op mijn 28ste gaan tekenen. Hoe ik cartoonist werd is te danken aan de Campuskrant, die vroeg of ik zin had om cartoons te tekenen bij een aantal ICT-artikels. De computergekte was op zijn hevigst en ze konden bij al die teksten toch niet telkens een foto van een pc zetten. En zo ging de bal aan het rollen. Iemand van De Standaard merkte mij op, zijn vrouw was een trouwe Campuslezer. Ik heb mijn job aan Campus te danken.*"

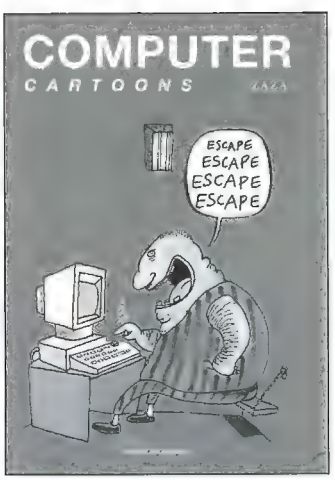

Al een tijdje bleek de website van Stripschrift niet zo heel actueel. Maar achter de schermen werd er druk gewerkt. Op 23 oktober '04 kon iedere belangstellende in strips zich vergapen aan een fonkelnieuwe opzet. **Stripschrift online** is een feit, in een nieuw en moderner jasje. Vanaf nu kan men putten uit een rijk gevuld archief dat wekelijks wordt aangevuld. Tevens worden stripgerelateerde onderwerpen, die niet kunnen wachten op publicatie in Stripschrift, op de site geplaatst. Verder vindt men er nog boekbesprekingen, een uitgebreide stripagenda, en een forum waar belangstellende over de stripwereld kunnen discussiëren. Interesse? Klik dan snel naar www.stripschrift.nl

Hoe zou het met **Marc Legendre** zijn, ooit een succesvol tekenaar/scenarist met zijn stripfiguur Biebel?Die leeft nu al een aantal jaren ondergedoken in Gran Canaria, aan de noordwestkust van Afrika. Daar waar het echtpaar in 1995 begon aan een bootreis rond de wereld, eindigde deze tocht na amper twee maanden met zware averij in het havenstadje Mogan in Gran Canaria. De noodstop bleek geen ramp, terwijl ze wachten op herstelling van de boot, werkte Legendre rustig verder. Ze hadden de tijd, maar helaas bleek de Canarische lente niet zo zonnig en zacht als in de reisgidsen werd beschreven. Week na week zaten ze door de regen opgesloten in hun schip. De Legendres begonnen te verlangen naar een eigen huis. In Maspalomas kochten ze een kleine bouwval, compleet onbewoonbaar. Met de hulp van enkele handige Harry's toverden ze de bouwval om tot een comfortabele woning. Meteen het einde van de voorgenomen wereldreis, Marc en Kati willen hier nooit meer weg. Deze en andere belevenissen bundelde Legendre nu in *Coño* een 174 pagina's tellend boek verschenen bij The House of Books, prijs 14,90 euro. Naar verluidt heeft Legendre nog voldoende materiaal voor een tweede deel.

Toon van Driel ontwierp met zijn strips F.C. Knudde en De Stamgasten een apart universum in de stripwereld. Je houdt ervan of je houdt er niet van, zo zit dat. In Dierenpark Emmen houden ze ervan. In dit dierenpark toont de tentoonstelling "Stamgasten op doek" in het waterpaviljoen Wallanganda zo maar eventjes 26 schilderijen van Toon, uiteraard aangepast aan het dierenpark. Zoals eenieder weet spelen in de strip De Stamgasten dieren een hoofdrol. Vooral pinguïns passeren veelvuldig de revue. *"Ik heb iets met pinguïns. Ik ben er zelf één"*, zo verklaart **Toon van Driel** zijn passie voor deze dieren. Naast de schilderijen staat een grote stamtafel met daarop een pinguïntafereel dat Toon ter plaatse heeft geschilderd.De tentoonstelling is nog te bekijken tot 8 mei 2005 in Dierenpark Emmen, Hoofdstraat 18, 7801 BA Emmen. Info: tel:0591/850850 of fax: 0591/850851 of e-mail: info@dierenpark-emmen.nl of www.zoo-emmen.nl

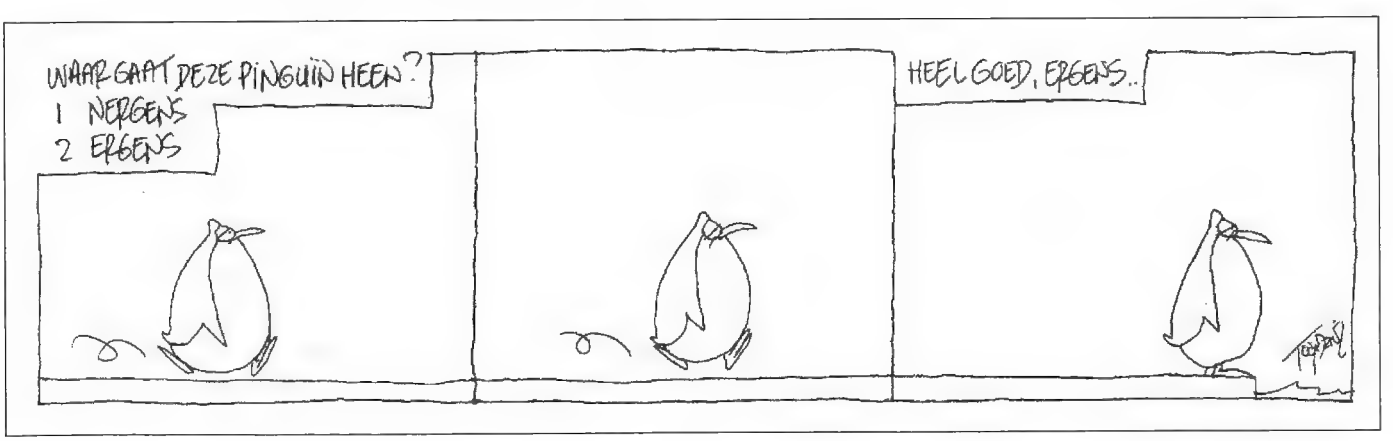

Strips en stripfiguren kunnen fungeren voor allerlei doeleinden. Hoe populairder de strip of stripfiguur hoe groter de commercie eromheen. Maar het initiatief van Belgacom en Child Focus verdient een bloemetje. Zij brengen in een oplage van 150.000 stuks een slimme veiligheidsbadge op de markt. Voortaan kunnen door middel van deze badge verdwaalde of vermiste kinderen met een simpel telefoontje geïdentificeerd worden. Op deze badge, die de naam "Hallo ouders" draagt, staat een identificatienummer en een universeel telefoonnummer. Wanneer een volwassene een

verdwaald kind vindt met badge, volstaat het om het nummer 078/15.15.88 te draaien en het identificatienummer in te tikken. Vooraf moeten de ouders via internet zeven nummers opgeven waarop zij of een vertrouwenspersoon bereikbaar zijn. Na intikken van het identificatienummer, wordt men automatisch doorverbonden met één der telefoonnummers. Symbool voor deze campagne staat de creatie van Laudec en Cauvin, de blonde superdeugniet **Cedric**. Dit uiteraard om de badge visueel aantrekkelijk te maken. Badge en leuk uitziende verpakking te koop voor 5 euro bij Belgacom, supermarkten Champion, Delhaize en GB, bij Quick, Premaman, Droomland en Veritas. Leuk item voor de verzamelaars en uitermate nuttig voor bezorgde ouders. Meer info op www.skynet.be/halloouders

Goede tradities moet je in ere houden, vond men bij koekjesproducent Delacre. Na hun drie Kuifjesdozen in 2003 lieten ze nu hun blik vallen op **Mickey Mouse**, het bekende Disneyfiguurtje. Er zijn drie verschillende eindejaarstrommels beschikbaar. Eentje met Mickey solo, de andere twee met zijn vrienden waaronder Donald Duck en zijn neefjes, en uiteraard niet te vergeten Mickey's hartsvriendin Minnie. Leuk item voor de kinderen en om zelf te verzamelen. Prijs voor de doos met als inhoud één kilo koekjes: 9,99 euro. Smakelijk verzamelplezier toegewenst.

Bij het verschijnen van *The Book of Schuiten* bij uitgeverij Casterman, ging Geert De Weyer dieper in op het geheel (De Morgen 29/09/'04). Interviewer van dienst in The Book of Schuiten is Benoit Peeters, Hergé-kenner en – biograaf en scenarist van *De Duistere Steden*. Peeters interviewt zijn kompaan over diens prille stappen in de 'negende kunst'. En "kunst" is het juiste woord als je naar zijn tekeningen kijkt. In het interview vertelt **Schuiten** hoe hij als klein kind opgroeide in een huis vol kunstboeken, hoe hij musea en tentoonstellingen afschuimde en een vader had die schilders als superieur omschreef tegenover andere kunstenaars. Hij was het die zijn jonge zoon prenten toonde, ze omdraaide en hem aanmaande om ze uit het hoofd te tekenen. Strips waren niet echt welkom in huize Schuiten. Terwijl zijn broer Luc voorlas uit strips voor François liet zijn vader zijn aversie van het beeldverhaal blijken. Hij gunde ze geen blik waardig. Niettemin kende hij enkele stripauteurs als Jijé en Jacques Van Melkebeke. In 1973 mocht Schuiten werken voor de Belgische editie van Pilote. Zijn doorbraak kwam vier jaar later, toen hij samen met zijn broer Luc publiceerde in Métal Hurlant, dat toen experimentele tekenstijlen graag welkom heette. In The Book of Schuiten schuilt slechts echter één (commercieel) addertje onder het gras. Wie de achterflap leest, kan de indruk krijgen dat het om een Nederlandstalig boek gaat, terwijl binnenin Schuitens chronologisch carrièreoverzicht alsook het elf pagina's tellende interview uitsluitend in het Engels gedrukt zijn. Kennismaken met het werk van bovenstaand auteur en zijn kompaan Benoit Peeters kan vanaf 17 december '04 tot februari '05 in de stadsbibliotheek Tweebronnen, te Leuven. Op deze locatie een niet te missen grote tentoonstelling genaamd "*De Poorten van de Utopie*".

Stripsprokkels

Op 8 december 04 verschijnt bij Standaard Uitgeverij *Sidonie een tante*, een drieluik met volgende verhalen: *Op het eiland Amoras, De koning drinkt* en *De tuftuf-club*, prijs 49,95. Waarschijnlijk is vooraf reserveren in je stripwinkel noodzakelijk, wil je niet achter het net vissen***Na het vierde en afsluitend album van *India Dreams* te verschijnen in 2005, wordt het nog lang niet stil omheen het duo Maryse en J.F. Charles. Zij lanceren een nieuwe reeks die ons meevoert langs Zuid-Afrika en de Verenigde Staten onder de noemer *Far Away Dreams**** De nieuwe Agent 327 van Martin Lodewijk is gedrukt. Volgens insiders in een erg hoge oplage: 24.500 stuks slappe kaft en zo'n 4000 hardcovers, het is inderdaad niet niks***De aangekondigde integrale uitgave van Aldebaran komt naar verluidt te vervallen. Met als reden: te weinig voorinschrijvingen*** Zoals iedere rechtgeaarde fan weet, bestaan Suske en Wiske in 2005 zomaar eventjes 60 jaar. Gelukkig voor ons, hebben ze nog lang de pensioengerechtigde leeftijd niet bereikt. En net als bij 50 jaar Suske en Wiske zet Standaard Uitgeverij zijn eeuwig jonge striphelden in het zonnetje. Als hulde verschijnt er in december 2005 een boek speciaal gewijd aan de jarigen. Uiteraard wordt je een flinke brok stripgeschiedenis voorgeschoteld, met als extra toemaatje een onuitgegeven kortverhaal***Goed nieuws voor de fans van Stassen en Lapiere, zij sloegen de handen opnieuw in elkaar voor een nieuw album te verschijnen in Vrije Vlucht Dupuis. Naar verluidt speelt het verhaal zich af in Israël en Palestina***De aangekondigde expositie van alle Agent 327-originelen van *Het oor van Gogh* is voor onbepaalde tijd opgeschort vanwege de gruwelijke moord op cineast Theo van Gogh, die een bijrol speelt in de strip. Dit heeft het Van Gogh Museum laten weten. De expositie was gepland van 5 november tot en met 27 februari 2005 in het museum. Auteur Martin Lodewijk tekende deze strip in het Van Gogh herdenkingsjaar 2003 deels op locatie in het Van Gogh museum. Info: www.vangoghmuseum.nl *** Op het derde stripfestival van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (9 & 10/10/04) werden ook weer prijzen verdeeld. Roszinski van Thorgal kreeg de Grote Prijs, *Over de grenzen van de tijd...* van Pont en Abolin werd verkozen als beste album, en ook Lepages tekeningen en het scenario van Matz voor respectievelijk Muchacho en De killer werden gelauwerd ***Asterix en Obelix vierden op 29/10/04 hun 45ste verjaardag, op die datum verschenen ze voor het eerst in het Franse stripblad Pilote. Een succes zoals nu blijkt, de 36 verschenen verhalen zijn goed voor 310 miljoen albums, in 107 talen en dialecten. En zeggen dat het eerste album verscheen in een oplage van amper 6000 exemplaren *** Dook ook op in onze bioscoopzalen, Hellboy, een figuur gebaseerd op de gelijknamige comic van Mike Mignola. Via zwarte magie ontsnapt een baby Hellboy uit het rijk van satan. Gelukkig valt hij in goede handen, en wordt zijn karakter grondig omgevormd, zodanig dat hij als rode rechtshandhaver in onze hedendaagse wereld de boeven de stuipen op het lijf jaagt***

Met dank aan Wallie Hakkens Joop Schreurs, Alex Benoit, Koen Van Rompaey, Strippeljee, Stripwinkel Gobelijn & Stripwinkel Het Besloten Land

Ook een leuk item gevonden, stuur het als de bliksem naar Koffieklets, Van der Nootstraat 42, 3012 Leuven of e-mail: willem_gay@hotmail.com

Nieuwe strips verschenen vóór eind oktober

Willem

Arboris

Uit de serie Bob Evers 1: *Kabaal om een varkensleren koffer*, tek: Hans van Oudenaarden & scen: Frank Jonker, naar de verhalen van Willy van der Heide, sc 7,50, kleur, genre: avontuur. De groene man heeft het gedaan. Maar wat gebeurt er als hij een anders gekleurd pak aantrekt?

Big Balloon Publishers

Manege de Paardensprong 3: tek & scen: onbekend, sc 3,95, kleur, genre: avontuur. Robin en haar pony Bliksem spelen mee in een tv-serie. Alles verloopt uitstekend tot de producent Bliksem uit de serie schrijft. Robin komt hierdoor in opstand.

Casper en Hobbes: *Een lange warme winteravond*, tek & scen: Bill Watterson, sc 10,95, kleur, genre: humor. Een betweterig kereltje en zijn tijgerpop pesten al wie ze maar te pakken kunnen krijgen.

Blake & Mortimer, *uitgeverij*

De avonturen van Blake en Mortimer 17: *De sarcofagen van het 6e continent nr 2 Het duel van de geesten*, tek: André Juillard & scen: Yves Sente, naar de personages van E.P. Jacobs, sc 7,50, kleur, genre: avontuur. Via de geheime basis Gondwana, in de omgeving van Halley, proberen terroristen de Wereldtentoonstelling in Brussel te boycotten.

De Bezige Bij

De Avonden 4: tek & scen: Dick Matena naar de roman van Gerard Reve, hc 16,90, luxe in beperkte oplage 50,00, zwart-wit met grijstinten, genre: verstripte roman. Laatste album van een vierluik.

De Boemerang

Rooie Oortjes 28: tek & scen: Gürsel, sc 4,95, kleur, genre: erotiek.

Casterman

India Dreams 3: *In de schaduw van de bougainvilles*, tek: Jean-François Charles & scen: Maryse Charles, hc 9,50, kleur, genre: exotisch avontuur. 1965, India wordt onafhankelijk en de macht der maharadja's brokkelt langzaam maar zeker af. Net op dit ogenblik besluiten Kamala en Jay een reis te ondernemen naar de Himalaja.

De wereld van Edena, tek & scen: Moebius, hc 12,00, kleur, genre: sciencefiction. Vier kortverhalen.

De reizen van Alex: *Pompeï 1*: tek: Marc Henniquiau & Jacques Martin & teksten Vincent Henin, sc 6,50, kleur, genre: historisch.

De reizen van Alex: *Jeruzalem*, tek: Vincent Henin & Jaques Martin & teksten Vincent Henin, sc6,50, kleur, genre: historisch.

Twee bovenstaande albums zijn geen strips, maar tekeningen met begeleidende teksten.

Scott Zombie 3: *De Koppensnellers-vereniging*, tek: Gabrion & scen: Zidrou, sc 4,95, kleur, genre: avontuur. Scott Zombie en zijn vrouwelijke collega zijn op het spoor van een bende hedendaagse koppensnellers, niet in het oerwoud, maar dicht in de buurt. Met als kers op de taart: een bezeten taxichauffeur, die zijn klanten in een wip op hun eeuwige bestemming brengt.

De stem van het volk4: *Het testament van de ruïnes*, tek & scenario: Tardi, naar Vautrin, hc 19,50, zwart-wit, genre: historisch. Het album is verpakt in schuifdoos en krimpfolie. Afsluitend album. De troepen van Versailles rukken genadeloos op, alles en iedereen wat naar aanhang van de Commune ruikt, wordt genadeloos opgeruimd.

Doodsbang 4: *In de schaduw van het beest*, tek: Mauricet & scen: Virginie Vanholme, sc 4,95, kleur, genre: avontuur. Wat een leuke vakantie moest worden, mondt uit in een ware verschrikking.

De verlaten stad, tek: John Howe & scen: Claude Clément, hc 14,95, kleur, genre: geïllustreerd verhaal. Dit is geen strip, maar een geïllustreerd verhaal over de stad Brugge. Het album bevat als extra het dossier: Geschiedenis van een apart verhaal, gevuld met teksten en schetsen. Geïllustreerd door John Howe, de artistieke raadgever van de film The Lord of the Rings.

Dargaud

Djinn 4: *De schat*, tek: Miralles & scen: Dufaux, sc 5,25, kleur, genre: exotisch avontuur.

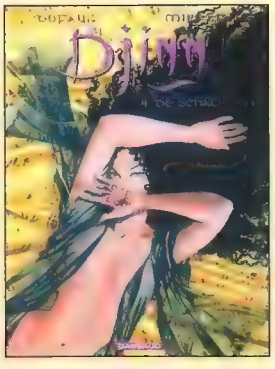

Ravian 19: *Aan de rand van het grote niets*, tek: J.-C. Mézières & scen: P. Christin, sc 5,25, kleur, genre: sciencefiction.

IAN 2: *Les uit de duisternis*, tek: Ralph Meyer & scen: Fabien Vehlmann, sc 5,25, kleur, genre: sciencefiction. Tijdens een burgeropstand neemt Ian, een superrobot, eigen initiatief. Wat hem zonder bescherming van zijn eenheid in een hachelijke situatie brengt. Overleeft deze menselijke robot, of gaat hij aan het geweld ten onder?

Dupuis

Kid Paddle 9: *Boing! Boing! Bunk*, tek & scen: Midam, sc 4,95, kleur, genre: humor. Kid en zijn vrienden zijn verslaafd aan angstaanjagende monsters en slijmerige gedrochten. Gelukkig zijn het monsters en gedrochten in videogames. Hun joysticks staan geen minuutje stil.

Papyrus 27: *De toorn der goden*, tek & scen: De Gieter, sc 4,20, kleur, genre: historisch avontuur. Seth de Boze heeft de heilige kronieken, die de geheime namen van de goden bevatten, ontvreemd. Hierdoor beschikt hij over een onbeperkte macht.

Spotlight Dupuis: Charly 11: *Een eeuwig leven*, tek: Magda & scen: Lapière, sc 4,50, hc 9,50 kleur, genre: thriller. Charly bevindt zich in Egypte. Tijdens een boottocht op de Nijl wordt hij overvallen door terroristen. Charly wordt neergeschoten en beleefd een vreemd avontuur in het verleden.

Spotlight Dupuis: Lady S. 1: *Na zdorovje, Shanjoeska*, tek: Aymond & scen: Van Hamme, sc 4,5, kleur, genre: thriller. Lady S. is een gewiekste spionne in de diplomatieke wereld.

Vrije Vlucht Dupuis: *De Goelagwals*, tek: Ruben Pellejero & scen: Lapiére, hc 12,95, kleur, genre: striproman. Het relaas van een Russische familie uit de naoorlogse USSR. Victor, het gezinshoofd, wordt opgepakt en opgeborgen in een heropvoedingskamp. Een verhaal over hoop en grensoverschrijdende liefde.

Melisande 12: *De schone en het beest*, tek: Clarke & scen: Gilson, sc 4,20, kleur, genre: humor. Melisande is de allerbeste in de tovenaarsschool, toch veroorzaakt haar studie de meest bizarre toestanden.

Agent 212, nr 24: *Agent in zakformaat*, tek: Kox & scen: Cauvin, sc 4,20, kleur, genre: humor. Agent 212 stelt zijn kunnen als agent ten dienste van de gemeenschap. Maar dat wordt hem niet altijd in dank afgenomen.

Roboboy De supersnotneus 4: *Zet je schrap!*, tek: Luc Cromheecke & scen: Willy Linthout, sc 3,95, kleur, genre: humor. Grappen en grollen van een blikken mannetje.

Mkids 6: *Magic*, tek: Luc Morjeau met dank aan Bruno Verschelden en Charel Cambré, sc 3,95, kleur, genre: zangfavorieten. Door sterrenpoeder belanden de Mkids in het verleden. Keren ze ooit nog terug naar hun eigen leefwereld?

Jommekes winteralbum: strips moppen, spelletjes, puzzels en gags, diverse tekenaars & scenaristen, sc 5,60, kleur, genre: vakantieboek. Met het gloednieuwe verhaal *Avontuur in de Ardennen*, een extra kortverhaal *De verschrikkelijke sneeuwman* en gags van Biep & Zwiep en Roboboy.

Franka, *uitgeverij*

De avonturen van Franka 11: *De vlucht van de Atlantis*, tek & scen: Henk Kuijpers, sc 7,50, kleur, genre: avontuur. Derde geheel herziene druk, opnieuw gekleurd en geletterd, met nieuwe voorkaft.

De avonturen van Franka 11: *De vlucht van de Atlantis*, tek & scen: Henk Kuijpers, hc 14,95, kleur, genre: avontuur. Derde geheel herziene druk, nieuwe omslag, exclusieve schutbladen en achtervignet.

Glénat Benelux

Grafica: De nieuwe tsaren 1: *De jacht is geopend*, tek & scen: Jean-Yves Delitte, hc 12,95, kleur, genre: thriller. De militaire Russische overheid verdient een centje bij met het verhandelen van kernkoppen aan de Tsjetsjeense rebellen. Joeri een onafhankelijke inspecteur, die kernwapens inspecteert, belandt onbewust in een levensgevaarlijk complot.

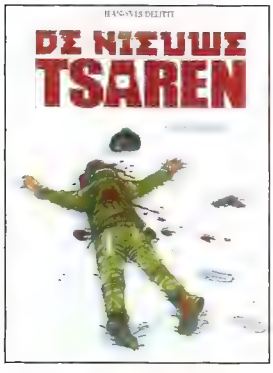

De wind der goden 16: *De oude man van het gebergte*, tek: Gioux & scen: Cothias, hc 9,95, kleur, genre: exotisch avontuur. Een wijsgerige en spirituele zoektocht die het besluit is van deze cyclus "De wind der goden".

Dragonnball 44: *De schepper*, tek & scen: Akira Toriyama, sc 2,95, zwart-wit, genre: manga. De eeuwige strijd tegen het kwade komt nooit ten einde.

De Harmonie/ Van Halewijck

Handenarbeid, tek & scen: Kamagurka, sc 19,95, zwart-wit, genre: cartoons & fotostrip. De tekeningen in dit album verschenen in Humo, De Tijd, Vrij Nederland, NRC Handelsblad, Titanic, Zitty, Spectator, Le Soir, Charlie Hebdo, Le Point, L'Imbécile, Psikopat en Göteborgs Posten. Een hernieuwde kennismaking met Bert, Raketman, Zombie de Griek en vele anderen.

The House of Books

De Pfaffs 2: *Kan de Sam nog zingen?,* tek: Charel Cambré & scen Grossey, met dank aan Eric Grossey, sc 4,95, kleur, genre: humor/avontuur. De hamvraag is en blijft de volgende: heeft de Sam wel ooit kunnen zingen?

Le Lombard

Clifton 19: *Zwarte maan*, tek: Rodrigue & scen: De Groot, sc 5,25, kleur, genre: humor/ avontuur. Clifton vermoord! Hoe is het ooit zo verkunnen komen?

Alles van Vance 8: *Ringo integraal 1ste deel*, album bevat diverse voorplaten van de hand van Vance, en volgende verhalen: 1: *Goud voor Santa Fe*, tek & scen: Vance, 2: *Red Cliffs*, tek & scen: Vance, verscheen voorheen in Kuifje Pocket nr 15, 3: *De postkoets*: tek: Vance & scen: A.-P. Duchateau, verscheen voorheen in Kuifje Pocket nr 16, 4: *De gijzelaars*, tek: vance & scen: A.-P. Duchateau, verscheen voorheen in Kuifje Pocket nr 17, *5: De achtervolging*: tek: Vance & scen: A.-P. Duchateaun verscheen voorheen in Kuifje Pocket nr 18, *6: Het duel*, tek: Vance & scen: A.-P. Duchateau, verscheen voorheen in Kuifje Pocket nr 19, hc 19,65, kleur, genre: western.

Julie, Klaartje, Cecile 19: *Trop is teveel!*, tek: Bom & scen: Sidney, sc 5,25, kleur, genre: humor. Drie jonge vrouwen die genieten van het leven. Maar af en toe loopt het wel eens mis. En dan is het meteen goed raak.

Leonardo 24: *Een geniale bui*, tek: Turk & scen: de Groot, sc 5,25, kleur, genre: humor. De geniale Leonardo da Vinci in zijn hemd gezet door Turk en de Groot.

Derde Stroming Lombard: Niklos Koda 6: *Zwarte magie*, tek: Grenson & scen: Dufaux, sc 5,25, kleur, genre: spionage. Valentina Souleva wordt ter dood veroordeeld door de geheime dienst AP4. Omwille van haar kind zal ze haar huid duur verkopen. Gelukkig is er de vader, met name Niklos Koda, om haar uit de gespannen valstrik te redden.

Alles van Vance 9: Ringo integraal 2de album, album bevat diverse voorplaten van de hand van Vance, en volgende verhalen: 1: In het dal van de angst, tek: Vance & scen: Acar, 2: *De eed van Gettysburg*, tek: Vance & scen: Acar, 3: *Het goud van Gila Bend*, tek: Vance & scen: Duval, 4: *El Diablo*, tek: Vance & scen: Duval, hc 19,65, kleur,

Thorgal 28: *Kriss van Valnor*, tek: Rosinski & scen: Van Hamme, sc 5,25, kleur, genre: avontuur. Aricia veronderstelt dat Thorgal overleden is, daarom wil ze terug naar haar geboorteland. Omdat ze wil ontsnappen aan de gouverneur van Avondland wordt ze als straf tewerkgesteld in een mijn. Haar bewaakster: Kris van Valnor.

Thorgal 28: *Kriss van Valnor*, tek: Rosinski & scen: Van Hamme, sc 9,25, kleur, genre: avontuur. Verpakt in krimpfolie, meegeleverd portfolio "Kriss". Deze portfolio bevat 5 prenten allen voorstellende Kriss van Valnor

Thorgal 28: *Kriss van Valnor*, tek: Rosinski & scen: Van Hamme, hc 11,50, kleur, genre: avontuur.

Derde Graad: *Mister President 1*: tek & scen: Clarke, sc 5,25, kleur, genre: humor. De Amerikaanse supermacht en zijn president flink op de korrel genomen door Clarke.

Oogachtend i.s.m met Van Halewijck & De Harmonie

Cordelia 5: *komt overal*, tek & scen: Ilah, sc 9,00, gedeeltelijk kleur, gedeeltelijk zwart-wit, genre: levenswijsheid. Cordelia over seks, genegenheid en waardering.

Oogachtend & Van Halewijck

Ester Verkest 2: *Tiert welig*, tek & scen: Kim, sc 9,50, kleur, genre: absurde humor. De gags in dit album verschenen in P-Magazine en Memory Magazine. Ester gaat weer flink te keer tegen de gevestigde orde, en doet gewoon haar eigen zin.

Sanoma Uitgevers

Specialreeks 45: *Donald Duck Winterboek*, 144 pagina's verhalen, strips, puzzels en spelletjes, diverse tekenaars en scenaristen, sc 4,95, kleur, genre: humor/ avontuur. Bevat kortverhalen van Donald Duck, Goofy, Mickey Mouse, Simba en vele andere helden uit de Disney-stal.

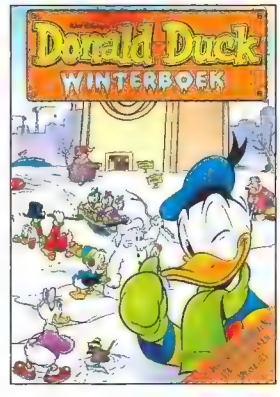

Jan, jans en de kinderen 34, tek: Rob Phielix, Gerben Valkema, Peter Nuyten, Maarten Gerritsen, Michiel van de Vijver, Mariken Swildens & scen: Eric Hercules, sc 4,95, kleur, genre: familiestrip/humor. De bekendste familie van Nederland maakt er weer een grappig zooitje van.

Scherlei

Ansje *Tweedehansje ingenaaid*, tek & scen: Gerrie Hondius, gedeeltelijk kleur, gedeeltelijk zwart-wit, genre: humor. Ansje is een jonge vrouw vol goede bedoelingen, helaas is ze in gezelschap meestal het 5de wiel aan de wagen.

Standaard Uitgeverij

Suske en Wiske: *De guitige gast*, tek & scen: Marc Verhaegen, hc 45,00, kleur, genre: promotiestrip. Deze luxe-uitgave van *De guitige gast* werd gerealiseerd ter gelegenheid van de Hasseltse Striptweedaagse op 9 en 10 oktober 2004 en verscheen in een oplage van 500 exemplaren, genummerd van 1 tot en met 50. Er verschenen tevens 50 auteurs- en uitgeversexemplaren genummerd van I tot en met L.

De avonturen van Urbanus 108: *In de ban van de spin*, tek: Linthout & scen; Willy & Theo Linthout, met medewerking van Steven De Rie, sc 4,10, kleur, genre: humor.

De geverniste Vernepelingskes 3: tek: Jan Bosschaert & scen: Urbanus, sc 5,75, hardcover met linnen rug, genummerd en gesigneerd in een oplage van 350 exemplaren, 49.95, kleur, genre: humor. Bekende Vlamingen in hun blootje gezet, en dit zowel letterlijk als figuurlijk.

De wind in de wilgen 4: *Slot Koppigaerde ontzet*, tek & scen: Plessix naar Kenneth Grahame, hc 12,50, kleur, genre: striproman. Terwijl Pad in de gevangenis

vertoefde, werd zijn slot gekraakt door wezels, marters en hermelijnen. Maar of Pad dit laat begaan is maar de vraag.
Boeboeks 8*: Het Biezebos bedreigd!* Straffe Wiet, figuren: Michael Vincent & scen, lay-out & decor Ivan Adriaenssens, naar Marc De Bel, sc 4,60, kleur, genre: humor/avontuur. Els Spuiters verdedigt zich met hand en tand tegen de uitbreiding van de vuilnisbelt. De dieren helpen waar ze kunnen. Het lijkt een hopeloze strijd, tot onverwachte hulp opdaagt.
Het boek van Jack, tek: Denis-Pierre Filippi & scen: Olivier G. Boiscommun, hc 11,50, kleur, genre: occult avontuur. ISBN 9002 21765 X. Jack ontvreemdt een boek waarin zijn leven beschreven staat. Tot iemand de tekst aanpast.
De Rode Ridder 205*: Het scheepskerkhof*, tek & scen: Karel Biddeloo & inkting: Karel Biddeloo & Urssla Lundmark, sc 3,75, kleur, genre: historisch avontuur. Een stuurloos schip drijft rond op de oceaan. Aan boord, Johan, Esther en haar man Isaac, een onderzoeker naar onverklaarbare natuurfenomenen. Als hun schip plots wordt meegenomen door een golfstroom lijkt Isaac zijn mysterie te vinden. Maar schijn bedriegt.

Talent (Fonds Blitz)

De Mof 1: *Het kind op zolder*, tek: Stalner & scen: Bardet, hc 13,95, kleur, genre: historisch avontuur.
De Mof 2: *Zigzag*, tek: Stalner & scen: Bardet, hc 13,95, kleur, genre: historisch avontuur
De Mof 3: *Tussen vlees en bloed*, tek: Stalner & scen: Bardet, hc 13,95, kleur, genre: historisch avontuur.
De Mof 4: *Het blauwe paard*, tek: stalner & scen: Bardet, hc 13,95, kleur, genre: historisch avontuur.
1939, WO II staat op uitbreken, geheel tegen zijn wil komt een Elzasser, en deserteur uit het Franse legioen, terecht bij een Franse boerenfamilie. Hier wordt hij betrokken bij een kwalijke familiezaak. Maar de oorlog laat deze kwestie al snel verdwijnen als sneeuw onder de zon. Er zijn andere katten te geselen. (Het zevende en afsluitende album: De route van de Manderijn, verscheen in 2000)

Tijdschriften

Zozolala 138: gratis tweemaandelijks stripinformatieblad, oktober/ november 2004, sc, zwart-wit, genre: informatief. Bevat info over: Richard Sala, Manu Larcenet & Conz.
Myx Stripmagazine (extra dik nummer), diverse tekenaars & scenaristen, nummer 9, tweede jaargang, oktober 2004, sc 5,95, gedeeltelijk kleur & zwart-wit, genre: strips & informatief.
Zone 5300, diverse tekenaars en scenaristen, 11e jaargang, nummer 3, najaar 2004, sc 5,95, gedeeltelijk kleur & zwart-wit, genre: strips & informatief. Extra dik feestnummer.

Uitgave in eigen beheer

Freddy 1: tek & scen: Sh3L14C (Gerrit De Bremme), sc 2,00, zwart-wit, genre: humor. Deze éénstrookgags verschenen gedeeltelijk in het studentenweekblad Veto.

Video/DVD

door Stefaan

Er is weer veel verschenen op Disney dvd de afgelopen weken. Zo meldden we eerder al Brother Bear (zie de prijsvraag in Magazine 120). Dit verhaal speelt zich af in het noordwesten van Amerika en gaat over de jongen Kenai die op magische wijze in een beer verandert. Samen met het berenwelpje Koda gaat hij op zoek naar de plek boven op een berg om weer mens te worden. Jammer dat voor deze dvd geen gebruik is gemaakt van de originele bioscoopformaten van de film. In de bioscoop had de film de eerste twintig minuten het formaat van 1.85:1, op het moment dat Kenai tot een beer wordt getransformeerd gaat het beeld over in een widescreen beeldverhouding van 2.35:1. Het beeld op deze DVD is in de widescreen beeldverhouding van 1.66:1 en hierdoor mis je een deel van het beeld. Je kan duidelijk zien dat regelmatig karakters gedeeltelijk of geheel buiten het frame vallen. Wil je wel alles van deze leuke tekenfilm zien dan kan je terecht op de regio 1 versie.

De laatste Disney bioscoopfilm Home on the Range, kunnen we op 8 december op dvd verwachten; op die datum komt ook de eerste computertekenfilm van Mickey uit: Twice Upon Christmas. Mulan 1 en 2 komen al eerder uit, namelijk op 24 november.

Op 29 september verschenen Winnie de Poeh: Spookpret en Disney's Lievelingsverhalen op dvd. Op de eerst genoemde dvd 80 minuten lang Poeh verhalen die gaan over spoken, griezels, onweer, harde wind en Halloween. Leuke verhalen uit de televisieserie van de jaren tachtig voor de prijs van 14,99 euro. Op Lievelingsverhalen negen verhaaltjes die gaan over de liefde. Zo gaat er bijvoorbeeld een verhaaltje over een verliefde Pluto tijdens een hondenten-toonstelling, een dubbel-ganger van Donald gaat met Katrien uit wat weer zorgt voor de nodige jalousie bij de echte Donald, Minnie zingt een lied voor Mickey, en de pinguïns Peter en Polly krijgen heel wat te verduren met een woeste haai. Prijs 9,99 euro.

Aladdin verscheen op 20 oktober op dubbel dvd. Op die dag verscheen ook een 4 dvd box met daarin de twee vervolgfilms De Wraak van Jafar en de Dievenkoning. Deze twee vervolgen zullen ook nog apart op dvd verschijnen in januari.

Wij hebben ze al een tijdje: dvd's van De Magische Wereld van Winnie de Poeh. Vanaf februari komen zijn deze ook te koop in Amerika, regio 1.

Disney's Michael Eisner heeft bekend gemaakt dat ze werken aan twee vervolgfilms van Toy Story: "We're doing two *Toy Stories* at once," Eisner said. Wanneer ze uitkomen is nog niet bekend. Ook wordt er gewerkt aan een tweede deel van Brother Bear en een gelijknamige televisie tekenfilmserie.

BROTHER BEAR WEDSTRIJD

De prijswinnaars van Disney's Brother Bear prijsvraag uit BSM 120 zijn:
Bruno Demaitre uit Wevelgem (B)
Patrick van den Acker uit Heist op den Berg (B)
Peter Verdult uit Langbroek (Nl)
Luc Devue uit Rummen (B)
Karel Dansen uit Zwaanshoek (Nl)

De prijswinnaars hebben inmiddels hun prijs thuisgestuurd gekregen. Gefeliciteerd!

Een kijk op...
Reclamestrips!!!

Nieuws vanuit het hoofdkwartier van de Reclamestripclub aan de Vlaamse Westkust, waar voorzitter Jean-Pierre Legein een oogje in het zeil houdt.
Voor alle info : neem contact op met de Reclamestripclub,
Ter Weide 9, 8670 Oostduinkerke
Tel & fax 058/5123.02 (NL :) 003258512302
email : *Reclamestripclub@Skynet.be*

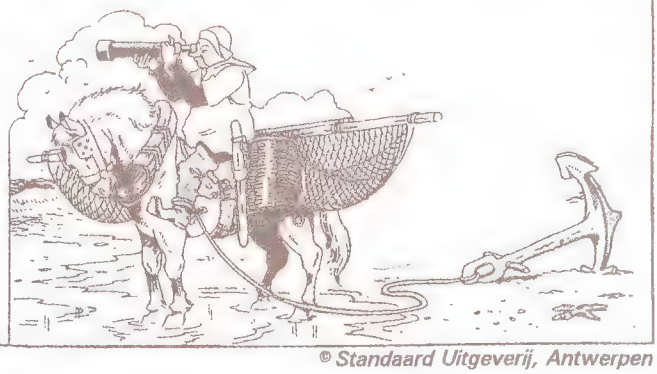

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

Reclamecampagnes

Stripactie GVA en HBVL: voor de vijfde maal op rij kondigden Het belang van Limburg en Gazet van Antwerpen een vervolg aan op hun inmiddels imposante reclamestripreeks. Ditmaal betreft het een verlenging met maar liefst 10 titels. Hiermee komt het totaal van de reeks op 45 albums. Nog eventjes en de stripactie van GVA en HBVL is al een gans jaar aan de gang. Weinig waarschijnlijk dan ook dat de reeks stopgezet zal worden na deze eerste 45 delen, maar uitsluitsel daarover kunnen we echter niet geven. De titels van de 35 vorige delen kan u terugvinden in het vorige nummer van Brabant Strip Magazine; de nieuwe stripverhalen zijn de volgende:
36 - Suske en Wiske - *Lilli Natal*
37 - XIII - *Waar de indiaan gaat*
38 - Agent 212 - *Rivierpolitie*
39 - Buck Danny - *De nacht van de slang*
40 - De kleine Robbe - *Wordt je dan nooit groot*
41 - Getekend Marc De Bel - *De zusjes Kriegel*
42 - Thorgal - *De schaduwen voorbij*
43 - De nieuwe avonturen van Sammy - *Lady O*
44 - Vrouwen in 't Wit - *Verlos ons van de kwaal*
45 - Lucky Luke - *De postkoets*
Om deze albums te bemachtigen gelden nog steeds dezelfde actievoorwaarden: elke week, telkens op woensdag, staat er op de voorpagina van deze twee kranten een bon afgedrukt. Wie deze bon uitknipt en inlevert bij zijn plaatselijke dagbladhandelaar of supermarkt krijgt hiervoor in ruil het stripalbum van die dag, evenwel mits bijbetaling van het uiterst ronde bedrag van 1 euro. Opnieuw verschijnt er van elk van deze albums een rode GVA-versie en een blauwe HBVL-versie. Alvast veel verzamel- en leesplezier!(B)

De Ultieme Stripcollectie van Het Laatste Nieuws: het moet deze Vlaamse krant niet ontgaan zijn dat bovenvermelde actie van GVA en HBVL inmiddels is uitgegroeid tot een onverdeeld commercieel succesverhaal. Zodoende kon Het Laatste Nieuws, de krant met waarschijnlijk het hoogste aantal promotionele acties per jaar, niet achterblijven en besloot deze dan ook te beginnen met een nieuwe, eigen stripverzamelactie. Elke zaterdag van de maand november zal er zodoende een deel verschijnen in hun gloednieuwe 'De Ultieme Stripcollectie met Vlaanderens bekendste stripfiguren'. Collectie is hier echter een groot woord, want momenteel zijn slechts 4 albums aangekondigd. Het lijkt ons echter zeer onwaarschijnlijk mocht de reeks geen vervolg kennen. Voor deze actie werden bij HLN alle troeven uit de kast gehaald: de albums zullen namelijk telkens volledig gratis meegegeven worden bij de weekendeditie van de krant. Nogal een verschil met de prijs van de albums in de winkels! Eerlijk is eerlijk: de albums die je aantreft bij je lokale stripwinkel zijn dan wel niet voorzien van een pagina-grote advertentie op de achterzijde. De titels van de eerste 4 stripverhalen, uitgegeven met een dikke goudkleurige rand en met een betrekkelijk stevige kaft (vergelijkbaar met die van de GVA en HBVL-actie), zijn respectievelijk:
1 - F.C. De Kampioenen - *Zal 't gaan ja?*
2 - Klein Suske en Wiske - *Engeltjes, Bengeltjes*
3 - W817 - *Een keivet Akke-fietje*
4 - Urbanus - *Het fritkotmysterie*
Nog 41 albums hierna en deze reeks wordt even imposant als die van GVA en HBVL. Als het ooit zover komt, dan kan u er alvast zeker van zijn dat dit uitgebreid besproken zal worden in onze rubriek.(B)

Kuifje-actie bij De Morgen: deze krant, die zich altijd al wat meer verheven gevoeld heeft op het vlak van cultuur en literatuur in vergelijking met de andere Vlaamse kranten, heeft eveneens het medium strip aangesproken om zijn verkoopcijfers op een positieve manier te wijzigen. Aangezien deze strips natuurlijk aan de nodige serieux moeten voldoen om te kunnen worden geassocieerd met deze krant, werd gekozen voor de immer literair verantwoorde Kuifje-verhalen. In samenwerking met Moulinsart werden 7 verhalen geselecteerd welke vanaf 20 november door middel van een couponactie in exclusieve mini-uitvoering zullen kunnen worden verzameld. Elke week (en dit telkens op zaterdag), zal je een bon vinden in de Morgen die je recht heeft op één van de zeven albums van Kuifje. Omdat de woorden Kuifje, Moulinsart en Gratis niet helemaal samen gaan, zal je voor elk album toch nog 3,95 euro uit de geldbuidel moeten halen. Hiervoor krijg je in ruil dan wel een exclusieve éénmalige mini-uitgave in hardcover. De albums zijn in kleur en op formaat 16,8x22,5cm. Op de achterkant de typische tekening met het bord, waarop slechts 7 titels staan.
Een overzichtje van de te verzamelen albums:
1 - De sigaren van de farao - Kuifje ontmoet Jansen en Janssen
2 - De blauwe lotus - Kuifje ontmoet Tchang
3 - De scepter van Ottokar - Kuifje ontmoet Biance Castafiore
4 - De krab met de gulden scharen - Kuifje ontmoet Haddock

5 - Het geheim van de Eenhoorn - Kuifje ontmoet Nestor
6 - De schat van Scharlaken Rackham - Kuifje ontmoet Professor Zonnebloem
7 - Het zwarte goud - Kuifje ontmoet Abdallah
in elk van deze verhalen komt Kuifje dus in contact met een nieuw nevenpersonage. Als leuk extraatje zal de zaterdagkrant zal dan ook telkens in het teken staan van dit personage.(B)

Reclamestrips

Rooie Oortjes: deze zomer kon je bij je lokale stripwinkelier terecht voor gratis premiumalbums van deze pikante stripreeks. Drie verschillende dergelijke mini-albums kon je zo verzamelen, telkens ééntje gratis bij aankoop van een Rooie Oortjes-strip-album. Drie strips kopen dus om de drie verschillende premiumalbums te bemachtigen. Elk van deze albums draagt de titel *Een blik vooruit!* en bevat gags van een verschillende tekenaar, respectievelijk Di Sano, Dany en Gürsel. De albums verschenen op A5-formaat, in kleur en zonder ISBN-nummer. Ze bevatten elk de volgende vermelding: 'De strips en cartoons in dit boekje moeten nog verschijnen in de Rooie Oortjes-stripalbums'. Een deel van de cartoons werden inmiddels wel al teruggevonden in een cartoonalbum van Rooie Oortjes, het overige deel der gags verscheen in het gratis album dat meegeleverd werd met P-Magazine (zie ook elders in deze rubriek).(B)

Klein Suske en Wiske: wie het nieuwste album van S&W wil kopen (nr. 284 - *Kaapse kaalkoppen*), krijgt hierbij de keuze tussen twee formules: ofwel koop je het album aan de gewone prijs (3,75 euro) ofwel betaal je 1 euro extra en krijg je er een premiumalbum van Klein Suske en Wiske en 9 schooletiketten bovenop. Dit premiumalbum staat boordevol grappen van de twee kleine deugnieten en is iets kleiner dan A5-formaat. Bedoeling van het album is natuurlijk de verdere promotie van deze inmiddels succesvolle spin-off van Suske en Wiske.(B)

Magic Geox, de olympische spelen en... de schoen die ademt: inmiddels het zevende deeltje uit de Magic Geox-reeks (hoewel ze niet alle zeven in het Nederlands verschenen zijn), opnieuw volgestouwd met een nieuwe 'fantastische' belevenis van de superpantoffelheld Magic Geox. Deze comicstrip is nu tijdelijk gratis te bekomen in de winkels waar Geox-schoenen te koop worden aangeboden. Het nieuwe deel verscheen zoals de voorgaande delen in kleur en werd getekend en geschreven door E. Barisson. Naast het Nederlands verscheen de strip ook in het Frans, Spaans, Duits, Engels en Italiaans. In elk land houdt men er echter, afhankelijk van de promotiecampagne en het verkoopssucces van Geox-schoenen, een eigen uitgavenbeleid op na.(B/NL)

Doodsbang: deze in het Nederlandse taalgebied praktisch onbekende reeks, waar ondertussen toch al vier albums van verschenen, werd speciaal voor Halloween uitgekozen door de fastfoodketen Quick om te dienen als gratis premium bij hun jongerenmenu 'Menu Top' (lees: de Magic Box voor jongeren die de Magic Box ontgroeit zijn, maar toch nog graag een speeltje willen). Wie in de weken rond Halloween een dergelijke Menu Top bestelde kon zo aan twee verschillende stripdeeltjes van deze reeks geraken. Deze deeltjes verschenen op A5-formaat in kleur en zijn van de hand van de Brusselaars Mauricet en Vanholme. De twee deeltjes die je kon verzamelen waren het deel 3 en 4 uit de reeks, respectievelijk. *In de schaduw van het beest,* waarin de hoofdpersonages Max en Robin het mysterie van een vreselijk bloeddorstig beest ophelderen en *Magie en Mandragora* waarin Max en Robin een bange reis naar heksenland te wachten staat. De actie daarvoor was trouwens ook gerelateerd aan een stripfiguur, meerbepaald Dokus de leerling. Hiervan waren de twee premiums een A5-formaat stripverhaaltje in kleur, getiteld *Spieken als de beste* door Godi en Zidrou en een exclusief pennenzakje met latje van deze spiekende spieker.(B)

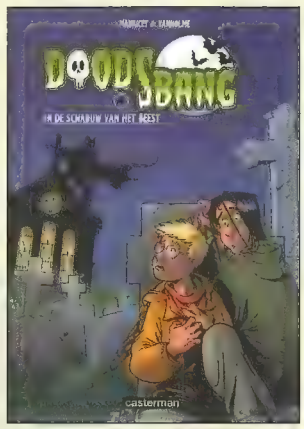

Stripfolders uitgeverij Silvester: ter promotie van een aantal stripreeksen van deze Nederlandse uitgeverij verschenen een viertal foldertjes op A5-formaat. Deze stripfoldertjes worden gratis verdeeld op stripbeurzen waar uitgeverij Silvester op aanwezig is. In deze folders vind je steeds een aantal strippagina's gepubliceerd uit welbepaalde stripreeksen. In een eerste folder vonden we een vijftal pagina's uit de strip *Moeder Reinaert* uit de reeks Merlijn, door de twee succesvolle auteurs Joann Sfar (bekend van het steeds populairder wordende Donjon) en José-Luis Munuera (bekend van de laatste Robbedoes: *Parijs onder de Seine*). De reeks Merlijn wordt hierbij voorgesteld als zijnde Middeleeuwse kolder uitgewerkt in de vorm van een dierenstrip. Ook de tweede folder bevat vijf pagina's strip, dit-maal uit *Het kunstbordeel* door tekenaar Gradimir Smudja.
De talentvolle Joegoslavische tekenaar/scenarist is hiermee na *Vincent en Van Gogh* aan zijn tweede album toe.
De derde folder bevat twee pagina's uit *Kaput & Zösky* door Lewis Trondheim en wanneer je de folder omvat nog eens twee pagina's uit het verhaal *Adalbert dramt door* uit de reeks Koning

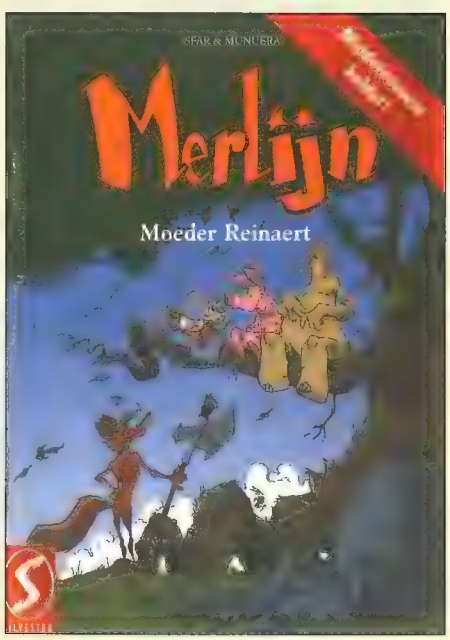

Snotneus eveneens door Lewis Trondheim, ditmaal getekend door Fabrice Parme. Het vierde foldertje tenslotte bevat enerzijds twee pagina's met strips uit het album *In de ban van het ringetje* van Peer de plintkabouter door Marq van Broekhoven en twee strippagina's uit *The girl is mine!* door Mars Gremmen. *The girl is mine*! is een nieuwe half Engels, half Nederlands gesproken humorstrip die wordt voorgepubliceerd in het magazine *HelloYou!*. Elke folder bevat per reeks ook telkens een pagina met achtergrondinformatie. Voor meer info over deze stripuitgaven en de uitgeverij kan je steeds terecht op www.silvesterstrips.nl.(NL)

Reclamestrips in kranten, tijdschriften, enz...

Rooie Oortjes en P-magazine: sinds jaar en dag kent het populaire Rooie Oortjes zijn voorpublicatie in het mannenblad P-magazine. Wie het P-magazine nr. 30 van 28 juli 2004 bij zijn dagbladhandelaar ging halen, kreeg de volgende keuze: ofwel het magazine voor de normale prijs van 2 euro ofwel het magazine samen met een unieke volwaardige Rooie Oortjes-strip voor 4,50 euro. Deze exclusieve strip in kleur en op A4-formaat bevat een selectie van nog niet eerder in album verschenen gags van tal van Rooie Oortjes-tekenaars zoals Dany, Gürsel, Di Sano, Tino, Petrov, Marto, Eugian, Carsten, Dixon, Penn en Eva.(B)

Curiosa

De geverniste vernepelingskes in Ché: ook het mannenblad Ché kende een gelijkaardige actie als P-magazine (zie ook elders in deze rubriek). Ditmaal kreeg je voor de meerprijs van 2,50 euro een gratis herdruk van het eerste album van *De geverniste vernepelingskes* van Urbanus en Jan Bosschaert. Deze actie liep bij het oktobernummer van 2004 en opmerkelijk hierbij was dat de nummers van Ché mét album een andere cover hebben dan de Ché-nummers zonder album. In Ché loopt trouwens ook al een tijdlang de voorpublicatie van de geverniste vernepelingskes. Opgelet! Het album van de geverniste vernepelingskes die je op deze manier kon bemachtigen was een gewone herdruk, zoals je deze ook bij je plaatselijke stripzaak kan kopen. Het gaat hierbij dus niet om een exclusieve uitgave voor Ché.(B)

Cédric bij Quick: van 6 oktober tot 2 november kon je bij de fastfoodketen Quick terecht voor vier verschillende gadgets van Cédric en zijn vriendjes. Telkens één gratis speeltje bij aankoop van een Quick Magic Box. Er werden exclusief voor Quick 3 mechanische speeltjes ontwikkeld die Cédric en zijn vriendjes voorstellen en daarbij ook een leuke tas om al die speeltjes in mee te nemen! Deze tas was dan de vierde gratis verrassing.(B)

Asterix: van deze sympathieke Galliër en zijn vriend Obelix kan je vanaf begin november tal van verschillende soorten mini-boekjes verzamelen bij verschillende producten van Kinder en Nutella. Ten eerste zijn er vier verschillende tweetalige (ene zijde Nederlands - andere zijde Frans) mini-boekjes (formaat: 4,1 cm x 4,1 cm) welke gratis in de deksels van de potten chocopasta van 500 ml en 750 ml van het merk Nutella zitten. De vier titels van deze wel zeer kleine boekjes zijn respectievelijk *De Galliers/Les Gaulois, De Romeinen/Les Romains, De Piraten/Les Pirates en De Buitenlanders/Les Etrangers.* Opgelet, deze boekjes bevatten niet-opeenvolgende prentjes uit bestaande Asterix-albums in kleur en bevatten hoegenaamd geen eigen verhaallijn. Het gaat hierbij dus niet om volwaardige reclamestrips! Identiek hetzelfde kan gezegd worden van de vier mini-boekjes (formaat: 6 cm x 7 cm) die je kan verzamelen bij Kinder Bueno (in de verpakkingen van 10 stuks). Ook deze boekjes zijn opnieuw tweezijdig tweetalig en dragen respectievelijk de titels *Het Dorp/Le Village, De School/ L'Ecole, De Muziek/La Musique en De Handel/Le Commerce*. Ten derde bestaan er dan ook nog eens vier nog iets grotere mini-boekjes (formaat 10 cm x 12 cm) met enkel en alleen spelletjes rond Asterix en zijn vrienden. Ditmaal zijn deze boekjes te vinden in de actieverpakkingen van 10 stuks Kinder Délice. Ook deze boekjes zijn opnieuw tweetalig, doch niet omkeerbaar. De titels van deze vier boekjes zijn dezelfde als die van de boekjes die bij Kinder Bueno zitten, doch ditmaal gaat het om spelletjes dus. Van deze laatste en tevens grootste mini-boekjes dient trouwens zowel boven- als onderaan een strip losgescheurd te worden om ze te kunnen lezen.

Stefaan Lezy.
Met dank aan Christian van Lint, Peter Vermaele, Germain Van Beversluys, Hugo Dockx, Peter Bonte, Hans Bijman, Noël Slangen, Ron van Loon, Ludwig Deconinck, Richard Eikema, Willem Gay, Johan Van Ransbeeck, Martin van Meenen en Jean-Pierre Legein

Stuur ons nieuws!

De reclamestripclub is een zustervereniging van Brabant Strip die zich specialiseert in reclamestrips en alle bijzondere uitgaven waarover je anders pas zou horen als het te laat is. Alle leden zijn ook lid van Brabant Strip.

Nuttige adressen : het hoofdkwartier, zie de hoofding
Het **Nederlands secretariaat** : Patrick van de Kerkhof, Waterhoenhof 8, 5672 VH Nuenen, t.040-2839941
e-mail : De.Reclamestripclub@iae.nl
Wie nieuwtjes inzake reclamestripmateriaal opmerkt, kan deze steeds doorsturen naar :
Stefaan.lezy@advalvas.be
Zo houden we samen deze rubriek zo volledig en zo actueel mogelijk. Ook de moeite waard : onze eigenste reclamestrip-webstek, te vinden op http://home.iae.nl/users/nuenen.

Bert Beter!

Fantastisch nieuws : de cover die bedoeld was voor magazine 108 kunnen we uiteindelijk toch nog tonen op de achterzijde van dit magazine! Dat betekent in eerste instantie dat het weer goed gaat met Bert Bus.

- Léon den Hartog -

In magazine 108 publiceerden we een interview met Bert Bus, de tekenaar van onder andere Stef Ardoba en Malorix. Na een ruim 40-jarige carrière vond hij het leuk om zijn verhaal nog eens te doen voor Brabant Strip.
Speciaal voor Brabant Strip zou hij zelfs een mooie cover tekenen. Wel wilde hij graag weten wanneer die dan af moest zijn omdat hij het liefst met een deadline werkt. We spraken af dat de cover uiterlijk 1 april 2003 af moest zijn. En dat was geen grap! Een paar weken voor deze 1e april spraken we de definitieve datum af, wanneer de cover opgehaald en gescand kon worden. Echter, een paar dagen voordat ik af zou reizen naar Bert Bus, belde zijn vrouw met de mededeling dat Bert opgenomen was in het ziekenhuis met een hartaanval. Dat was een schok, voor Bert en zijn vrouw, zijn kinderen, maar ook voor mij.
Op zo'n moment is een cover niet meer van belang, dan is belangrijk of en hoe hij herstelt. De dagen daarna bleek dat het grootste gevaar geweken was, maar dat het herstel lange tijd ging duren. Het interview was af, dat konden we publiceren. Inderhaast zochten we nog naar een vervangende cover. Maar Bert beloofde dat de cover ooit afgemaakt zou worden, als hij weer voldoende hersteld zou zijn. Na een lange herstelperiode met veel oefentherapie is Bert Bus inmiddels weer helemaal de oude. Als het aan hem gelegen had, was de cover al eerder af geweest.
Maar Bert heeft een geweldig lieve vrouw die ervoor zorgt dat de dingen rustig en zonder stress plaatsvinden. "Alles op zijn tijd". De cover is in alle rust afgemaakt en is het wachten waard geweest!

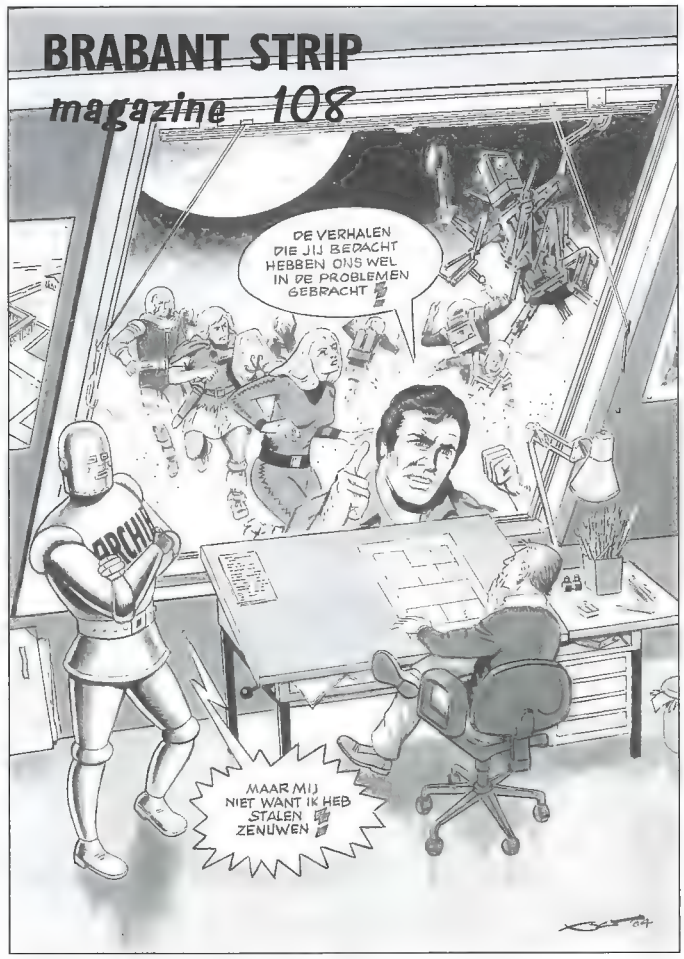
BRABANT STRIP
magazine 108
DE VERHALEN DIE JIJ BEDACHT HEBBEN ONS WEL IN DE PROBLEMEN GEBRACHT
MAAR MIJ NIET WANT IK HEB STALEN ZENUWEN

Ondertussen is ook nog het enige Archie-verhaal van Bert Bus dat nooit in album is verschenen uitgebracht. In het boek, *Archie en de IJstijd*, is tevens de bibliografie van Bert Bus opgenomen. Deze bibliografie is eerder gepubliceerd in Brabant Strip magazine 108 (met een aanvulling in BSM 109) en natuurlijk verleende Brabant Strip graag toestemming aan Bert Bus om deze bibliografie in het album op te nemen.

Tot slot feliciteren wij Bert met het feit dat hij eindelijk een prijs van betekenis heeft gekregen. Weliswaar niet de Stripschapprijs, die dit jaar naar Mark Retera ging, maar een vorig jaar ingestelde ereprijs: de Bulletje en Boonestaak Schaal. Deze op zichzelf staande prijs, bestemd voor striptekenaars die aan de wieg hebben gestaan van het Nederlandse beeldverhaal, werd dit jaar uitgereikt tijdens Stripdagen in het Archeon, aan drie 'oude rotten' van de tekenstudio van Piët: Bert Bus, Harry Balm en Nico van Dam. Gedrieën waren zij onder het pseudoniem "Babudah" verantwoordelijk voor de eerste platen van Archie (zie ook magazine 108).

Bert Bus, bedankt voor deze prachtige cover, en het ga u en uw vrouw goed.

STRIPWINKEL
WONDERLAND

wonderland productions

Paardsdemerstraat 19
3500 HASSELT
✆ 011/22 82 00

advertentie

Uitgelezen

Een vreemd boek

Wanneer Jack, een schriele jongen, indruk wil maken op zijn medebendeleden, en vooral op Sam, een meisje, dat hij in stilte bewondert, weet hij nog niet dat de aangegane uitdaging zijn leven compleet zal veranderen. Zijn opdracht bestaat erin een huis op een behekst domein te betreden. Een indrukwekkende bouwval vol stof, spinnenwebben en al lang vergane voorwerpen. Jacks hart slaat op hol en het zweet breekt hem uit als hij tijdens zijn tocht doorheen de ruïne opgeschrikt wordt door allerlei raadselachtige geluiden. Wanneer hij een deur opengooit, om alzo de geluiden te lokaliseren, belandt hij in een immens grote bibliotheek. Gek van angst om het sinistere geluid, slaat Jack op de vlucht. In zijn overhaaste ren naar de buitenwereld graait hij een boek mee. Een boek met Jacks levensverhaal. Wanneer Sam het openslaat, zij is de enige die kan lezen, wordt Jacks leven uit de doeken gedaan. Maar het boek is nog niet ten einde... Het verhaal wordt mooi in beeld gebracht, op een perfect lopend scenario. Het vangt aan als een hedendaags sprookje, maar ontaardt al snel in nijd en afgunst, met als gevolg een monsterlijke transformatie. Vooral de transformatie wordt meesterlijk in beeld gebracht. Een leuk idee van Standaard Uitgeverij om deze strip uit het Frans te vertalen, waardoor er weer een pareltje van puur stripplezier aan je boekenkast wordt toegevoegd. *Willem.*

Het boek van Jack
Filippi & Boiscommun
Standaard Uitgeverij, hc 11,50

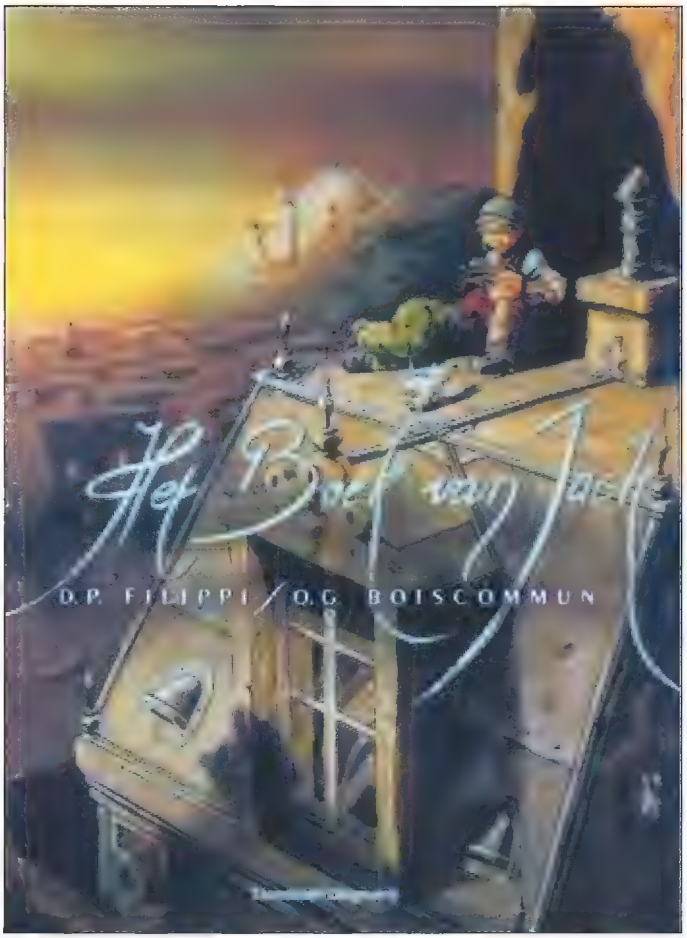

Achtervolgd door het verleden

Het is soms raar hoe het verleden, je heden en toekomst bepaalt. En dat is nu net wat Suzan, pleegdochter en assistente van James Fitzroy, reizend ambassadeur en afgevaardigde voor het ministerie van Buitenlandse zaken van de VS, overkomt. Officieel bezit ze de Nieuw-Zeelandse nationaliteit, in werkelijkheid werd ze geboren in Tallinn als Shania Rivkas, dochter van twee niet-gelovige joden. Tijdens een razzia in Belomorks (USSR) in 1991 wordt haar moeder doodgeschoten en haar vader opgesloten in de gevangenis waar hij zelfmoord pleegt. Zijzelf weet te ontsnappen en maakt kennis met Anton, een dief. Via hem leert ze het metier van het zakkenrollen en zo kunnen ze beiden in betrekkelijke welstand leven. Tot een voormalig lid van de FSK (ex-KGB) Suzan opspoort. Bij een uit de hand gelopen woordenwisseling wordt de man gedood. Anton en Suzan besluiten naar Finland te vluchten. Een vlucht met dramatische afloop. Anton verdwijnt bij het oversteken van een bevroren rivier onder het ijs en wordt meegesleurd. Suzan gaat via Finland naar Engeland waar ze haar studies afwerkt, waarna ze na een paar geslaagde diefstallen afzakt naar Parijs. Bij het verkopen van de buit worden de juwelen herkend. Ze slaat op de vlucht en maakt in een trein kennis met het echtpaar Fitzroy. Bij het begin van het verhaal bevindt Suzan zich te Brussel op een officiële receptie. Plots wordt haar na de woorden "na zdorrovje Shanjoeska" (op je gezondheid Shanjoeska) een briefje toegestopt. Hierop een adres in het Brusselse, met het uur voor een afspraak. Blijkt dat Anton het ongeval overleefde en onder druk gezet wordt door een internationale organisatie. Zij verplichten Suzan, omwille van haar verleden, om voor Anton een deur te openen tijdens een receptie op de Turkse ambassade, zodat hij enkele documenten kan gappen. Lady S. is een vlot verteld verhaal, zorgvuldig opgebouwd, met vele herkenbare gegevens. Een leuk tussendoortje. *Willem.*

Spotlight Dupuis: Lady S. 1: *Na zdorovje Shanjoeska*
Aymond & Van Hamme
Uitgeverij Dupuis, sc 4,50

Een gevaarlijk spelletje

Is Insiders een gewone avonturenstrip of een politieke thriller die zich afspeelt op hogere echelons? Een ietwat moeilijk te beantwoorden vraag. Waarschijnlijk bevat de strip voldoende boeiende elementen om beide genres te kunnen verenigen. Najah, een jonge vrouw, oorspronkelijk één der leden van de Tsjetsjeense rebellen, besluit omwille van religieuze intolerantie de strijders de rug toe te keren. Net op ditzelfde ogenblik wordt ex-directeur, "operations" Matthews van de CIA, voorgesteld om het uiterst geheime project Insiders op te richten. Wanneer Najah opgepakt wordt door agenten van Matthews gaat ze voor hem werken. Uiteraard niet echt uit vrije wil. Matthews kent immers de ware achtergronden van haar verleden. Monaco 20 mei. Alle blikken van de inwoners zijn gericht op de prestaties van de Formule 1 -rijders. Zelfs de veiligheidsagenten van de bank WBB zijn minder alert. Een ideale gelegenheid voor Najah om in te breken in het computersysteem van de bank. Haar opdrachtgever Sam Natchez, de peetvader van de grote raad van de maffiaorganisaties, verdenkt zijn boekhouder van fraude. Onze jonge dame levert hem het onweerlegbare bewijs, waardoor ze kans ziet zich in te dringen in de organisatie. Wat echter niet naar de zin is van lijfwacht Oleg,

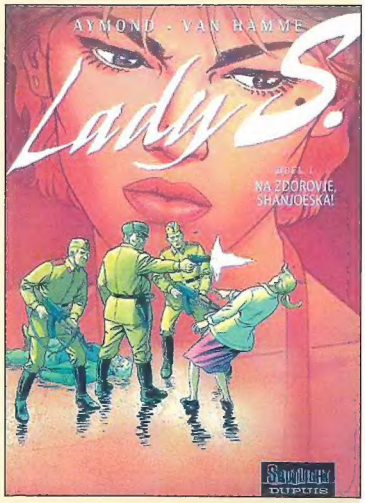

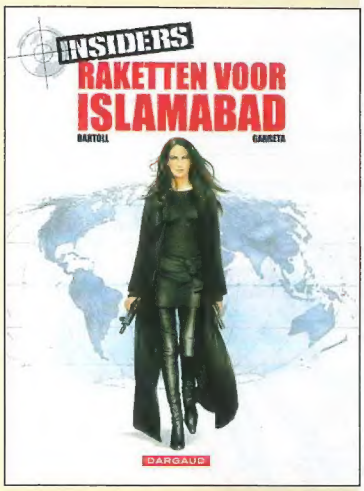

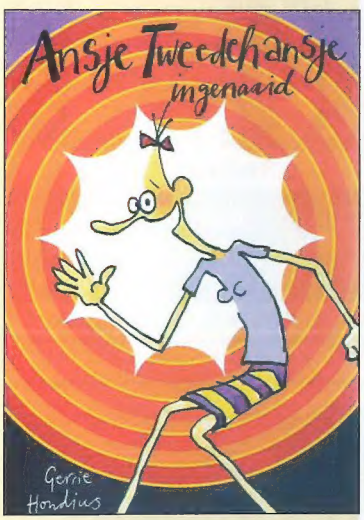

hij verdenkt haar van dubbelspel. Meer dan eens legt hij onze heldin het vuur aan de schenen, maar steeds wordt hij teruggefloten door Natchez. Hierdoor krijgt Najah al snel vaste voet in de organisatie. Toch laat ze zich verassen door Yoeri, een andere medewerker en vriend van Oleg. Op een ontmoetingspunt met Matthews of professor Karpov, die al drie maanden niets meer van zich lieten horen, valt ze door de mand. Meer door geluk, dan door gezond verstand, weet ze aan Yoeri te ontsnappen. Maar de politieke toestand wordt meer en meer gespannen, en of Najah de verhitte gemoederen tijdig tot bedaren kan brengen is maar de vraag. Een schitterend derde album, met de nodige spanning en politiek machtsmisbruik. *Willem.*

Insiders 3: *Raketten voor Islamabad*
Bartoll & Garetta
Uitgeverij Dargaud, sc 5,25.

De laatste witte raaf

Na twee overtuigende autobiografische strips schakelt striptekenares Gerrie Hondius over naar het pure stripwerk. Hiervoor creëerde Gerrie Ansje Tweedehansje, een ietwat schriel, vrouwelijk scharminkel dat niet echt haar draai vindt in deze wereld. Was ze nog schoolplichtig dan zou zij net dat kind zijn dat gepest wordt. Alhoewel in de wereld der volwassenen gaat het er niet echt beter aan toe. Ansje wordt gepest op alle mogelijke en onmogelijke manieren. Zij wordt gewoonweg genegeerd, het is net of ze niet bestaat. Duikt ze op tijdens een feestje of een zogenaamd gezellig samenzijn, dan is zij meestal het vijfde wiel aan de wagen, waarschijnlijk omdat ze wat wereldvreemd is. Wie zet zich als burger nog in voor de wereldvrede? Inderdaad, een zeldzaam exemplaar als Ansje. Meer dan eens wordt ze tijdens een spreekbeurt over dit onderwerp of bij deelname aan een vredesmeeting, flink te kakken gezet. Net of zij alleen datgene uitstraalt wat amokmakers aantrekt. Uit alle deelnemers wordt zij steeds op de korrel genomen. Ansje ondergaat het lijdzaam, biedt zelden weerwerk. Nee, dit juffertje plengt een paar tranen en verdedigt verder haar doelstellingen. Ook de liefde brengt haar geen soelaas. Eens een man aan de haak geslagen, wordt zij zijn voetveeg, zijn meid voor alle werk. Ze laat zich in de luren leggen. In plaats van de bullebak eens flink zijn vet te geven, slooft ze zich nog harder uit om het hem naar de zin te maken. Met Ansje brengt Gerrie Hondius een figuurtje zoals elk van ons er wel eentje kent. Het kneusje van de groep, de grijze muis, de sta in de weg... kortom woorden genoeg om zo iemand aan te duiden. Hoe ze overleeft in deze wereld zonder psychiatrische bijstand, is mij een raadsel. Gelukkig voor Ansje is ze slechts een stripfiguurtje, wat haar lot waarschijnlijk draaglijker maakt. Gerrie Hondius verdient alvast een pluim en een dikke tien op tien. Zij brengt een zielig figuurtje, maar dan eentje waar ze hopelijk in de toekomst mee verder werkt. Aan wie moet ik anders mijn medelijden kwijt. *Willem.*

Ansje Tweedehansje ingenaaid
Gerrie Hondius
Uitgeverij Scherlei, sc 9,95

Puur avontuur

Toen Willem van den Hout (1915-1985), beter bekend in Nederland als auteur Willy van der Heide, zijn plusminus vijfendertig Bob Evers boeken schreef, had hij er waarschijnlijk nooit aan gedacht dat er ooit een stripversie van deze serie zou verschijnen. En toch is dat net wat er anno 2004 gebeurde, en met succes zoals blijkt. Zonet rolde het eerste deel van de persen. Het geheel wordt voortreffelijk gebracht in een uiterst uitbundige tekenstijl. De figuren lijken net echt, zijn expressief, stralen levenskracht uit en belanden in de meest onmogelijke situaties. Maar eens het avontuur in een stroomversnelling raakt, weten ze de boeven altijd net één stap voor te blijven. Grootste slachtoffer in het scenario is de Nederlandse politie, die in dit verhaal een flink aantal veren laat. Meer dan eens worden Jan en Arie, twee oerdegelijke Nederlandse knapen, wat niet kleinerend is bedoeld, opgepakt door het gerechtelijke apparaat. Helaas trekt de arm der wet steeds aan het kortste eind en worden onze jeugdige detectives bij gebrek aan bewijs al snel weer op vrije voeten gesteld. Waarna het onwaarschijnlijke avontuur weer als een razende duivel uit een doosje verder gaat. De meest rare figuren duiken op zoals: de man in het groen, mysterieuze autodieven, een hazewind met zijn bazinnetje en als meest mar-kante figuur... Buikmans. Een kolossale dikkerd die te pas en onpas opduikt en onze helden meer dan eens het leven zuur maakt. Maar poets wederom poets. Deze stiekemerd wordt door Jan en Arie meer dan eens vakkundig in de luren gelegd. Uiteraard zullen onze vrienden niet rusten om deze snoodaard en zijn al even domme als misdadige kompanen op een presenteerblaadje aan de arm der wet aan te bieden. Wie houdt van fraai tekenwerk en een leuk avontuur op Nederlandse bodem, zal zich zeker en vast de aanschaf van deze strip niet betreuren. *Willem.*

Bob Evers 1: *Kabaal om een varkensleren koffer.*
Frank Jonker & Hans van Oudenaarden
Uitgeverij Arboris, sc 7,50.

SCHOON LIER

25

Fl. Van Cauwenberghstr. 32
2500 Lier
Tel. 03-480 76 36

INKOOP EN VERKOOP VAN

STRIPS en het BETERE BOEK

Dagelijks van 11 tot 18 u
Donderdag
gesloten

Stripwinkel

HET „B"-GEVAAR

ERIK DENEYER
Greepstraat 15
1000 Brussel

Open
maandag tot zaterdag
van 10u30 tot 19u.
tel/fax: 02/513.14.86

HET BESLOTEN LAND

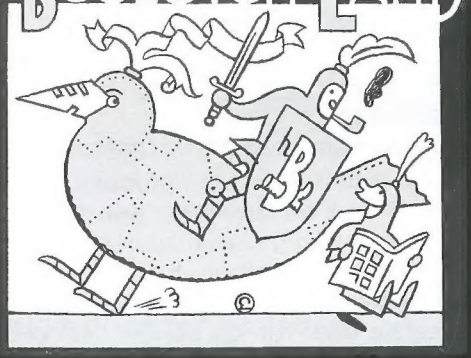

STRIPS-COMICS-COOL MEDIA

Parijsstraat 16 Leuven
016-225840
info@hbl.be
www.hbl.be

JE ILIAS OF JE LEVEN ...

© 2004 RENÉ FOLLET &JACQUES STOQUART

VERSCHIJNT OP 27 JUNI 2004 OP DE MERCATORSTRIPBEURS VAN KRUIBEKE

DE ILIAS | TWEEDE DEEL

ARCADIA vzw

BORGERSTEINLEI 60
B 2860 SINT-KATELIJNE-WAVER
INFO • TEL|FAX 015 55 14 88

INFO@ARCADIASTRIPS.BE • WWW.ARCADIASTRIPS.BE

MAX

STRIPZOLDER

AANKOOP - VERKOOP STRIPVERHALEN
Nieuw, antiek, tweedehands, luxes, curiosa,...
alles op stripgebied!
open : eerste dinsdag van de maand
van 16.00 - 21.00 uur
Alle andere dagen open op afspraak
ZEMSTBAAN 55 2800 Mechelen
015/41.27.99
maxstripzolder@pandora.be

Peter Bonte

De StripDatabank
2004 - 2005
DVD

© 2004
Uitg. Bonte
www.bonte.be

© Sirius

Zoekertjespagina

GEZOCHT:

* **Kiekeboe nr 31 DREFT** en Kiekeboe 'De taart' van BBL, ook de speciale Kiekeboe ('kunst en vliegwerk') die men krijgt na een ballonvaart met de Kiekeboeluchtballon . Graag in goede staat of beter! Ik ben wel gans de maand november in het buitenland. Danny Warmoes tel. 051 779615. (122)
* **Suske en Wiske** 1ste druk, in goede staat of te herstellen : De windmakers, De dulle griet, Apekermis ; Blauwe reeks : De bronzen sleutel, Het spaanse spook ; De familie Snoek nrs. 4, 9, 11 ; originelen van Nero oude reeks ; De rode Caballero van Johan en Stefan
Bergiers Willy 0476/77.43.55 (120)
* **Suske en Wiske** Trilogie (3 tekenaars), luxealbum groot formaat zwwit ; De 7 schaken, luxealbum groot formaat zwwit ; De rode ridder, De terugkeer van Koning Arthur (2 verhalen in 1) luxealbum, groot formaat, zwwit ; Corentin, De fantastische Odyssee, deel 2 , harde kaft, kleur, uitg. Albatros ; Het beeldverhaal in Vlaanderen (Ciso) ; Willem van Saeftinghe (Watershoot). Roland Sieuw, 056/60.43.47 (120)
* **t Kapoentje** los nr 31 (1964) ; Knipsels Eddy Wally strip in Dag Allemaal 1991 ; Nieuwjaarskaarten Clumzy 1985 en 1986 Wim Huygens, GSM +32 (0)473 32 24 94, E-mail: wim.huygens@cnaeurope.com (119)
* **Eric de Noorman** krantenstrips, nrs. 1 t/m 16, nrs. 18-19-22-24-25-26 en 30 t/m 40 en 42 - 44- 45-46-47 ; ook de krantenstrips van Erwin, de zoon van Eric. het zijn 9 verhalen, geplaatst in Het laatste nieuws en De nieuwe gazet.
Eric Planting, Tel. 00 31 (0) 492 54 76 56, e-mail: ericplanting@lycos.nl (119)
* **Robbedoesverzamelalbums** van voor nummer 100, Jerry Spring deel 7 in eerste druk, Beverpatroelje deel 1 t/m 5, plus 9 en 10, Robbedoes en de zwarte hoeden in eerste druk, originelen van Follet en Vandersteen.
JJ Jansen 0031332570676, e-mailadres: jjjansen17@hotmail.com (119)
* **Hulp nodig** in stripverhaalwinkel tijdens de zomervakantie? Lerares die verkikkerd is op stripverhalen helpt je al te graag! Omgeving Aalst, Brussel of Gent. Tel Kathleen (0486) 05 55 66 of e-mail pin15731@planetinternet.be (119)
* **Kiekeboe : i**k zoek alle persmappen die ooit bij Kiekeboe is verschenen.; ook zoek in volledige kranteverhalen van kiekeboe. Heb veel dubbelmateriaal liggen van kiekeboe ; luxe's uitgaven, 1ste druks enz....
marc.baldewijns@pandora.be gsmnr = 0477323510 (117)
* **Het beeldverhaal in Vlaanderen** (mat kaft - niet geplastificeerd) - SPRINT nrs 12 - 22 - 23 - Decalco' s van BESSY - Ons Zondagsblad 3 - 6 - 25 - 45 - 47 - 238 - 305 - 324 - 546 - 570 - 842 - Robbedoes viltkaarten - Zonneland 1957 met chromo's PAUL DE BONT 014 / 65 73 79 (117)
* **Originelen van Marc Sleen** (voorkeur voor moea papoea,vredesoffensief,beo,gaga-pan) en Vandersteen.Tevens zeer mooie eerste drukken uit de eerste reeks van Suske en Wiske of Nero.De eerste nrs,rikki,amoras,matsuoka,b-gevaar mogen ook te restaureren strips zijn.
Tel 089 357161 of 0477 204846 claesen.dirk@pandora.be (116)
* **Tex Willer** nummer 1 t/m 54 van Classics Lektuur ; Retrospective Jean Valhardi Tome 1, uitgeverij M. Deligne 1975
Lucien Peeters 015/61.48.45 (116)
* **Fotoalbums/poëzieboeken** uitgegeven door Andersen Films, allen hebben een gekleurde kaft in stof met afb. /fig uit Suske en Wiske. Ook ander materiaal "Andersen Films" ivm S&W welkom.
Danny Batslé, 09 236 28 44, danbat@skynet.be (115)
* **Ping**, tijdschriftje rabobank:2e jaargang 3,4 en 17e jrg.1,3,10. ook Ping verzamelbanden landen en volken en Ping extra-band.ook zoek ik kahrels stripblad nummer 3 (ca.1947)
Klaas de krijger, KDeKrijger@cs.com of tel/fax NL +31 (0)229 201927 (115)
* **Vlaamse Filmkes** *(met prijs 50 centiem)* 78,101,117,155,166, 190,193,197,207 217,220,233,237, 245,283,340, 341,353,363,378,391,418,422,429,444,445,446,468,469,477; *(met prijs in frank)* 7,13,15,20,77,103,104,105, 106,108,113,161,164,166,168,172,176,185,232,259,275,295,301,307, 345,352,365 ; OHEE 20,92,184 in goede staat; Suske&Wiske tweekleuren in mooie staat: *Het sprekende testament, De geverniste zeerovers* ; Bob et Bobette oude reeks ; Tintin in kleur of zwart-wit tot 1946; 't Kapoentje 1948 : 23,25,26, 27,29,30,31,33 t/m41,43,44,45,51,52 ; 1949 : 1-21, 38,39,41,42,44 t/m 50; PEP 1963: 1,2,4 - 1965: 4, 22,28,49 ; Robbedoes 1155,1156,1159,1170,1197,1198, 1205,1208, 1354, 1368
Patrick Vranken 052/31.23.46 of brabant.strip@worldonline.be

AANGEBODEN :

* **De avonturen van PIWO het houten paard, 1943** ; PIWO bij de zoeloes, 1946, van Willy Vandersteen.
Vanden Bulcke Franky GSM : 0476/459020 (bericht inspreken aub) (122)
* **Nero strips** , volledige reeks van Het Volk (jaren 60&70); Standaard (ongekleurd & gekleurd) ; Klassieke avonturen ; 1 nr. van de Nederlandse reeks ; 7 nrs. van de Duitse reeks ; 4 omnibussen ; 4 x De avonturen van Nero en c° ; Nero in Afrika ; 6 trilogiën ; 10 ciso stripgids ; De lustige kapoentjes ; Piet Fluwijn en Bolleke ; Oktaaf Keunink en nog veel meer... Danny.Winters1@pandora.be tel: 011/791264 (122)
* **Ons Volkske en 't Kapoentje** : losse nummers uit 1946-1947-1948, te ruilen : zie boven.
Patrick Vranken 052/31.23.46 of brabant.strip@worldonline.be

Zoekertjes schriftelijk meedelen (brief of e-mail). Telkens naam en telefoonnr. vermelden a.u.b.

DE VERHALEN DIE JIJ BEDACHT HEBBEN ONS WEL IN DE PROBLEMEN GEBRACHT!
ARCHIE
MAAR MIJ NIET WANT IK HEB STALEN ZENUWEN!